

سال ۱۳۹۰

سال جهاد اقتصادی

سازمان امور اقتصادی و دارایی آذربایجان شرقی

بررسی تطبیقی حساب های منطقه ای با محوریت استان
آذربایجان شرقی طی سال های ۸۹-۱۳۷۹

شناسنامه حقوقی اثر

عنوان: بررسی تطبیقی حسابهای منطقه‌ای با محوریت استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

ناشر: سازمان امور اقتصادی و دارایی آذربایجان شرقی

مدیر پروژه: رضا حسینی

تألیف و تدوین: نقی زهی - فاطمه جداری - صدیقه رضایی - شهرزاد محمد خانی - حمیده کریم زاده

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۹۱۱-۴۴-۱

شمارگان: ۵۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول

تعداد صفحه: ۱۳۱ صفحه

قطع: وزیری

محل و تاریخ انتشار: تبریز - ۱۳۹۰

فهرست مطالب

۳ فصل اول مبانی تئوری
۴ ۱-۱- آزمون آزاد توزیع برای شیب خط رگرسیون (دیل)
۴ ۱-۱-۱- فرضیات
۵ ۱-۱-۲- روش
۶ ۱-۱-۳- تقریب بزرگ نمونه‌ای برای آماره آزمون دیل
۷ ۱-۱-۴- گره‌ها
۷ ۱-۲- برآوردکننده مرتبط با شیب آماره دیل
۸ ۱-۳- بازه اطمینان آزاد توزیع مرتبط با آزمون دیل
۸ ۱-۳-۱- روش
۹ ۱-۳-۲- تقریب بزرگ نمونه‌ای برای بازه اطمینان β
۹ ۱-۳-۳- کران‌های اطمینان یک‌طرفه
 ۱-۴- برآورد کننده عرض از مبدا آماره دیل و کاربرد ارتباط خطی برآورد شده برای پیش‌بینی
۱۱ (هتمن اسپرگر- مکین- شیتز)
۱۱ ۱-۴-۱- برآورد کننده عرض از مبدا آماره دیل
۱۲ ۱-۴-۲- کاربرد ارتباط خطی برآورد شده برای پیش‌بینی
۱۳ ۱-۵- برآورد حساب‌های منطقه‌ای با استفاده از رگرسیون خطی ساده ناپارامتری

فهرست مطالب

۱۹ فصل دوم جمعیت
۱۹ ۲-۱- نقش جمعیت در توسعه
۲۲ ۲-۲- جمعیت طی سال های ۸۹-۱۳۷۹
۲۵ ۲-۳- درصد تغییرات جمعیت طی سال های ۸۹-۱۳۷۹
۲۶ ۲-۴- سهم جمعیت هر استان از کل کشور طی سال های ۸۹-۱۳۷۹
۳۳ فصل سوم تولید ناخالص داخلی
۳۳ ۳-۱- تعریف تولید ناخالص داخلی
۳۴ ۳-۲- تولید ناخالص داخلی با احتساب نفت به قیمت جاری طی سال های ۸۹-۱۳۷۹
۳۶ ۳-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) طی سال های ۸۹-۱۳۷۹
 ۳-۴- سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) هر استان از کل کشور
۳۹ طی سال های ۸۹-۱۳۷۹
۴۱ ۳-۵- تولید ناخالص داخلی سرانه (با احتساب نفت) طی سال های ۸۹-۱۳۷۹
۴۴ ۳-۶- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) طی سال های ۸۹-۱۳۷۹
۴۷ ۳-۷- تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) طی سال های ۸۹-۱۳۷۹
۴۹ ۳-۸- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) طی سال های ۸۹-۱۳۷۹
۵۱ ۳-۹- تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) طی سال های ۸۹-۱۳۷۹
۵۴ ۳-۱۰- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) طی سال های ۸۹-۱۳۷۹

فهرست مطالب

۵۷	۳-۱۱- تولید ناخالص داخلی بدون احتساب نفت به قیمت جاری طی سال های ۸۹-۱۳۷۹
	۳-۱۲- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) طی سال های
۵۹	۸۹-۱۳۷۹
	۳-۱۳- سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) هر استان از کل کشور
۶۲	طی سال های ۸۹-۱۳۷۹
۶۴	۳-۱۴- تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون احتساب نفت) طی سال های ۸۹-۱۳۷۹
۶۶	۳-۱۵- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) طی سال های ۸۹-۱۳۷۹
۶۹	۳-۱۶- تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) طی سال های ۸۹-۱۳۷۹
	۳-۱۷- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) طی سال های
۷۱	۸۹-۱۳۷۹
۷۴	۳-۱۸- تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون احتساب نفت) طی سال های ۸۹-۱۳۷۹
۷۷	۳-۱۹- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) طی سال های ۸۹-۱۳۷۹
۸۳	فصل چهارم ارزش افزوده
۸۳	۴-۱- ارزش افزوده طی سال های ۸۹-۱۳۷۹
۸۴	۴-۲- درصد تغییرات ارزش افزوده طی سال های ۸۹-۱۳۷۹
۸۶	۴-۳- سهم ارزش افزوده هر استان از کل کشور طی سال های ۸۹-۱۳۷۹
۸۸	۴-۴- ارزش افزوده بخش کشاورزی طی سال های ۸۹-۱۳۷۹

فهرست مطالب

- ۹۰ ۴-۵ درصد تغییرات ارزش افزوده بخش کشاورزی طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
- ۹۲ ۴-۶ سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی هر استان از ارزش افزوده بخش کشاورزی کل کشور
- ۹۴ ۴-۷ ارزش افزوده بخش خدمات طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
- ۹۶ ۴-۸ درصد تغییرات ارزش افزوده بخش خدمات طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
- ۹۷ ۴-۹ سهم ارزش افزوده بخش خدمات هر استان از ارزش افزوده بخش خدمات کل کشور
- ۹۹ ۴-۱۰ ارزش افزوده بخش صنعت طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
- ۱۰۱ ۴-۱۱ درصد تغییرات ارزش افزوده بخش صنعت طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
- ۱۰۲ ۴-۱۲ سهم ارزش افزوده بخش صنعت هر استان از ارزش افزوده صنعت کل کشور
- ۱۰۴ ۴-۱۳ سهم ارزش افزوده بخش های مختلف از ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
- ۱۰۶ ۴-۱۴ سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف استان آذربایجان شرقی از ارزش افزوده کل استان
- ۴-۱۵ سهم ارزش افزوده بخش های مختلف استان آذربایجان شرقی از ارزش افزوده کل استان

فهرست جداول

جداول فصل دوم

- ۲-۱- جمعیت به تفکیک استان طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ ۲۴
- ۲-۲- درصد تغییرات جمعیت به تفکیک استان طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ ۲۶
- ۲-۳- سهم جمعیت هر استان از کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ ۲۷

جداول فصل سوم

- ۳-۱- تولید ناخالص داخلی با احتساب نفت به قیمت جاری به تفکیک استان طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ ... ۳۵
- ۳-۲- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) به تفکیک استان طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ ۳۸
- ۳-۳- سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) هر استان از کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ ۴۰
- ۳-۴- تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) به تفکیک استان طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ ۴۲
- ۳-۵- انحراف تولید ناخالص داخلی سرانه استان‌ها طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ ۴۳
- ۳-۶- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) به تفکیک استان طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ ۴۶
- ۳-۷- تولید ناخالص داخلی با احتساب نفت به قیمت ثابت به تفکیک استان طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ ۴۸
- ۳-۸- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) به تفکیک استان طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ ۵۰
- ۳-۹- تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) به تفکیک استان طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ ۵۳

فهرست جداول

- ۱۰-۳- انحراف تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی استان‌ها از سرانه واقعی کشوری طی
 سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ ۵۴
- ۱۱-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) به تفکیک استان طی
 سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ ۵۶
- ۱۲-۳- تولید ناخالص داخلی بدون احتساب نفت به قیمت جاری به تفکیک استان طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ ۵۸
- ۱۳-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) به تفکیک استان
 طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ ۶۰
- ۱۴-۳- سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) هر استان از کل کشور
 طی سال‌های ۷۹-۸۹ ۶۳
- ۱۵-۳- تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) به تفکیک استان طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ ۶۵
- ۱۶-۳- انحراف تولید ناخالص داخلی سرانه استان‌ها از سرانه کشوری طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ ۶۶
- ۱۷-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) به تفکیک استان طی
 سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ ۶۸
- ۱۸-۳- تولید ناخالص داخلی بدون احتساب نفت به قیمت ثابت به تفکیک استان طی
 سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ ۷۰
- ۱۹-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) به تفکیک استان
 طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ ۷۳

فهرست جداول

- ۷۵ ۳-۲۰- تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) به تفکیک استان طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹
- ۷۶ ۳-۲۱- انحراف تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی استان‌ها از سرانه واقعی کشوری طی سالهای ۷۹ تا ۸۹
- ۷۸ ۳-۲۲- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) به تفکیک استان طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

جداول فصل چهارم

- ۸۴ ۴-۱- ارزش افزوده به تفکیک استان طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹
- ۸۶ ۴-۲- درصد تغییرات ارزش افزوده به تفکیک استان طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹
- ۸۷ ۴-۳- سهم ارزش افزوده هر استان از کل کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹
- ۸۹ ۴-۴- ارزش افزوده بخش کشاورزی به تفکیک استان طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹
- ۹۱ ۴-۵- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش کشاورزی به تفکیک استان طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹
- ۹۳ ۴-۶- سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی هر استان از ارزش افزوده کشاورزی کل کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹
- ۹۵ ۴-۷- ارزش افزوده بخش خدمات به تفکیک استان طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹
- ۹۷ ۴-۸- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش خدمات به تفکیک استان طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹
- ۹۸ ۴-۹- سهم ارزش افزوده بخش خدمات هر استان از ارزش افزوده خدمات کل کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹
- ۱۰۰ ۴-۱۰- ارزش افزوده بخش صنعت به تفکیک استان طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

فهرست جداول

- ۱۰۲ ۱۱-۴ درصد تغییرات ارزش افزوده بخش صنعت به تفکیک استان طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹
- ۱۰۳ ۱۲-۴ سهم ارزش افزوده بخش صنعت هر استان از ارزش افزوده صنعت کل کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹
- ۱۰۴ ۱۳-۴ سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف از ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹
- ۱۰۵ ۱۴-۴ درصد تغییرات ارزش افزوده بخش‌های مختلف از ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹
- ۱۰۶ ۱۵-۴ سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف از ارزش افزوده استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹
- ۱۰۷ ۱۶-۴ درصد تغییرات ارزش افزوده بخش‌های مختلف از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹
- ۱۰۸ ۱۷-۴ سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

فهرست نمودارها

نمودارهای فصل اول

- ۱-۱- روند ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۶ ۱۴
- ۱-۲- روند ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۶ پس از تبدیل ۱۴
- ۱-۳- مقایسه مقادیر برآزش یافته و مقادیر واقعی ارزش افزوده کل کشور ۱۵

نمودارهای فصل دوم

- ۲-۱- درصد تغییرات جمعیت در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ ۲۵

نمودارهای فصل سوم

- ۳-۱- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ ۳۷
- ۳-۲- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ ۴۵
- ۳-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ ۵۱
- ۳-۴- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ ۵۵

فهرست نمودارها

- ۳-۵- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی
طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ ۶۱
- ۳-۶- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) در استان آذربایجان شرقی
طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ ۶۷
- ۳-۷- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی
طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ ۷۲
- ۳-۸- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) در استان آذربایجان شرقی
طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ ۷۷

نمودارهای فصل چهارم

- ۴-۱- درصد تغییرات ارزش افزوده در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ ۸۵
- ۴-۲- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش کشاورزی در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ ۹۲
- ۴-۳- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش خدمات در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ ۹۶
- ۴-۴- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش صنعت در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ ۱۰۱
- ۴-۵- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش‌های مختلف از ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ ۱۰۶
- ۴-۶- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش‌های مختلف از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی ۱۰۸

فصل اول

مبانی تئوریک

روش آماری مورد استفاده

مطالب فصل اول

- ۱- مبانی تئوریک روش آماری مورد استفاده ۳
- ۱-۱- آزمون آزاد توزیع برای شیب خط رگرسیون (دیل) ۴
- ۱-۱-۱- فرضیات ۴
- ۱-۱-۲- روش ۶
- ۱-۱-۳- تقریب بزرگ نمونه‌ای برای آماره آزمون دیل ۶
- ۱-۱-۴- گره‌ها ۷
- ۱-۲- برآوردکننده مرتبط با شیب آماره دیل ۷
- ۱-۳- بازه اطمینان آزاد توزیع مرتبط با آزمون دیل ۸
- ۱-۳-۱- روش ۸
- ۱-۳-۲- تقریب بزرگ نمونه‌ای برای بازه اطمینان β ۹
- ۱-۳-۳- کران‌های اطمینان یک‌طرفه ۹
- ۱-۴- برآورد کننده عرض از مبدا آماره دیل و کاربرد ارتباط خطی برآورد شده برای پیش‌بینی (هتمن اسپرگر- مکین- شیتز) ۱۱
- ۱-۴-۱- برآورد کننده عرض از مبدا آماره دیل ۱۱
- ۱-۴-۲- کاربرد ارتباط خطی برآورد شده برای پیش‌بینی ۱۲
- ۱-۵- برآورد حساب‌های منطقه‌ای با استفاده از رگرسیون خطی ساده ناپارامتری ۱۳

۱- مبانی تئوریک روش آماری مورد استفاده

انواع تحلیل‌های رگرسیونی جزو پرکاربردترین تکنیک‌های آماری می‌باشند. چنین روش‌هایی برای تشخیص و تفسیر ارتباط تصادفی بین متغیر وابسته (پاسخ) و یک یا چند متغیر مستقل (پیشگویی کننده) طراحی شده‌اند. این ارتباط‌های رگرسیونی می‌توانند از یک ارتباط خطی ساده بین متغیر وابسته و تنها یک متغیر مستقل به ارتباط‌های پیچیده و غیرخطی شامل تعداد زیادی از متغیرهای مستقل تغییر کنند.

در این متن روش‌های ناپارامتری برای ساده‌ترین ارتباط‌های رگرسیونی یعنی تنها یک ارتباط خطی تصادفی بین یک متغیر وابسته و یک متغیر مستقل ارائه می‌شوند. (چنین ارتباطی عموماً به عنوان یک خط رگرسیون برگشت داده می‌شود).

در بخش اول، یک آزمون آزاد توزیع برای فرض اینکه شیب خط رگرسیون یک مقدار ویژه است ارائه داده می‌شود.

در بخش دوم و سوم، برآوردکننده‌های نقطه‌ای و فواصل اطمینان آزاد توزیع و کرانهایی برای پارامتر شیب ارائه می‌شود.

در بخش چهارم، تحلیل روی یک خط رگرسیون با ارائه برآورد کننده عرض از مبدا خط و کاربرد ارتباط خطی برآورد شده برای پیش بینی مقادیر متغیر وابسته به ازای مقادیر متغیر مستقل (مقادیر متغیر مستقلى که مقدار متغیر وابسته آنها موجود نمی‌باشد) کامل می‌شود.

در بخش پنجم روند کار برآورد حساب‌های منطقه‌ای با استفاده از رگرسیون ناپارامتری با توصیف برآورد ارزش افزوده کل کشور براساس این روش شرح داده می‌شود.

داده‌ها. برای هر یک از n مقدار ثابت x_1, \dots, x_n از متغیر مستقل (پیشگویی کننده) x مقدار متغیر تصادفی پاسخ Y را خواهیم داشت. به این ترتیب مجموعه‌ای از مشاهدات y_1, \dots, y_n را به دست می‌آوریم که y_i مقدار متغیر پاسخ است وقتی $x = x_i$ می‌باشد. فرض می‌شود که x ها گسسته هستند و بدون از دست دادن کلیت مساله فرض می‌کنیم

$$x_1 < x_2 < \dots < x_n$$

مفروضات

A۱. مدل خط مستقیم به صورت زیر می‌باشد

$$(۱) \quad y_i = \alpha + \beta x_i + e_i; \quad i = 1, \dots, n$$

x ها ثابت‌های معلومی هستند و α (عرض از مبدا) و β (شیب) پارامترهای مجهول می‌باشند.

A۲. متغیرهای تصادفی e_1, \dots, e_n نمونه‌ای تصادفی از جوامع پیوسته با میانه صفر می‌باشند.

۱-۱- بفش اول. آزمون آزاد توزیع برای شیب خط رگرسیون (دیل)^۱

۱-۱-۱- فرضیات

فرض صفر این است که شیب β خط رگرسیون برابر β_0 می‌باشد. یعنی،

$$H_0: \beta = \beta_0 \quad (۲)$$

بنابراین فرض صفر بررسی می‌کند که به ازای هر واحد افزایش در مقدار متغیر مستقل (پیشگویی کننده) x ، مقدار متغیر وابسته (پاسخ) Y به اندازه β افزایش (یا کاهش، به علامت β بستگی دارد) پیدا می‌کند.

^۱ - THEIL

۲-۱-۱- روش

برای محاسبه کردن آماره C در روش دیل، نخست n تفاضل زیر را محاسبه می‌کنیم.

$$(3) \quad D_i = y_i - \beta \cdot x_i \quad i = 1, \dots, n$$

قرار می‌دهیم

$$(4) \quad C = \sum_{i=1}^{n-1} \sum_{j=i+1}^n c(D_j - D_i)$$

که

$$(5) \quad c(a) = \begin{cases} -1 & \text{if } a < 0 \\ 0 & \text{if } a = 0 \\ 1 & \text{if } a > 0 \end{cases}$$

بنابراین برای هر جفت از اندیس‌های (i, j) با $1 \leq i < j \leq n$ ، اگر $D_j - D_i$ مثبت باشد نمره

یک و اگر منفی باشد نمره -1 می‌گیرد. آماره C مجموع 1 ها و -1 ها می‌باشد.

با استفاده از آماره C دیل، آزمون‌های زیر انجام می‌گیرند:

۱. آزمون یک‌طرفه سمت راست

برای آزمون فرض صفر $H_0: \beta = \beta_0$ در مقابل اینکه شیب بزرگتر از β_0 است یعنی

$$(6) \quad H_1: \beta > \beta_0 \quad \text{در سطح معنی‌داری } \alpha \text{ داریم:}$$

$$(7) \quad H_0 \text{ رد می‌شود اگر } C > K_{\alpha}; \text{ در غیر این صورت رد نمی‌شود.}$$

۲. آزمون یک‌طرفه سمت چپ

برای آزمون فرض صفر $H_0: \beta = \beta_0$ در مقابل اینکه شیب کوچکتر از β_0 است، یعنی

$$(8) \quad H_1: \beta < \beta_0 \quad \text{در سطح معنی‌داری } \alpha \text{ داریم:}$$

$$(9) \quad H_0 \text{ رد می‌شود اگر } C < -K_{\alpha}; \text{ در غیر این صورت رد نمی‌شود.}$$

۳. آزمون دو طرفه

برای آزمون فرض صفر $H_0: \beta = \beta_0$ در مقابل اینکه شیب برابر β_0 نیست، یعنی

$$H_1: \beta \neq \beta_0 \quad (10)$$

در سطح معنی داری α داریم:

$$H_0 \text{ رد می شود اگر } |C| > K_{\alpha/2}; \quad (11)$$

در غیر این صورت رد نمی شود.

این روش دو طرفه یک آزمون متقارن دو طرفه با احتمال $\alpha/2$ در هر دنباله از توزیع صفر C می باشد.

ثابت K_{α} برای ساختن احتمال خطای نوع اول α انتخاب می شود. مقادیر K_{α} در جدول آماری مربوطه موجود می باشند.

۳-۱-۱- تقریب بزرگ نمونه‌ای برای آماره آزمون دیل

تقریب بزرگ نمونه‌ای بر مبنای نرمال مجانبی C استاندارد شده می باشد. برای استاندارد کردن مقدار مورد انتظار و واریانس C وقتی فرض صفر H_0 درست است مورد نیاز می باشد. تحت H_0 مقدار مورد انتظار و واریانس C عبارت است از:

$$E_0(C) = 0 \quad (12)$$

$$\text{var}_0(C) = \frac{n(n-1)(n+5)}{18} \quad (13)$$

مقدار C استاندارد شده عبارت است از:

$$C^* = \frac{C - E_0(C)}{\sqrt{\text{var}_0(C)}} = \frac{C}{\sqrt{\frac{n(n-1)(n+5)}{18}}} \quad (14)$$

یعنی وقتی N فرد است، $\hat{\beta}$ مقداری است که در موقعیت $k+1$ ام از مقادیر مرتب شده S_{ij} قرار دارد.

$$(20) \quad N=2k \rightarrow k = \frac{N}{2} \rightarrow \hat{\beta} = \frac{[S^{(K+1)} + S^{(K)}]}{2}$$

اگر N زوج باشد داریم:

یعنی وقتی N زوج است، $\hat{\beta}$ متوسط دو مقدار S_{ij} است که در موقعیت K ام و $K+1$ ام از N شیب نمونه‌ای S_{ij} قرار دارند.

۳-۱- بازه اطمینان آزاد توزیع مرتبط با آزمون دیل

۳-۱-۱- روش

برای بدست آوردن یک بازه اطمینان دو طرفه متقارن برای β با سطح اطمینان $1-\alpha$ ، ابتدا صدک $\frac{\alpha}{2}$ ام بالایی نقطه $K_{\frac{\alpha}{2}}$ از توزیع فرض صفر C را از جداول آماری مربوطه بدست می‌آوریم.

فرض کنیم $C_{\alpha} = K_{\frac{\alpha}{2}} - 2$ و قرار می‌دهیم

$$(21) \quad M = \frac{N - C_{\alpha}}{2}$$

$$(22) \quad Q = \frac{N + C_{\alpha}}{2} = M + C_{\alpha}$$

که $N = \frac{n(n-1)}{2}$ می‌باشد.

بازه اطمینان $1-\alpha$ درصد (β_L, β_U) برای شیب β مربوط به آزمون دیل دو طرفه به صورت زیر

$$(23) \quad \beta_L = S^{(M)}, \quad \beta_U = S^{(Q+1)}$$

می‌باشد:

که $S^1 \leq \dots \leq S^N$ شیب‌های $S_{ij} = (y_j - y_i)/(x_j - x_i)$ ، $1 \leq i < j \leq n$ مرتب شده می‌باشند که در محاسبه برآورد کننده نقطه‌ای $\hat{\beta}$ مورد استفاده قرار می‌گیرند. یعنی β_L شیب نمونه‌ای S_{ij} است که در موقعیت M ام از N شیب نمونه مرتب شده قرار دارد و نقطه بالایی β_U مقداری است که در موقعیت $Q = M + C_\alpha$ از مقادیر مرتب شده شیب‌های نمونه‌ای S_{ij} قرار دارد. بنابر این خواهیم داشت:

$$P_\beta(\beta_L < \beta < \beta_U) = 1 - \alpha \quad , \quad \text{برای همه } \beta \quad (24)$$

۲-۳-۱- تقریب بزرگ نمونه‌ای برای بازه اطمینان β

برای n بزرگ عدد صحیح C_α به صورت زیر تقریب زده می‌شود.

$$C_\alpha \approx Z_{\alpha/2} \left\{ \frac{n(n-1)(2n+5)}{18} \right\}^{1/2} \quad (25)$$

در حالت کلی مقدار سمت راست عبارت بالا یک عدد صحیح نیست. C_α را بزرگترین عدد صحیحی

در نظر می‌گیریم که کمتر یا مساوی طرف راست معادله فوق است و آن را در

$$Q = \frac{N+C_\alpha}{2} = M + C_\alpha \quad \text{و} \quad M = \frac{N-C_\alpha}{2} \quad \text{مورد استفاده قرار می‌دهیم.}$$

۳-۳-۱- کران‌های اطمینان یک‌طرفه

در بسیاری از موارد به بازه‌های اطمینان یک طرفه درباره پارامتر β نیاز داریم. به عبارت دیگر

می‌خواهیم با اطمینان مشخصی ارزیابی کنیم که بر مبنای داده‌های نمونه‌ای، β از کران اطمینان

بالایی (پایینی) بزرگتر نیست (کوچکتر نیست). برای به دست آوردن چنین کران اطمینان یک‌طرفه

برای β به این روش عمل می‌کنیم.

با ضریب اطمینان معین $1 - \alpha$ ، α امین صدک بالایی نقطه K_α توزیع فرض صفر C را از جدول آماری مربوطه پیدا می‌کنیم. فرض کنیم $C_\alpha^* = K_\alpha - \tau$ باشد و قرار می‌دهیم:

$$(26) \quad Q^* = \frac{N + C_\alpha^*}{\tau} \quad \text{و} \quad M^* = \frac{N - C_\alpha^*}{\tau}$$

کران اطمینان $1 - \alpha$ ٪ پایینی برای β به صورت زیر می‌باشد

$$(27) \quad (\beta_L^*, \infty) = (S^{(M^*)}, \infty)$$

که $S^1 \ll \dots \ll S^N$ شیب‌های نمونه‌ای مرتب شده هستند. با β_L^* داده شده داریم:

$$(28) \quad P_\beta(\beta_L^* < \beta < \infty) = 1 - \alpha \quad , \quad \text{برای همه } \beta \text{ ها}$$

همچنین کران اطمینان $(1 - \alpha)$ ٪ بالایی به صورت زیر است:

$$(29) \quad (-\infty, \beta_U^*) = (-\infty, S^{(Q^* + 1)})$$

با β_U^* داده شده داریم:

$$(30) \quad P_\beta(-\infty < \beta < \beta_U^*) = 1 - \alpha \quad , \quad \text{برای همه } \beta \text{ ها}$$

برای n بزرگ عدد صحیح C_α^* به صورت زیر تقریب زده می‌شود.

$$(31) \quad C_\alpha^* \approx Z_\alpha \left\{ \frac{n(n-1)(2n+1)}{18} \right\}^{1/2}$$

در حالت کلی مقدار کران سمت راستی عبارت فوق یک عدد صحیح نیست. C_{α}^* را بزرگترین عدد

صحیح که کوچکتر یا مساوی عبارت $Z_{\alpha} \left\{ \frac{n(n-1)(2n+5)}{18} \right\}^{1/2}$ است در نظر می‌گیریم و در

$$M^* = \frac{N - C_{\alpha}^*}{2} \text{ و } Q^* = \frac{N + C_{\alpha}^*}{2} \text{ بکار می‌بریم.}$$

۱-۴- برآورد کننده عرض از مبدا آماره دیل و کاربرد (تباط فطی برآورد شده برای پیش‌بینی) هتمن اسپرگر-مکین-شیتز^۱

۱-۴-۱- برآورد کننده عرض از مبدا آماره دیل

برای برآورد کردن پارامتر α مدل $y_i = \alpha + \beta x_i + e_i$; $i = 1, \dots, n$ تعریف می‌کنیم،

$$A_i = Y_i - \hat{\beta} x_i, \quad i = 1, \dots, n, \quad (32)$$

که $\hat{\beta}$ برآورد کننده نقطه‌ای β است.

یک برآورد کننده مرتبط با آماره C که به وسیله هتمن اسپرگر، مکین و شیتز (۱۹۹۷) پیشنهاد شده

$$\hat{\alpha} = \text{median}\{A_1, \dots, A_n\} \quad \text{به صورت زیر می‌باشد:} \quad (33)$$

فرض کنیم $A^{(1)} \leq \dots \leq A^{(n)}$ مقادیر A_i های مرتب شده می‌باشند.

$$\text{اگر } n \text{ فرد باشد داریم:} \quad n=2k+1 \rightarrow k = \frac{n-1}{2} \rightarrow \hat{\alpha} = A^{(k+1)} \quad (34)$$

یعنی مقدار A_i ای که در موقعیت $k+1$ ام از مقادیر مرتب شده A_i قرار دارد.

$$\text{اگر } n \text{ زوج باشد داریم:} \quad n=2k \rightarrow k = \frac{n}{2} \rightarrow \hat{\alpha} = \frac{A^{(k)} + A^{(k+1)}}{2} \quad (35)$$

^۱ - Hettmansperger-Mckean-Sheather

یعنی زمانی که n زوج است، $\hat{\alpha}$ متوسط دو مقداری است که در مکان k ام و $k+1$ ام از مقادیر مرتب شده A_i ها قرار دارند.

۲-۴-۱- کاربرد ارتباط خطی برآورد شده برای پیش بینی

با کاربرد هر دو برآورد کننده $\hat{\beta}$ برای شیب و $\hat{\alpha}$ برای عرض از مبدا، ارتباط خطی برآورد شده بین متغیرهای Y و X به صورت زیر می باشد.

$$\overline{med Y_{x=x^*}} = [\overline{median y \text{ when } x = x^*}] = \hat{\alpha} + \hat{\beta}x^* \quad (36)$$

یعنی $\overline{med Y_{x=x^*}}$ برای مقدار متغیر وابسته Y برای آینده با مقدار x^* برای x پیش بینی می شود. همیشه باید در کاربرد ارتباط خطی برآورد شده برای پیش بینی مقادیر نوعی متغیر وابسته Y از مقادیر متغیر مستقل X که از محدوده مقادیر X بکار رفته در آغاز ارتباط خطی برآورد شده خیلی متفاوت هستند، محتاط بود.

برای مثال اگر در یک مساله مفروض بدانیم که وجود ارقام منفی برای متغیر مستقل X غیر ممکن است در این صورت، مفهومی وجود ندارد که برای برآورد مقدار Y از مقادیر منفی x^* استفاده کنیم. یا اگر در یک مساله مفروض متغیر مستقل X ، سال در نظر گرفته شود و رقم پنج سال واقعی موجود باشد در این صورت با وجود اینکه $x^* = 2^* = 3^*$ سال رقمی ممکن برای متغیر مستقل است اما به منظور کاربرد معادله برآورد شده برای پیش بینی مقدار Y پس از ۲۰ سال، ضروری است که فرضیه خطی باقی ماندن ارتباط رگرسیونی برای سال های بسط داده شده ثابت باقی بماند.

۵-۱- برآورد مساب‌های منطقه‌ای با استفاده از رگرسیون خطی ساده ناپارامتری

پس از رسم نمودار سری زمانی حساب‌های منطقه‌ای استان‌ها به صورت جداگانه، با توجه به اینکه روند سری‌های زمانی این ارقام به صورت خطی نبودند با استفاده از یک تبدیل مناسب بر روی داده‌های اصلی روند سری زمانی به حالت خطی تبدیل شد و سپس برآورد صورت گرفته است. مقادیر برازش یافته با توجه به تبدیل صورت گرفته به مقیاس اصلی تبدیل شده‌اند. برخی از نکات قابل توجه در برآورد صورت گرفته برای سال‌های ۸۷-۸۹ به شرح زیر می‌باشد:

۱- به دلیل وجود خطا در برآورد و همچنین به دلیل عدم برآورد حساب‌های منطقه‌ای بخش فرامنطقه، رقم برآوردشده برای کل کشور با مجموع مقادیر برآورد شده برای استان‌ها برابر نمی‌باشد و اختلاف اندکی بین این دو مقدار وجود دارد.

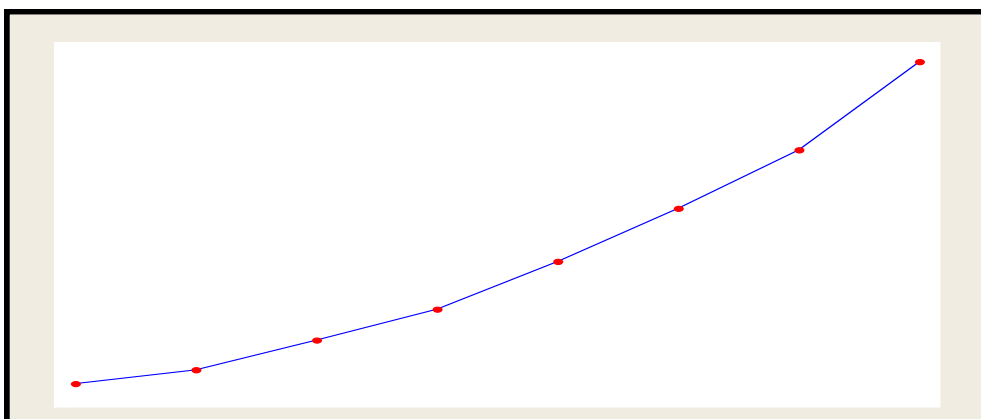
۲- برآورد تولید ناخالص داخلی با نفت و ارزش افزوده بخش صنعت استان کهگیلویه و بویراحمد با روش رگرسیون ناپارامتری دارای خطای زیادی بود، به همین دلیل برآورد ارقام این استان در این دو مورد با استفاده از روش برازش منحنی صورت گرفت.

۳- متغیر مستقل مورد استفاده برای پیش‌بینی و برازش رابطه خطی، متغیر زمان (سال) می‌باشد و برآورد بر اساس روند زمانی طی سال‌های ۷۹ تا ۸۶ صورت گرفته است. بنابراین اثر سایر متغیرهای موثر در مقدار متغیر پاسخ در برآورد تاثیر داده نشده است.

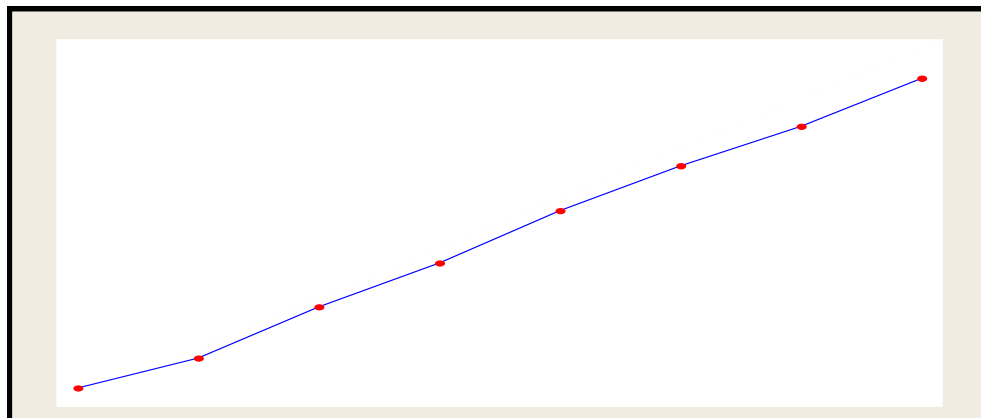
مراحل نحوه پیش بینی مقادیر برای سال‌های ۸۷ تا ۸۹ با استفاده از رگرسیون ناپارامتری برای ارزش افزوده کل کشور به شرح زیر می‌باشد:

نمودار سری زمانی ارقام ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۶ نشان می‌دهد که روند این ارقام دارای حالت خطی نمی‌باشد، بنابراین با انجام تبدیل‌های مناسب بر روی داده‌ها، روند این ارقام به حالت خطی تبدیل شد.

نمودار (۱-۱) روند ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۶

نمودار (۱-۲) روند ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۶ پس از تبدیل

پس از محاسبه شیب‌های نمونه‌ای $1 \leq i < j \leq 7$ ؛ S_{ij} به صورت جداگانه، پارامتر شیب β برای خط برازش یافته به صورت زیر برآورد شده است:

$$\hat{\beta} = \text{median}\{S_{ij}, 1 \leq i < j \leq 7\}$$

$$\hat{\beta} = 0,23$$

برای برآورد عرض از مبدا α خط برازشی، $i = 1, \dots, 7$ ، $A_i = Y_i - 0,23 x_i$ ، برای هریک از متغیرهای مستقل محاسبه شده است. بنابراین داریم:

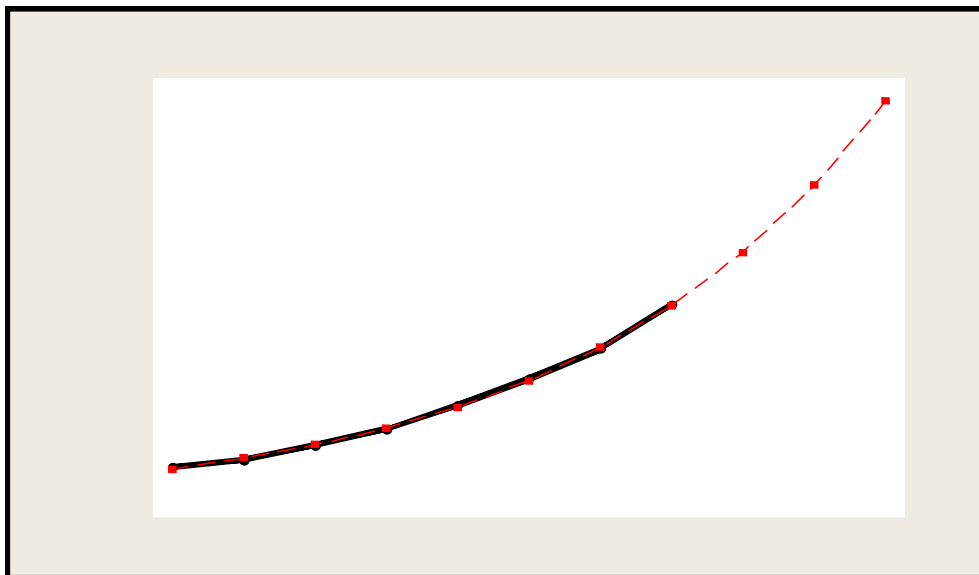
$$\hat{\alpha} = \text{median}\{A_1, \dots, A_7\}$$

$$\hat{\alpha} = -298,80$$

با توجه به شیب و عرض از مبدا برآورد شده داریم:

$$\hat{y} = -298,80 + 0,23x^*$$

نمودار (۱-۳) مقایسه مقادیر برازش یافته و مقادیر واقعی ارزش افزوده کل کشور

در نمودار مقایسه مقادیر برآزش یافته و مقادیر واقعی ارزش افزوده کل کشور خط پررنگ مقادیر واقعی و خط نقطه‌چین مقادیر برآزش یافته را نشان می‌دهد، مشاهده می‌شود که این دو نمودار برای سال‌هایی که مقدار ارزش افزوده کل کشور موجود است بر هم منطبق هستند.

فصل دوم

جمعیۃ

مطالب فصل دوم

۱۹ جمعیت ۲-
۱۹ نقش جمعیت در توسعه ۲-۱
۲۲ جمعیت طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ ۲-۲
۲۵ درصد تغییرات جمعیت طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ ۲-۳
۲۶ سهم جمعیت هر استان از کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ ۲-۴

۲- جمعیت^۱

۲-۱- نقش جمعیت در توسعه

انسان در اندیشه فلسفی، سیاسی و اقتصادی مدرن، محور اصلی بحث‌ها است. به این ترتیب در اندیشه انسان‌مدار جدید، می‌توان انتظار داشت که موضوع جمعیت جایگاه مهمی پیدا کند، اما مسأله جمعیت از جهت دیگری نیز مورد توجه قرار می‌گیرد که عبارت است از رشد بی‌سابقه آن در سایه پیشرفت‌های اقتصادی، علمی و فنی.

به تعداد افرادی که در یک کشور، استان، شهرستان، بخش، دهستان، شهر و روستا و به طور خلاصه در یک سکونتگاه و مکان مرزدار زندگی می‌کنند جمعیت گفته می‌شود.

هماهنگی یا عدم هماهنگی مؤلفه‌های اساسی رشد جمعیت با سایر متغیرهای کلان و اساسی اقتصاد کشور سهمی عمده‌ای در فرآیند توسعه اقتصادی کشور می‌تواند داشته باشد.

آدام اسمیت در کتاب معروف «ثروت ملل» این اندیشه را مطرح می‌سازد که ثروت (به معنای نیازها و خواسته‌های انسانی) با کار انسان‌ها است که تولید می‌شود. (اسمیت، ۱۰۴)^۲ بنابراین هرچه بازدهی نیروی کار انسان‌ها بیشتر گردد، مقدار عرضه ثروت نیز متناسب با آن افزایش می‌یابد. آدام اسمیت علت اصلی بالارفتن بازدهی را تقسیم کار و تخصصی شدن تولید می‌داند و در عین حال معتقد است که تقسیم کار خود تابعی از گستره بازارهای مصرفی است. (اسمیت، ۱۲۱) به این ترتیب مشاهده می‌شود که از دیدگاه اسمیت جمعیت در هر جامعه‌ای علت فاعلی، علت غایی و نیز ابزار افزایش ثروت است.

۱. با اقتباسی از مقاله جمعیت و اقتصاد موسی غنی نژاد

۲. Smith, Adam (۱۷۷۶), The Walth of Nations, Penguin Books, ۱۹۸۶.

مالتوس با پذیرش استدلال آدام اسمیت خاطر نشان می‌سازد که افزایش ثروت در جامعه می‌تواند مانع پیشرفت و بهبود سطح معیشت و رفاه گردد. به عقیده وی، بالارفتن رفاه مردم موجب زاد و ولد بیشتر شده و در نتیجه جمعیت به شدت افزایش می‌یابد. از سوی دیگر، چون منابع طبیعی محدود است و متناسب با رشد جمعیت نمی‌توان مایحتاج مردم را تأمین کرد و در نتیجه مرگ ناشی از گرسنگی فرایند پیشرفت را متوقف خواهد کرد. مالتوس که شاید اولین نظریه‌پرداز «تقاضای مؤثر» و تأثیر آن بر تولید باشد بر این رأی است که افزایش تقاضا در اقتصاد عیناً منطبق با افزایش میزان جمعیت نیست زیرا جمعیت بیکار و فاقد درآمد نمی‌تواند تقاضای مؤثری (انگیزه برای تولید) ایجاد نماید. (مالتوس، ۱۷۹۶)^۱

از نظر مالتوس، منابع طبیعی کمیت ثابت و معینی دارند و به صورت یک عامل مستقل بیرونی بر زندگی اقتصادی انسان‌ها تأثیر می‌گذارند. در حالیکه در اندیشه اقتصادی مدرن منابع طبیعی در درازمدت بخشی از مجموعه متغیرهای تشکیل‌دهنده نظام اقتصادی محسوب می‌شوند و محاسبه مقادیر آنها خارج از این نظام اقتصادی و سطح تکنولوژیکی آن، معنی ندارد از این رو پیش‌بینی‌های درازمدت در خصوص منابع طبیعی اقتصادی، به علت عدم امکان پیش‌بینی تحولات علمی و فنی و سطح پیشرفت نظام اقتصادی (بهره‌وری)، فاقد پایه علمی درستی خواهد بود. بنابراین گزارش مالتوسی به قضیه کمبود منابع غذایی (طبیعی) از دیدگاه علمی فاقد مبنای قابل دفاع است.

رشد شدید و بی سابقه جمعیت دنیا از حدود دویست سال گذشته آغاز شد. علت اصلی این افزایش را تنها به کاهش میزان مرگ و میر حاصل از پیشرفت‌های اقتصادی و بهداشتی می‌توان توضیح داد. به عبارت دیگر بهبود در وضع تغذیه عمومی، غلبه بر بیماری‌های واگیر، گسترش و تسهیل امکانات

۱. Malthus, Thomas- Robert (۱۸۲۰), Principes D'Economie Politique, Calman- Levy, ۱۹۶۹.

حمل و نقل، دسترسی به آب سالم و بهداشتی و غیره که تمام نتیجه مستقیم یا غیرمستقیم توسعه اقتصادی جدید است، علت عمده افزایش شدید جمعیت را ابتدا در کشورهای غربی و سپس در سراسر دنیا تشکیل می‌دهد.

به نظر می‌رسد که رشد جمعیت در ارتباط با توسعه اقتصادی از قاعده جهان شمول پیروی می‌کند که از آن معمولاً به عنوان اصل گذار جمعیتی یاد می‌کنند. نظریه «گذار جمعیتی» بیان می‌دارد که، رشد جمعیت در هر جامعه‌ای تابعی از مجموعه عوامل موجود در نظام اقتصادی، اجتماعی و نیز فرهنگی است و برخلاف رویکرد مالتوسی تنها بستگی به میزان تولید مواد غذایی و ارزش اقتصادی آن ندارد. طبق این اصل با شروع توسعه اقتصادی و استفاده عامه مردم از دستاوردهای آن ابتدا میزان مرگ و میر کاهش می‌یابد، این امر باعث می‌شود که با ثابت بودن میزان موالید، نرخ رشد جمعیت شدیداً بالا رود. اما با ادامه جریان توسعه اقتصادی، به علت تحولاتی که در ساختار اقتصادی- اجتماعی و نیز شیوه تفکر و ارزش‌های فرهنگی ایجاد می‌شود، میزان موالید نیز رو به کاهش می‌نهد و در نتیجه نرخ رشد جمعیت میل به کاهش پیدا می‌کند. با یکی شدن میزان موالید و مرگ و میر و حتی فزونی گرفتن دومی بر اولی، به علت بالا رفتن ساختار سنی جمعیت در درازمدت، جمعیت به سوی سکون یا حتی کاهش می‌گراید. این وضعیتی است که در برخی از کشورهای اروپای غربی نظیر آلمان، اتریش، سوئد، دانمارک و غیره مشاهده می‌شود. (نافزیگر، ۱۹۹۵)^۱

طبق نظریه گذار جمعیتی، توسعه اقتصادی ابتدا به عنوان موتور رشد جمعیت و سپس خود به صورت ترمزی برای آن عمل می‌کند. اما برخی از اقتصاددانان و صاحب‌نظران جمعیتی معتقدند که افزایش جمعیت، به علت اینکه در جوامع در حال توسعه ابعاد فوق‌العاده وسیعی به خود می‌گیرد، خود تبدیل

۱. Nafeiger, E.W. (۱۹۹۵), The Economics of Developing Countries, Prentice- Hall International.

به مانعی برای توسعه اقتصادی می‌شود. در این صورت دور باطلی به وجود می‌آید که یادآور پارادوکس مالتوس است و اقتصاددانان توسعه به آن تله جمعیتی می‌گویند. (تودارو، ۳۱۲-۳۰۹)^۱

نظریه های نئومالتوسی، به چند دلیل رشد شدید جمعیت را مانع توسعه اقتصادی می‌دانند، بررسی این دلایل می‌تواند روشنگر دیدگاه‌های نئومالتوسی و نیز رابطه جمعیت و توسعه باشد. شاید بتوان گفت که استدلال‌های مخالف رشد جمعیت حول سه محور عمده دور می‌زند، اول محدودیت منابع طبیعی، دوم مشکل استفاده مطلوب از نیروی کار و سوم مشکل کمبود پس‌انداز و سرمایه‌گذاری. (برونل، ۱۳۸)^۲

۲-۲- جمعیت طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹^۳

جمعیت کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با ۷۴،۷۳۳،۲۳۰ نفر می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۶۴،۲۱۹،۳۱۸ نفر)، به طور متوسط سالانه ۱/۵۳ درصد رشد داشته است. میانگین جمعیت کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۶۹،۴۴۲،۳۸۴ نفر بوده است.

استان آذربایجان شرقی با ۳،۶۹۱،۲۷۰ نفر جمعیت در سال ۱۳۸۹ رتبه ششم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نیز نسبت به سال ۱۳۷۹ (۳،۴۳۵،۹۷۷ نفر) به طور متوسط سالانه ۰/۷۲ درصد رشد داشته است. که از نرخ رشد کشوری پایین‌تر بوده و تقریباً رشد جمعیت در استان کمتر از نصف رشد جمعیت کشور می‌باشد.

۱. تودارو، مایکل (۱۳۶۸)، توسعه اقتصادی در جهان سوم، ترجمه دکتر فرجادی، سازمان برنامه و بودجه، جلد اول

۲. Brunel, Samuel (۱۹۸۷) Tiers Monde, Controverses of Realites, Economica, Paris.

۳. کلیه ارقام پس از سال ۱۳۸۵ به صورت برآورد بوده و روش برآورد در فصل یک همین کتاب آورده شده است.

میانگین جمعیت طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۳،۵۶۹،۰۳۵ نفر می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه ششم را کسب می‌کند. رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۶) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین دوره (رتبه ۶) تغییری نداشته است.

بیشترین و کمترین جمعیت در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۱۴،۷۹۵،۱۱۶ و ۵۶۶،۳۳۲ نفر مربوط به استان‌های تهران و ایلام می‌باشد. همچنین استان‌های تهران و ایلام به ترتیب با ۱۳،۱۴۵،۸۹۱ و ۵۳۹،۱۶۸ نفر، بیشترین و کمترین میانگین جمعیت را طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند.

بیشترین نرخ رشد جمعیت نسبت به نرخ رشد جمعیت کشوری با $\frac{3}{2}$ (بیش از دو برابر نرخ رشد جمعیت کشوری) به استان سیستان و بلوچستان اختصاص دارد و کمترین نرخ رشد جمعیت با ۰/۰۷ (حدود ۲۲ برابر کمتر از نرخ رشد جمعیت کشوری) به استان همدان مربوط می‌شود. (جدول شماره

جدول ۱-۲) جمعیت طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۷۹ (نفر)

استان/شماره	۱۳۸۹	رتبه در سال ۱۳۸۹	نرخ رشد طی سال ۷۹-۸۹	میانگین طی سال ۷۹-۸۹	رتبه میانگین
کشور	۷۴,۷۳۳,۲۳۰	-	۱,۰۳	۶۹,۴۴۲,۳۸۴	-
آذربایجان شرقی	۳,۶۹۱,۲۷۰	۶	۰,۷۲	۳,۰۶۹,۰۳۵	۶
آذربایجان غربی	۳,۰۱۶,۳۰۱	۸	۱,۳۲	۲,۸۳۲,۶۸۸	۸
اردبیل	۱,۲۴۲,۹۵۶	۱۹	۰,۴۲	۱,۲۱۹,۴۴۵	۱۹
اصفهان	۴,۸۰۴,۴۵۸	۳	۱,۴۱	۴,۴۹۲,۷۶۴	۳
ایلام	۵۶۶,۳۳۲	۳۰	۱,۰۴	۵۳۹,۱۶۸	۳۰
پوشهر	۹۴۳,۵۳۵	۲۴	۱,۶۶	۸۷۱,۷۲۳	۲۴
تهران	۱۴,۷۹۵,۱۱۶	۱	۲,۴۸	۱۳,۱۴۵,۸۹۱	۱
چهارمحال و بختیاری	۸۹۲,۹۰۹	۲۵	۱,۱۱	۸۴۶,۹۴۳	۲۵
خراسان جنوبی	۶۷۶,۷۹۴	۲۷	۱,۶۳	۶۲۶,۰۰۳	۲۷
خراسان رضوی	۵,۹۴۰,۷۶۶	۲	۱,۶۰	۵,۵۰۳,۵۴۳	۲
خراسان شمالی	۸۳۸,۷۸۱	۲۶	۰,۹۴	۸۰۲,۲۰۹	۲۶
قزوین	۴,۴۷۱,۴۸۸	۵	۱,۲۳	۴,۲۱۷,۳۳۴	۵
زنجان	۹۸۳,۳۶۹	۲۳	۰,۶۰	۹۵۶,۲۳۷	۲۳
سمنان	۶۲۴,۴۸۲	۲۹	۱,۵۳	۵۸۰,۶۲۸	۲۹
سیستان و بلوچستان	۲,۷۳۳,۲۰۵	۱۰	۳,۲۰	۲,۳۴۸,۵۹۳	۱۱
فارس	۴,۵۲۸,۵۱۴	۴	۱,۱۹	۴,۲۷۹,۴۰۸	۴
قزوین	۱,۴۲۱۲,۴۶۴	۲۰	۱,۵۷	۱,۰۱۲۵,۱۴۶	۲۰
قم	۱,۱۲۷,۷۱۳	۲۱	۱,۹۴	۱,۰۲۸,۱۳۲	۲۱
کردستان	۱,۴۶۷,۵۸۵	۱۷	۰,۵۹	۱,۴۲۷,۸۳۳	۱۶
کرمان	۲,۹۴۷,۳۴۶	۹	۲,۶۸	۲,۵۹۴,۶۴۴	۹
کرمانشاه	۱,۹۰۵,۷۹۳	۱۲	۰,۴۷	۱,۸۶۵,۴۵۷	۱۲
کهگیلویه و بویراحمد	۶۶۹,۱۴۰	۲۸	۱,۴۴	۶۲۴,۶۸۶	۲۸
گلستان	۱,۶۸۷,۰۸۶	۱۵	۱,۱۷	۱,۵۹۵,۶۷۰	۱۵
گیلان	۲,۴۵۳,۴۶۹	۱۱	۰,۶۲	۲,۳۸۳,۵۵۳	۱۰
لرستان	۱,۷۵۸,۲۲۶	۱۳	۰,۷۲	۱,۶۷۰,۰۰۰۱۹	۱۳
مازندران	۳,۰۳۷,۳۳۶	۷	۱,۰۸	۲,۸۸۵,۸۷۶	۷
مرکزی	۱,۳۹۲,۴۳۵	۱۸	۰,۸۷	۱,۳۳۶,۷۵۶	۱۸
هرمزگان	۱,۵۵۸,۸۷۸	۱۶	۲,۶۷	۱,۳۷۳,۰۱۱	۱۷
همدان	۱,۶۹۹,۵۸۸	۱۴	۰,۰۷	۱,۶۹۶,۷۵۰	۱۴
یزد	۱,۰۶۵,۸۹۳	۲۲	۱,۹۱	۹۷۳,۲۴۰	۲۲

مأخذ: یافته های تحقیق

* رتبه‌بندی براساس روش تک‌متغیره

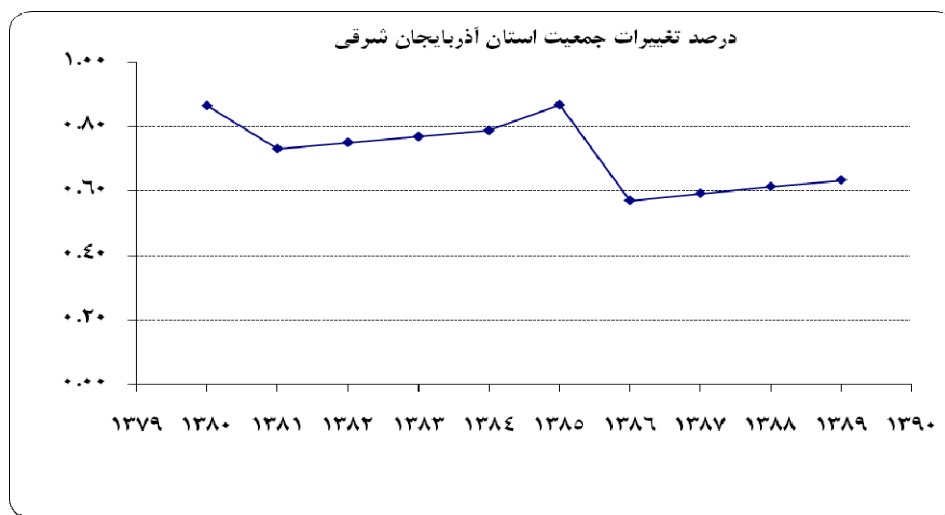
۳-۲- درصد تغییرات جمعیت طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

براساس جدول شماره (۲-۲) که درصد تغییرات جمعیت طی سال‌های ۱۳۷۹ - ۱۳۸۹ را نشان می‌دهد، رشد جمعیت کشور در سال‌های ۸۱ لغایت ۸۴ ثابت بوده در حالی که نسبت به سال قبل خود یعنی سال ۸۰ کاهش داشته ولی در سال ۸۵ شاهد افزایش جمعیت و به دنبال آن از سال ۸۶ لغایت ۸۹ نیز مجدداً درصد تغییرات ثابتی حاکم است.

استان آذربایجان شرقی نیز در سال ۸۱ نسبت به سال قبل کاهش یافته ولی بعد از آن تا سال ۸۶ دارای رشد مداوم بوده و این درصد تغییرات در سال ۸۶ کاهش قابل توجهی داشته است و از سال ۸۷ تا پایان سال ۸۹ شاهد رشد مداوم جمعیت در استان بوده‌ایم.

نمودار شماره (۲-۱) درصد تغییرات جمعیت در استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ نشان می‌دهد. طی سال‌های مذکور جمعیت در این استان روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۰/۸۷ درصد) در سال ۱۳۸۰ (۳,۴۶۵,۷۴۴ نفر) و ۱۳۸۵ (۳,۶۰۳,۴۵۶ نفر) رخ داده است.

نمودار ۲-۱) درصد تغییرات جمعیت در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹

جدول ۲- ۲) درصد تغییرات جمعیت طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

نام استان	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹
کل کشور	۱,۰۳	۱,۰۳	۱,۰۳	۱,۰۳	۱,۰۳	۱,۰۳	۱,۰۳	۱,۰۳	۱,۰۳	۱,۰۳
آذربایجان شرقی	۰,۸۷	۰,۷۳	۰,۷۵	۰,۷۷	۰,۷۹	۰,۸۷	۰,۵۷	۰,۵۹	۰,۶۱	۰,۶۴
آذربایجان غربی	۱,۴۸	۱,۳۳	۱,۳۴	۱,۳۵	۱,۳۶	۱,۴۳	۱,۲۱	۱,۲۲	۱,۲۲	۱,۲۳
اردبیل	۰,۵۵	۰,۴۳	۰,۴۶	۰,۴۸	۰,۵۱	۰,۶۰	۰,۲۶	۰,۲۹	۰,۳۱	۰,۳۴
اصفهان	۱,۵۹	۱,۴۴	۱,۴۳	۱,۴۳	۱,۴۲	۱,۴۸	۱,۳۱	۱,۳۲	۱,۳۲	۱,۳۳
ایلام	۱,۱۹	۱,۰۵	۱,۰۶	۱,۰۸	۱,۱۰	۱,۱۷	۰,۹۱	۰,۹۲	۰,۹۴	۰,۹۵
بوشهر	۱,۸۴	۱,۶۸	۱,۶۸	۱,۶۷	۱,۶۷	۱,۷۳	۱,۵۸	۱,۵۸	۱,۵۸	۱,۵۷
تهران	۲,۷۴	۲,۵۳	۲,۴۸	۲,۴۴	۲,۳۸	۲,۴۰	۲,۵۳	۲,۴۸	۲,۴۴	۲,۴۰
همدان و بختیاری	۱,۲۶	۱,۱۲	۱,۱۴	۱,۱۵	۱,۱۸	۱,۲۵	۰,۹۸	۱,۰۰	۱,۰۱	۱,۰۲
خراسان جنوبی	۱,۸۰	۱,۶۴	۱,۶۵	۱,۶۵	۱,۶۶	۱,۷۳	۱,۵۵	۱,۵۵	۱,۵۵	۱,۵۵
خراسان رضوی	۱,۷۸	۱,۶۲	۱,۶۲	۱,۶۲	۱,۶۲	۱,۶۸	۱,۵۲	۱,۵۲	۱,۵۲	۱,۵۲
خراسان شمالی	۱,۰۸	۰,۹۴	۰,۹۷	۰,۹۹	۱,۰۲	۱,۱۰	۰,۸۰	۰,۸۲	۰,۸۴	۰,۸۵
قزوین	۱,۳۹	۱,۲۵	۱,۲۶	۱,۲۶	۱,۲۷	۱,۳۴	۱,۱۱	۱,۱۳	۱,۱۴	۱,۱۴
زنجان	۰,۷۴	۰,۶۱	۰,۶۴	۰,۶۶	۰,۶۹	۰,۷۷	۰,۴۵	۰,۴۷	۰,۴۹	۰,۵۲
سمنان	۱,۷۱	۱,۵۵	۱,۵۵	۱,۵۵	۱,۵۴	۱,۶۰	۱,۴۴	۱,۴۴	۱,۴۴	۱,۴۴
سیستان و بلوچستان	۳,۴۷	۳,۲۳	۳,۱۶	۳,۰۹	۳,۰۳	۳,۰۴	۳,۳۸	۳,۲۸	۳,۱۹	۳,۱۱
فارس	۱,۳۵	۱,۲۰	۱,۲۱	۱,۲۲	۱,۲۴	۱,۳۱	۱,۰۷	۱,۰۸	۱,۰۹	۱,۱۰
قزوین	۱,۷۴	۱,۵۹	۱,۵۹	۱,۵۹	۱,۵۸	۱,۶۴	۱,۴۸	۱,۴۸	۱,۴۸	۱,۴۸
قم	۲,۱۶	۱,۹۸	۱,۹۵	۱,۹۳	۱,۹۰	۱,۹۴	۱,۹۰	۱,۸۹	۱,۸۷	۱,۸۶
کردستان	۰,۷۳	۰,۶۰	۰,۶۲	۰,۶۵	۰,۶۷	۰,۷۶	۰,۴۴	۰,۴۶	۰,۴۸	۰,۵۱
کرمان	۲,۹۲	۲,۷۱	۲,۶۶	۲,۶۲	۲,۵۸	۲,۶۱	۲,۷۵	۲,۷۰	۲,۶۴	۲,۵۹
کرمانشاه	۰,۶۱	۰,۴۸	۰,۵۰	۰,۵۳	۰,۵۵	۰,۶۳	۰,۳۱	۰,۳۴	۰,۳۶	۰,۳۹
کهگیلویه و بویراحمد	۱,۵۹	۱,۴۵	۱,۴۷	۱,۴۹	۱,۵۶	۱,۳۴	۱,۳۴	۱,۳۴	۱,۳۵	۱,۳۵
گلستان	۱,۳۱	۱,۱۷	۱,۱۹	۱,۲۱	۱,۲۳	۱,۳۱	۱,۰۵	۱,۰۶	۱,۰۷	۱,۰۸
گیلان	۰,۷۵	۰,۶۳	۰,۶۵	۰,۶۸	۰,۷۱	۰,۷۹	۰,۴۷	۰,۴۹	۰,۵۱	۰,۵۴
لرستان	۰,۸۶	۰,۷۳	۰,۷۵	۰,۷۷	۰,۷۹	۰,۸۸	۰,۵۷	۰,۵۹	۰,۶۱	۰,۶۳
مازندران	۱,۲۲	۱,۰۸	۱,۱۰	۱,۱۲	۱,۱۴	۱,۲۲	۰,۹۵	۰,۹۶	۰,۹۸	۰,۹۹
مرکزی	۱,۰۲	۰,۸۸	۰,۹۰	۰,۹۱	۰,۹۳	۱,۰۰	۰,۷۲	۰,۷۴	۰,۷۶	۰,۷۸
هرمزگان	۲,۸۹	۲,۶۹	۲,۶۵	۲,۶۱	۲,۵۸	۲,۶۲	۲,۷۴	۲,۶۸	۲,۶۳	۲,۵۸
همدان	۰,۲۰	۰,۰۸	۰,۱۱	۰,۱۳	۰,۱۷	۰,۲۵	۰,۱۰	۰,۰۷	۰,۰۴	۰,۰۱
یزد	۲,۱۱	۱,۹۴	۱,۹۲	۱,۹۰	۱,۸۸	۱,۹۳	۱,۸۶	۱,۸۵	۱,۸۴	۱,۸۲

مأخذ: یافته های تحقیق

۴-۲- سهم جمعیت هر استان از کل کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

جدول شماره (۳-۲) نشان دهنده سهم جمعیت هر استان از کل کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ می‌باشد. با توجه به ارقام جدول سهم جمعیت استان آذربایجان شرقی در سال ۸۹، ۴/۹۴ درصد بوده

که این رقم نسبت به سال ۷۹ (۵/۳۵ درصد)، به طور متوسط سالانه ۰/۸۰ درصد رشد منفی داشته است.

بیشترین و کمترین رشد سهمی طی دوره مذکور به ترتیب مربوط به استان سیستان و بلوچستان و همدان با ۱/۶۵ و ۱/۴۳- درصد می‌باشد.

جدول ۳- (۲) سهم جمعیت هر استان از کل کشور طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹

استان/شماره	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	نرخ رشد طی دوره ۸۹-۷۹	رتبه رشد طی سال ۸۹-۷۹
آذربایجان شرقی	۵,۳۰	۵,۳۱	۵,۲۷	۵,۲۳	۵,۱۹	۵,۱۵	۵,۱۱	۴,۸۵	۵,۰۲	۴,۹۸	۴,۹۴	-۰,۸۰	۲۳
آذربایجان غربی	۴,۱۲	۴,۱۱	۴,۱۰	۴,۱۰	۴,۰۹	۴,۰۸	۴,۰۸	۳,۸۹	۴,۰۶	۴,۰۵	۴,۰۴	-۰,۲۱	۱۴
اردبیل	۱,۸۶	۱,۸۳	۱,۸۲	۱,۸۰	۱,۷۸	۱,۷۶	۱,۷۴	۱,۶۵	۱,۷۰	۱,۶۸	۱,۶۶	-۱,۰۹	۲۹
اصفهان	۶,۵۱	۶,۵۰	۶,۴۹	۶,۴۹	۶,۴۸	۶,۴۷	۶,۴۷	۶,۱۸	۶,۴۵	۶,۴۴	۶,۴۳	-۰,۱۲	۱۳
ایلام	۰,۸۰	۰,۷۹	۰,۷۹	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۷۷	۰,۷۴	۰,۷۷	۰,۷۶	۰,۷۶	-۰,۴۸	۲۰
بوشهر	۱,۲۵	۱,۲۵	۱,۲۵	۱,۲۵	۱,۲۵	۱,۲۶	۱,۲۶	۱,۲۰	۱,۲۶	۱,۲۶	۱,۲۶	۰,۱۳	۷
تهران	۱۸,۰۳	۱۸,۲۱	۱۸,۳۹	۱۸,۵۷	۱۸,۷۳	۱۸,۸۹	۱۹,۰۴	۱۸,۴۱	۱۹,۴۳	۱۹,۶۲	۱۹,۸۰	۰,۹۴	۴
چهارمحال و بختیاری	۱,۲۴	۱,۲۴	۱,۲۳	۱,۲۳	۱,۲۳	۱,۲۲	۱,۲۲	۱,۱۶	۱,۲۱	۱,۲۰	۱,۱۹	-۰,۴۱	۱۸
خراسان جنوبی	۰,۹۰	۰,۹۰	۰,۹۰	۰,۹۰	۰,۹۰	۰,۹۰	۰,۹۰	۰,۸۶	۰,۹۰	۰,۹۰	۰,۹۱	۰,۱۰	۸
خراسان رضوی	۷,۸۹	۷,۹۰	۷,۹۱	۷,۹۱	۷,۹۲	۷,۹۳	۷,۹۳	۷,۶۰	۷,۹۴	۷,۹۵	۷,۹۵	۰,۰۷	۹
خراسان شمالی	۱,۱۹	۱,۱۸	۱,۱۸	۱,۱۷	۱,۱۶	۱,۱۶	۱,۱۵	۱,۰۹	۱,۱۴	۱,۱۳	۱,۱۲	-۰,۵۸	۲۱
قزوین	۶,۱۶	۶,۱۴	۶,۱۳	۶,۱۱	۶,۰۹	۶,۰۸	۶,۰۶	۵,۷۸	۶,۰۲	۶,۰۰	۵,۹۸	-۰,۲۹	۱۵
زنجان	۱,۴۴	۱,۴۳	۱,۴۲	۱,۴۰	۱,۳۹	۱,۳۸	۱,۳۷	۱,۳۰	۱,۳۴	۱,۳۳	۱,۳۲	-۰,۹۱	۲۶
سمنان	۰,۸۴	۰,۸۴	۰,۸۴	۰,۸۴	۰,۸۴	۰,۸۴	۰,۸۴	۰,۸۰	۰,۸۴	۰,۸۴	۰,۸۴	۰,۰۰	۱۱
سیستان و بلوچستان	۳,۱۱	۳,۱۶	۳,۲۱	۳,۲۷	۳,۳۲	۳,۳۶	۳,۴۱	۳,۳۳	۳,۵۴	۳,۶۰	۳,۶۶	۱,۶۵	۱
فارس	۶,۲۷	۶,۲۴	۶,۲۲	۶,۲۱	۶,۱۹	۶,۱۷	۶,۱۵	۵,۸۷	۶,۱۰	۶,۰۸	۶,۰۶	-۰,۲۳	۱۶
قزوین	۱,۶۲	۱,۶۲	۱,۶۲	۱,۶۲	۱,۶۲	۱,۶۲	۱,۶۲	۱,۵۵	۱,۶۲	۱,۶۲	۱,۶۲	۰,۰۴	۱۰
قم	۱,۴۵	۱,۴۶	۱,۴۶	۱,۴۷	۱,۴۷	۱,۴۸	۱,۴۸	۱,۴۳	۱,۵۰	۱,۵۰	۱,۵۱	۰,۴۰	۵
کردستان	۲,۱۵	۲,۱۳	۲,۱۱	۲,۱۰	۲,۰۸	۲,۰۶	۲,۰۴	۱,۹۴	۲,۰۰	۱,۹۸	۱,۹۶	-۰,۹۲	۲۷
کرمان	۳,۵۲	۳,۵۷	۳,۶۱	۳,۶۵	۳,۶۹	۳,۷۳	۳,۷۶	۳,۶۵	۳,۸۶	۳,۹۰	۳,۹۴	۱,۱۳	۲
کرمانشاه	۲,۸۳	۲,۸۰	۲,۷۷	۲,۷۴	۲,۷۲	۲,۶۹	۲,۶۷	۲,۵۲	۲,۶۱	۲,۵۸	۲,۵۵	-۱,۰۴	۲۸
کهگیلویه و بویراحمد	۰,۹۰	۰,۹۰	۰,۹۰	۰,۹۰	۰,۹۰	۰,۹۰	۰,۹۰	۰,۸۶	۰,۹۰	۰,۹۰	۰,۹۰	-۰,۰۹	۱۲
گلستان	۲,۳۴	۲,۳۳	۲,۳۲	۲,۳۱	۲,۳۱	۲,۳۰	۲,۲۹	۲,۱۹	۲,۲۸	۲,۲۷	۲,۲۶	-۰,۳۵	۱۷
گیلان	۳,۵۹	۳,۵۶	۳,۵۳	۳,۵۰	۳,۴۷	۳,۴۴	۳,۴۱	۳,۲۳	۳,۳۵	۳,۳۱	۳,۲۸	-۰,۸۹	۲۵
لرستان	۲,۵۵	۲,۵۳	۲,۵۱	۲,۴۹	۲,۴۷	۲,۴۵	۲,۴۳	۲,۳۱	۲,۳۹	۲,۳۷	۲,۳۵	-۰,۸۰	۲۴
مازندران	۴,۲۵	۴,۲۳	۴,۲۱	۴,۱۹	۴,۱۸	۴,۱۶	۴,۱۵	۳,۹۵	۴,۱۰	۴,۰۸	۴,۰۶	-۰,۴۵	۱۹
مرکزی	۱,۹۹	۱,۹۸	۱,۹۶	۱,۹۵	۱,۹۴	۱,۹۳	۱,۹۲	۱,۸۲	۱,۸۹	۱,۸۸	۱,۸۶	-۰,۶۵	۲۲
هرمزگان	۱,۸۷	۱,۸۹	۱,۹۱	۱,۹۳	۱,۹۵	۱,۹۷	۱,۹۹	۱,۹۳	۲,۰۴	۲,۰۶	۲,۰۹	۱,۱۲	۳
همدان	۲,۶۳	۲,۵۹	۲,۵۵	۲,۵۲	۲,۴۸	۲,۴۵	۲,۴۲	۲,۲۸	۲,۳۴	۲,۳۱	۲,۲۷	-۱,۴۳	۳۰
یزد	۱,۳۷	۱,۳۸	۱,۳۹	۱,۳۹	۱,۴۰	۱,۴۰	۱,۴۱	۱,۳۵	۱,۴۲	۱,۴۲	۱,۴۳	۰,۳۷	۶

مأخذ: یافته های تحقیق

* رتبه‌بندی براساس روش تک‌متغیره

فصل سوم

تولید ناخالص داخلی

مطالب فصل سوم

۳۳ تولید ناخالص داخلی
۳۳ ۳-۱- تعریف تولید ناخالص داخلی
۳۴ ۳-۲- تولید ناخالص داخلی با احتساب نفت به قیمت جاری طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۳۶ ۳-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
 ۳-۴- سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) هر استان از کل کشور طی
۳۹ سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۴۱ ۳-۵- تولید ناخالص داخلی سرانه (با احتساب نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۴۴ ۳-۶- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹
۴۷ ۳-۷- تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۴۹ ۳-۸- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۵۱ ۳-۹- تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بانفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۵۴ ۳-۱۰- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۵۷ ۳-۱۱- تولید ناخالص داخلی بدون احتساب نفت به قیمت جاری طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
 ۳-۱۲- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) طی سال‌های
۵۹ ۱۳۷۹-۸۹

ادامه مطالب فصل سوم

- ۱۳-۳- سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) هر استان از کل کشور طی
۶۲ سالهای ۸۹-۱۳۷۹
- ۱۴-۳- تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون احتساب نفت) طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹
۶۴
- ۱۵-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹
۶۶
- ۱۶-۳- تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹
۶۹
- ۱۷-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) طی
..... سالهای ۸۹-۱۳۷۹
۷۱
- ۱۸-۳- تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون احتساب نفت) طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹
۷۴
- ۱۹-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹
۷۷

۳- تولید ناخالص داخلی

۳-۱- تعریف تولید ناخالص داخلی

تولید ناخالص داخلی یا GDP یکی از مقیاس‌های سنجش اقتصاد است. تولید ناخالص داخلی دربرگیرنده ارزش مجموع کالاها و خدماتی است که طی یک دوره معین، معمولاً یک سال، در یک کشور تولید می‌شود.

در این تعریف منظور از کالاها و خدمات نهایی، کالا و خدماتی است که در انتهای زنجیر تولید قرار گرفته‌اند و خود آنها برای تولید و خدمات دیگر خریداری نمی‌شوند.

روش‌های مختلفی برای محاسبه تولید ناخالص داخلی وجود دارد. محاسبه‌ی مجموع ارزش افزوده، محاسبه با نگرش مصرف و محاسبه با نگرش درآمد، سه روش متداول انجام این کار هستند.

محاسبه با نگرش مصرف به این شکل است:

(واردات - صادرات) + مصارف دولتی + سرمایه‌گذاری + مصارف خصوصی = تولید ناخالص داخلی

$$GDP = C + I + G + (X - M)$$

تا سال ۱۹۸۰ در ایالات متحده از کلمه‌ی تولید ناخالص ملی استفاده می‌شد. هرچند تولید ناخالص

ملی GNP و تولید ناخالص داخلی GDP تفاوت‌های جزئی دارند. در محاسبه‌ی تولید ناخالص

ملی درآمد افراد خارج از کشور که به کشور باز فرستاده می‌شود با تولید ناخالص داخلی جمع می‌شود

و درآمد افراد خارجی مقیم آن کشور که درآمد خود را به خارج می‌فرستند از آن کاسته می‌شود.

۳-۲- تولید ناخالص داخلی با احتساب نفت^۱ به قیمت جاری طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با ۶,۰۵۰,۹۰۱ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۶۳۰,۰۳۸ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۲۵/۳۸ درصد رشد دارد. میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۲,۴۶۵,۶۴۰ میلیارد ریال بوده است.

استان آذربایجان شرقی با ۱۸۸,۷۵۶ میلیارد ریال تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) در سال ۱۳۸۹ رتبه هفتم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نیز نسبت به سال ۱۳۷۹ (۲۴,۹۲۱ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۲۲/۴۴ درصد رشد داشته است. میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۸۳,۳۰۶ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه ششم را کسب می‌کند. رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۷) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین (رتبه ۶) افزایش داشته که می‌تواند ناشی از کاهش تولید ناخالص داخلی این استان در مقایسه با سایر استان‌ها باشد. این درحالیست که در رتبه استان‌های تهران (رتبه ۱)، خوزستان (رتبه ۲)، اصفهان (رتبه ۳) و برخی استان‌های دیگر در سال ۱۳۸۹ تغییری نسبت به رتبه میانگین آنها دیده نمی‌شود.

بیشترین و کمترین تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۱,۵۳۸,۰۸۹ و ۳۴,۹۸۵ میلیارد ریال مربوط به استان‌های تهران و چهارمحال بختیاری می‌باشد. همچنین استان‌های تهران و خراسان جنوبی به ترتیب با ۶۲۵,۱۶۸ و ۱۲,۹۱۳ میلیارد

^۱ . تولید ناخالص داخلی بانفت در برگرنده ارزش مجموع کالاها و خدماتی (که نفت نیز قسمتی از آن است) می‌باشد که طی یک دوران معین، معمولاً یک سال، در یک کشور تولید می‌شود.

ریال، بیشترین و کمترین میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) را طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند. (جدول شماره ۱-۳)

جدول ۱- ۳) تولید ناخالص داخلی با احتساب نفت به قیمت جاری طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۷۹ (میلیارد ریال)

استان/رسان	۱۳۸۹	رتبه در سال ۱۳۸۹	نرخ رشد طی سال ۸۹-۷۹	میانگین طی سال ۷۹-۸۹	رتبه میانگین
کشور	۶۰۵۰۹۰۱	-	۲۵,۲۸	۲,۴۶۵,۶۴۰	-
۱ آذربایجان شرقی	۱۸۸,۷۵۶	۷	۲۲,۴۴	۸۳,۳۰۶	۶
۲ آذربایجان غربی	۱۰۳,۱۵۵	۱۳	۲۲,۱۴	۴۵,۲۳۴	۱۳
۳ اردبیل	۵۱,۱۵۰	۲۶	۲۳,۱۳	۲۲,۱۷۴	۲۵
۴ اصفهان	۳۸۲,۰۴۱	۳	۲۵,۶۹	۱۵۳,۵۹۵	۳
۵ ایلام	۸۰,۴۰۹	۱۶	۳۵,۲۵	۲۸,۲۷۶	۲۰
۶ بوشهر	۱۸۹,۴۸۴	۶	۴۰,۰۱	۶۳,۱۷۲	۱۰
۷ تهران	۱,۵۳۸,۰۸۹	۱	۲۵,۹۰	۶۲۵,۱۶۸	۱
۸ چهارمحال و بختیاری	۳۴,۹۸۵	۳۰	۲۴,۷۵	۱۴,۵۹۱	۲۹
۹ خراسان جنوبی	۳۷,۰۲۲	۲۹	۲۳,۲۳	۱۲,۹۱۳	۳۰
۱۰ خراسان رضوی	۲۷۴,۶۴۴	۴	۲۳,۹۸	۱۱۶,۹۸۴	۴
۱۱ خراسان شمالی	۳۹,۹۶۹	۲۸	۲۷,۳۹	۱۵,۷۶۵	۲۸
۱۲ قزوستان	۱,۰۵۳,۷۷۹	۲	۲۷,۷۷	۳۹۹,۰۵۱	۲
۱۳ زنجان	۵۷,۳۹۶	۲۲	۲۶,۲۸	۲۲,۰۲۴	۲۶
۱۴ سمنان	۴۶,۶۲۲	۲۷	۲۵,۷۳	۱۹,۰۸۵	۲۷
۱۵ سیستان و بلوچستان	۵۱,۳۳۰	۲۵	۲۲,۱۷	۲۲,۸۹۱	۲۲
۱۶ فارس	۲۴۴,۵۰۵	۵	۲۵,۱۵	۱۰۱,۷۲۸	۵
۱۷ قزوین	۷۰,۳۰۸	۱۹	۲۱,۴۷	۳۱,۴۹۴	۱۷
۱۸ قم	۵۲,۷۹۳	۲۴	۲۴,۵۳	۲۲,۲۹۳	۲۳
۱۹ کردستان	۵۳,۸۰۷	۲۳	۲۴,۵۷	۲۲,۲۵۳	۲۴
۲۰ کرمان	۱۷۷,۱۴۷	۹	۲۴,۲۹	۶۹,۱۱۱	۹
۲۱ کرمانشاه	۸۳,۵۵۵	۱۵	۲۵,۳۱	۳۴,۵۲۳	۱۵
۲۲ کهگیلویه و بویراحمد	۱۰۵,۲۳۸	۱۲	۱۲,۴۱	۷۰,۴۴۶	۸
۲۳ گلستان	۶۶,۵۸۵	۲۰	۲۲,۰۸	۲۹,۵۴۷	۱۹
۲۴ گیلان	۱۱۰,۱۹۷	۱۱	۲۱,۵۳	۵۰,۰۰۷	۱۱
۲۵ لرستان	۶۰,۶۵۶	۲۱	۲۲,۰۸	۲۶,۹۶۲	۲۱
۲۶ مازندران	۱۷۷,۷۴۱	۸	۲۳,۲۴	۷۷,۶۶۵	۷
۲۷ مرکزی	۱۱۱,۵۹۵	۱۰	۲۳,۲۳	۴۸,۷۱۹	۱۲
۲۸ هرمزگان	۹۸,۳۰۶	۱۴	۲۳,۴۴	۴۲,۷۴۰	۱۴
۲۹ مازان	۷۹,۲۲۲	۱۸	۲۴,۲۴	۳۲,۳۳۸	۱۶
۳۰ یزد	۷۹,۷۱۷	۱۷	۲۷,۱۳	۳۱,۱۷۶	۱۸

مأخذ: یافته‌های تحقیق

* رتبه‌بندی براساس روش تک‌متغیره

۳-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

جدول شماره (۳-۲) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ را نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط به سال ۱۳۸۳ (۱،۵۵۴،۸۱۱ میلیارد ریال) می‌باشد که نسبت به سال ۱۳۸۲، ۳۰/۷۳ درصد رشد داشته است.

با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ برای کلیه استان‌ها به جز استان‌های ایلام در سال ۱۳۸۱ (۲/۷۹ درصد رشد منفی)، بوشهر در سال ۱۳۸۴ (۱۴/۱۷ درصد رشد منفی) و کهگیلویه و بویراحمد در سال ۱۳۸۰ (۵/۵۲ درصد رشد منفی)، روند رو به افزایش داشته است.

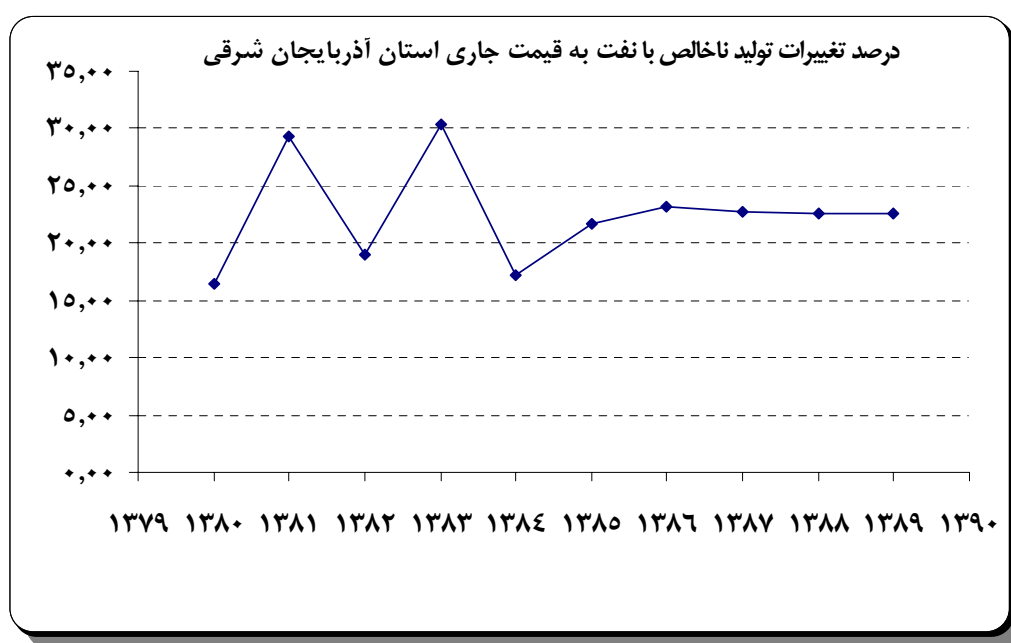
آمار نشان می‌دهد که در سال ۱۳۸۳، رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی همراه با رشد کشور، می‌باشد. همچنین در سال مذکور استان‌های ایلام (۸۹/۹۲ درصد)، سمنان (۴۴/۹۱ درصد)، کهگیلویه و بویراحمد (۴۷/۱۴ درصد) نیز بیشترین رشد را نسبت به سال قبل دارند. که به نظر می‌رسد بخشی از آن معلول تحولات سیاستی و مقررات زدایی‌های گسترده در راستای فراهم کردن نقش آفرینی بخش خصوصی و بخش دیگر آن ناشی از تحولات مثبت مربوط به قیمت نفت در بازارهای جهانی بوده است.

نمودار شماره (۳-۱) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ نشان می‌دهد. طی سال‌های مذکور تولید ناخالص

داخلی با نفت به قیمت جاری در این استان روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۳۰/۳۹ درصد) در سال ۱۳۸۳ (۵۸،۲۳۹ میلیارد ریال) رخ داده است.

نمودار (۱-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با امتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی طی سالهای

۱۳۷۹-۱۳۸۹

جدول ۲- ۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با امتساب نفت) طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

نام استان	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹
کل کشور	۱۶,۴۹	۳۰,۰۲	۲۴,۶۳	۳۰,۷۳	۲۴,۸۵	۲۲,۶۳	۲۸,۴۹	۲۴,۹۰	۲۵,۸۵	۲۵,۸۵
۱ آذربایجان شرقی	۱۶,۴۸	۲۹,۳۲	۱۸,۹۸	۳۰,۳۹	۱۷,۲۰	۲۱,۶۷	۲۳,۲۳	۲۲,۷۳	۲۲,۵۹	۲۲,۵۹
۲ آذربایجان غربی	۱۳,۶۹	۲۵,۴۹	۲۲,۳۱	۲۱,۱۵	۲۶,۴۶	۲۵,۷۹	۱۷,۷۹	۲۳,۵۸	۲۲,۸۶	۲۲,۸۶
۳ اردبیل	۱۶,۱۹	۲۹,۸۶	۲۵,۳۳	۲۲,۰۷	۱۹,۸۲	۲۵,۵۶	۲۳,۷۷	۲۲,۸۷	۲۳,۱۷	۲۳,۱۷
۴ اصفهان	۱۳,۹۴	۲۶,۱۷	۳۳,۲۵	۳۶,۳۲	۱۷,۶۵	۱۹,۷۳	۳۲,۵۰	۲۶,۴۷	۲۶,۳۶	۲۶,۳۶
۵ ایلام	۲۵,۹۰	-۲,۷۹	۲۴,۵۷	۸۹,۹۲	۷۰,۸۳	۳۷,۶۵	۴۳,۷۶	۳۱,۳۵	۲۷,۹۵	۲۴,۵۳
۶ بوشهر	۳۹,۳۳	۴۲,۹۴	۱۸۸,۷۸	۲۸,۶۴	-۱۴,۱۷	۱۴,۳۹	۴۵,۳۰	۴۰,۳۵	۳۹,۸۱	۳۹,۸۱
۷ تهران	۲۴,۹۷	۲۷,۵۵	۲۷,۳۴	۲۶,۳۵	۲۰,۶۱	۲۴,۹۲	۳۱,۱۳	۲۴,۶۵	۲۵,۸۶	۲۵,۸۶
۸ چهارمحال و بختیاری	۲۴,۰۴	۲۶,۵۰	۲۲,۲۳	۲۱,۱۵	۳۰,۰۳	۲۶,۳۱	۲۲,۹۶	۲۴,۹۶	۲۴,۷۹	۲۴,۷۹
۹ خراسان جنوبی	۲۲,۳۲	۳۳,۳۳	۳۳,۳۳	۳۳,۳۳	۳۶,۳۳	۳۰,۳۹	۳۳,۳۴	۳۳,۳۳	۳۳,۳۳	۳۳,۳۳
۱۰ خراسان رضوی	۲۲,۹۸	۲۲,۹۸	۲۳,۹۸	۲۵,۳۶	۲۱,۵۶	۲۴,۱۳	۲۵,۸۰	۲۳,۰۷	۲۳,۹۸	۲۳,۹۸
۱۱ خراسان شمالی	۲۷,۳۹	۲۷,۳۹	۲۷,۳۹	۲۸,۳۵	۲۴,۲۳	۳۶,۰۱	۲۰,۵۱	۲۸,۳۵	۲۷,۳۹	۲۷,۳۹
۱۲ قزوستان	۷,۵۰	۴۵,۴۶	۱۴,۲۲	۴۰,۱۹	۳۴,۰۹	۲۰,۴۴	۳۴,۲۲	۲۸,۴۱	۲۹,۰۱	۲۹,۰۱
۱۳ زنجان	۸,۱۶	۳۱,۴۶	۲۶,۲۸	۳۱,۵۹	۳۰,۱۴	۲۳,۵۳	۱۵,۷۳	۴۲,۴۰	۲۸,۳۷	۲۸,۳۷
۱۴ سمنان	۲۲,۲۵	۲۵,۳۹	۲۵,۰۶	۴۴,۹۱	۱۵,۴۰	۲۳,۶۷	۲۳,۵۹	۲۷,۱۰	۲۵,۹۲	۲۵,۹۲
۱۵ سیستان و بلوچستان	۲۰,۹۴	۲۱,۸۱	۲۱,۱۰	۲۵,۲۱	۲۹,۲۷	۱۵,۵۸	۱۹,۳۵	۲۴,۴۵	۲۲,۲۳	۲۲,۲۳
۱۶ فارس	۲۱,۳۲	۳۴,۵۲	۲۳,۹۹	۲۸,۳۰	۱۷,۵۰	۲۴,۹۷	۲۶,۶۹	۲۴,۶۹	۲۵,۱۱	۲۵,۱۱
۱۷ قزوین	۱۹,۸۲	۱۴,۸۵	۲۰,۵۷	۲۳,۰۵	۲۶,۲۰	۲۶,۰۴	۲۰,۶۶	۲۰,۲۹	۲۱,۸۲	۲۱,۸۲
۱۸ قم	۲۵,۴۰	۳۰,۵۴	۲۲,۱۵	۳۰,۳۴	۱۷,۴۱	۱۸,۹۸	۲۷,۴۴	۲۵,۲۷	۲۴,۲۰	۲۴,۲۰
۱۹ کردستان	۱۲,۲۷	۳۳,۲۲	۲۴,۲۶	۲۷,۴۰	۲۲,۲۸	۲۷,۷۴	۲۳,۵۵	۲۴,۹۴	۲۵,۰۰	۲۵,۰۰
۲۰ کرمان	۰,۱۹	۲۵,۳۰	۱۶,۰۷	۲۶,۱۲	۳۳,۰۹	۳۶,۵۳	۲۴,۲۰	۲۷,۵۵	۲۷,۵۵	۲۷,۵۵
۲۱ کرمانشاه	۲۱,۶۱	۲۸,۶۹	۲۷,۴۰	۳۰,۹۹	۲۱,۶۰	۲۱,۰۷	۲۳,۴۷	۲۸,۰۵	۲۵,۳۴	۲۵,۳۴
۲۲ گیلان و بوشهر	۵۰,۵۲	۱۹,۷۳	۱۲,۱۴	۴۷,۱۴	۳۱,۰۷	۱۳,۵۰	۱,۸۱	۸,۷۹	۳,۰۰	۱,۷۲
۲۳ گلستان	۱۲,۱۵	۲۷,۵۸	۲۷,۲۹	۲۸,۳۸	۱۶,۴۳	۱۶,۴۹	۲۵,۷۶	۲۳,۳۷	۲۲,۲۲	۲۲,۲۲
۲۴ گیلان	۱۷,۹۰	۲۷,۹۳	۲۱,۰۹	۱۹,۲۲	۲۱,۳۷	۱۹,۶۷	۲۶,۸۱	۱۸,۵۹	۲۱,۵۴	۲۱,۵۴
۲۵ لرستان	۲۰,۶۷	۱۹,۲۶	۲۲,۳۷	۲۳,۲۴	۲۳,۶۱	۲۸,۳۶	۱۵,۹۱	۲۲,۹۲	۲۲,۴۴	۲۲,۴۴
۲۶ مازندران	۲۵,۱۴	۲۵,۹۴	۲۴,۹۲	۲۰,۰۳	۲۳,۶۸	۱۷,۸۶	۲۵,۳۹	۲۳,۸۹	۲۲,۹۱	۲۲,۹۱
۲۷ مرکزی	۲۷,۴۸	۲۵,۰۲	۱۷,۰۱	۲۷,۲۳	۱۶,۲۴	۲۹,۶۳	۲۱,۳۹	۲۳,۳۶	۲۲,۸۳	۲۲,۸۳
۲۸ هرمزگان	۲۳,۹۲	۱۷,۴۴	۲۹,۵۹	۴۱,۳۰	۱۲,۰۱	۱۶,۸۴	۲۳,۴۸	۲۵,۲۴	۲۳,۴۲	۲۳,۴۲
۲۹ همدان	۲۲,۵۱	۲۶,۷۵	۱۷,۲۱	۲۳,۹۷	۱۷,۳۳	۲۴,۳۲	۲۶,۲۴	۲۲,۴۲	۲۴,۲۸	۲۴,۲۸
۳۰ یزد	۲۵,۸۸	۲۸,۷۰	۲۰,۰۰	۱۹,۴۲	۳۶,۵۴	۳۲,۵۴	۲۹,۰۰	۲۵,۵۹	۲۷,۲۷	۲۷,۲۷

مأخذ: یافته های تحقیق

۳-۴- سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) هر استان از کل کشور طی**سالهای ۸۹-۱۳۷۹**

جدول شماره ۳-۳ نشان دهنده سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) هر استان از کل کشور طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹ می‌باشد. با توجه به ارقام جدول سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) استان آذربایجان شرقی در سال ۱۳۸۹، ۳/۱۲ درصد بوده که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۳/۹۶ درصد)، به طور متوسط سالانه ۲/۳۵ درصد رشد منفی داشته است. بیشترین و کمترین رشد سهمی طی دوره مذکور به ترتیب مربوط به استان بوشهر و کهگیلویه و بویراحمد با ۱۱/۶۷ و ۱۰/۳۵- درصد می‌باشد.

جدول ۳-۳ (سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با امتساب نفت) هر استان از کل کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

استان/سال	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	نرخ رشد طی دوره سال ۷۹-۸۹	رتبه رشد طی سال ۷۹-۸۹
آذربایجان شرقی	۳,۹۶	۳,۹۶	۳,۹۳	۳,۷۶	۳,۷۵	۳,۵۲	۳,۴۹	۳,۳۵	۳,۲۹	۳,۲۰	۳,۱۲	-۲,۲۵	۲۳
آذربایجان غربی	۲,۲۲	۲,۱۶	۲,۰۹	۲,۰۵	۱,۹۰	۱,۹۲	۱,۹۷	۱,۸۱	۱,۷۹	۱,۷۵	۱,۷۰	-۲,۵۹	۲۵
اردبیل	۱,۰۱	۱,۰۱	۱,۰۱	۱,۰۲	۰,۹۵	۰,۹۱	۰,۹۳	۰,۹۰	۰,۸۸	۰,۸۶	۰,۸۵	-۱,۸۰	۲۲
اصفهان	۶,۱۶	۶,۰۳	۵,۸۵	۶,۲۵	۶,۵۲	۶,۱۴	۶,۰۰	۶,۱۹	۶,۲۶	۶,۲۹	۶,۳۱	۰,۲۴	۱۰
ایلام	۰,۶۲	۰,۶۷	۰,۵۰	۰,۵۰	۰,۷۳	۱,۰۰	۱,۱۲	۱,۲۶	۱,۳۲	۱,۳۴	۱,۳۳	۷,۸۷	۲
بوشهر	۱,۰۴	۱,۲۴	۱,۳۷	۳,۱۶	۳,۱۱	۲,۱۴	۲,۰۰	۲,۲۶	۲,۵۴	۲,۸۲	۳,۱۳	۱۱,۶۷	۱
تهران	۲۴,۴۰	۲۶,۱۸	۲۵,۶۸	۲۶,۲۴	۲۵,۳۶	۲۴,۵۰	۲۴,۹۵	۲۵,۲۷	۲۵,۴	۲۵,۴	۲۵,۴	۰,۴۱	۸
چهارمحال و بختیاری	۰,۶۱	۰,۶۵	۰,۶۳	۰,۶۲	۰,۵۷	۰,۶۰	۰,۶۱	۰,۵۹	۰,۵۹	۰,۵۸	۰,۵۸	-۰,۵۰	۱۳
فارسان جنوبی	۰,۳۳	۰,۳۸	۰,۳۹	۰,۴۲	۰,۴۲	۰,۴۶	۰,۴۹	۰,۵۱	۰,۵۵	۰,۵۸	۰,۶۱	۶,۳۴	۳
فارسان رضوی	۵,۰۸	۵,۴۱	۵,۱۶	۵,۱۳	۴,۹۲	۴,۷۹	۴,۷۵	۴,۶۸	۴,۶۱	۴,۵۴	۴,۵۴	-۱,۱۲	۱۸
فارسان شمالی	۰,۵۶	۰,۶۲	۰,۶۰	۰,۶۲	۰,۶۱	۰,۶۰	۰,۶۷	۰,۶۳	۰,۶۴	۰,۶۵	۰,۶۶	۱,۶۰	۵
فارسان مرکزی	۱,۴۴	۱,۳۳	۱,۴۸	۱,۳۶	۱,۴۶	۱,۵۷	۱,۵۴	۱,۶۱۲	۱,۶۵	۱,۶۹	۱,۷۴	۱,۹۱	۴
زنجان	۰,۸۸	۰,۸۲	۰,۸۳	۰,۸۴	۰,۸۵	۰,۸۸	۰,۸۹	۰,۸۰	۰,۹۱	۰,۹۳	۰,۹۵	۰,۷۲	۷
سمنان	۰,۷۵	۰,۷۹	۰,۷۶	۰,۷۶	۰,۸۴	۰,۷۸	۰,۷۹	۰,۷۶	۰,۷۷	۰,۷۷	۰,۷۷	۰,۲۸	۹
سیستان و بلوچستان	۱,۱۰	۱,۱۴	۱,۰۷	۱,۰۴	۱,۰۰	۱,۰۳	۰,۹۷	۰,۹۰	۰,۹۰	۰,۸۷	۰,۸۵	-۲,۵۷	۲۴
خراس	۴,۱۲	۴,۲۹	۴,۴۴	۴,۴۱	۴,۳۳	۴,۰۸	۴,۱۵	۴,۱۰	۴,۰۹	۴,۰۶	۴,۰۴	-۰,۱۹	۱۲
قزوین	۱,۶۰	۱,۶۴	۱,۴۵	۱,۴۰	۱,۳۲	۱,۳۳	۱,۳۷	۱,۲۹	۱,۲۴	۱,۲۰	۱,۱۶	-۳,۱۲	۲۹
قم	۰,۹۳	۱,۰۱	۱,۰۱	۰,۹۹	۰,۹۹	۰,۹۲	۰,۹۰	۰,۹۰	۰,۹۰	۰,۸۸	۰,۸۷	-۰,۶۸	۱۵
کردستان	۰,۹۵	۰,۹۲	۰,۹۵	۰,۹۴	۰,۹۲	۰,۹۰	۰,۹۴	۰,۹۰	۰,۹۰	۰,۸۹	۰,۸۹	-۰,۶۵	۱۴
کرمان	۲,۲۰	۲,۲۵	۲,۶۵	۲,۴۷	۲,۳۸	۲,۵۴	۲,۷۹	۲,۸۵	۲,۸۹	۲,۹۳	۲,۹۳	-۰,۸۸	۱۶
کرمانشاه	۱,۳۹	۱,۴۵	۱,۴۴	۱,۴۷	۱,۴۷	۱,۴۳	۱,۴۱	۱,۳۶	۱,۳۹	۱,۳۹	۱,۳۸	-۰,۰۶	۱۱
کهگیلویه و بویراحمد	۵,۱۸	۴,۲۰	۳,۸۷	۳,۴۸	۳,۹۲	۴,۱۲	۳,۸۱	۳,۰۲	۲,۶۳	۲,۱۵	۱,۷۴	-۱۰,۳۵	۳۰
گلستان	۱,۴۴	۱,۳۸	۱,۳۶	۱,۳۹	۱,۳۶	۱,۲۷	۱,۲۱	۱,۱۸	۱,۱۷	۱,۱۳	۱,۱۰	-۲,۶۴	۲۷
گیلان	۲,۴۹	۲,۵۲	۲,۴۸	۲,۴۱	۲,۲۰	۲,۱۴	۲,۰۸	۲,۰۶	۱,۹۵	۱,۸۹	۱,۸۲	-۳,۰۸	۲۸
لرستان	۱,۳۱	۱,۳۶	۱,۲۴	۱,۲۲	۱,۱۵	۱,۱۴	۱,۱۹	۱,۰۸	۱,۰۶	۱,۰۳	۱,۰۰	-۲,۶۳	۲۶
مازندران	۳,۴۹	۳,۷۵	۳,۶۳	۳,۶۴	۳,۳۴	۳,۳۱	۳,۱۸	۳,۱۰	۳,۰۸	۳,۰۱	۲,۹۴	-۱,۷۱	۲۰
مرکزی	۲,۱۹	۲,۴۰	۲,۳۱	۲,۱۷	۲,۱۱	۱,۹۶	۲,۰۸	۱,۹۶	۱,۹۴	۱,۸۹	۱,۸۴	-۱,۷۲	۲۱
هرمزگان	۱,۹۰	۲,۰۲	۱,۸۳	۱,۹۰	۲,۰۵	۱,۸۴	۱,۷۵	۱,۶۸	۱,۶۹	۱,۶۶	۱,۶۲	-۱,۵۵	۱۹
همدان	۱,۴۳	۱,۵۲	۱,۴۸	۱,۳۹	۱,۴۳	۱,۳۴	۱,۳۶	۱,۳۷	۱,۳۴	۱,۳۳	۱,۳۱	-۰,۹۱	۱۷
یزد	۱,۱۵	۱,۲۴	۱,۲۳	۱,۱۸	۱,۰۸	۱,۱۸	۱,۲۸	۱,۲۸	۱,۲۹	۱,۳۰	۱,۳۲	۱,۳۹	۶

مأخذ: یافته های تحقیق

* رتبه‌بندی براساس روش تک‌متغیره

۵-۳- تولید ناخالص داخلی سرانه (با امتساب نفت) ^۱ طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹

تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با ۸۰/۹۷ میلیون ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۹/۸ میلیون ریال) به طور متوسط سالانه ۲۳/۵۰ درصد رشد دارد. میانگین تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۳۴/۴۸ میلیون ریال بوده است.

استان آذربایجان شرقی با ۵۱/۱۴ میلیون ریال تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) در سال ۱۳۸۹ رتبه هفدهم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۷/۲۵ میلیون ریال) به طور متوسط سالانه ۲۱/۵۷ درصد رشد داشته است، با این حال در سال ۱۳۸۹ تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) استان آذربایجان شرقی از سرانه کشوری (۸۰/۹۷) پائین بوده و انحراف ۳۶/۸۴- درصدی را از سرانه کشوری نشان می‌دهد.

میانگین تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۲۳/۴ میلیون ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه پانزدهم را کسب می‌کند. رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۱۷) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین دوره (رتبه ۱۵) افزایش داشته که می‌تواند ناشی از کاهش تولید ناخالص داخلی این استان در مقایسه با سایر استان‌ها باشد.

بیشترین و کمترین تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۲۳۵/۶۷ و ۱۸/۷۸ میلیون ریال مربوط به استان‌های خوزستان و سیستان و بلوچستان می‌باشد که این ارقام نیز به ترتیب انحراف ۱۹۱/۱ و ۷۶/۸۰- درصدی از سرانه کشوری دارند. همچنین استان‌های کهگیلویه و بویراحمد و سیستان و بلوچستان به ترتیب با ۱۱۰/۹۶ و ۹/۲۸ میلیون ریال، بیشترین و کمترین

۱. تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) از تقسیم رقم تولید ناخالص داخلی (با نفت) بر تعداد جمعیت کشور به دست می‌آید و نشان می‌دهد که به ازای هر نفر چه میزان تولید ناخالص داخلی (با نفت) تولید می‌شود.

میانگین تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) را طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند.

(جدول شماره ۳-۴ و ۳-۵)

جدول ۳-۴: تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ (میلیون ریال)

استان/شهر	۱۳۸۹	رتبه در سال ۱۳۸۹	نرخ رشد طی دوره ۷۹-۸۹	میانگین طی سال ۷۹-۸۹	رتبه میانگین
کشور	۸۰,۹۷	-	۲۳,۰۰	۳۴,۴۸	-
آذربایجان شرقی	۵۱,۱۴	۱۷	۲۱,۰۷	۲۳,۰۴	۱۵
آذربایجان غربی	۳۴,۲۰	۲۹	۲۰,۰۵	۱۵,۶۴	۲۸
اردبیل	۴۱,۱۵	۲۴	۲۲,۶۲	۱۸,۰۴	۲۵
اصفهان	۷۹,۵۲	۷	۲۳,۹۵	۳۳,۲۶	۷
ایلام	۱۴۱,۹۸	۴	۳۳,۸۷	۵۱,۰۶	۴
بوشهر	۲۰۰,۸۲	۲	۳۷,۷۳	۶۹,۷۳	۳
تهران	۱۰۳,۹۶	۵	۲۲,۸۵	۴۵,۴۴	۵
چهارمحال و بختیاری	۳۹,۱۸	۲۶	۲۳,۳۸	۱۶,۸۷	۲۶
خراسان جنوبی	۵۴,۷۰	۱۵	۳۱,۱۹	۱۹,۸۶	۲۰
خراسان رضوی	۴۶,۲۳	۲۱	۲۲,۰۲	۲۰,۶۵	۱۹
خراسان شمالی	۴۷,۶۵	۱۸	۲۶,۲۰	۱۹,۲۷	۲۲
خوزستان	۲۳۵,۶۷	۱	۲۶,۲۲	۹۲,۱۷	۲
زنجان	۵۸,۳۷	۱۳	۲۵,۵۳	۲۲,۷۴	۱۶
سمنان	۷۴,۶۶	۹	۲۳,۸۴	۳۱,۹۳	۸
سیستان و بلوچستان	۱۸,۷۸	۳۰	۱۸,۳۸	۹,۲۸	۳۰
فارس	۵۳,۹۹	۱۶	۲۳,۶۸	۲۳,۲۴	۱۴
قزوین	۵۷,۹۹	۱۴	۱۹,۶۰	۲۷,۲۶	۱۱
قم	۴۶,۸۱	۱۹	۲۲,۱۶	۲۱,۰۵	۱۷
کردستان	۳۶,۶۶	۲۷	۲۳,۸۴	۱۵,۴۸	۲۹
کرمان	۶۰,۱۰	۱۱	۲۱,۰۵	۲۵,۳۱	۱۳
کرمانشاه	۴۳,۸۴	۲۳	۲۴,۷۳	۱۸,۳۴	۲۳
کهگیلویه و بویراحمد	۱۵۷,۲۷	۳	۱۰,۸۲	۱۱,۰۹۶	۱
گلستان	۳۹,۴۷	۲۵	۲۰,۶۷	۱۸,۱۴	۲۴
گیلان	۴۴,۹۱	۲۲	۲۰,۷۸	۲۰,۷۵	۱۸
لرستان	۳۴,۵۰	۲۸	۲۱,۲۱	۱۵,۶۶	۲۷
مازندران	۵۸,۵۲	۱۲	۲۱,۹۳	۲۶,۴۰	۱۲
مرکزی	۸۰,۱۴	۶	۲۲,۱۷	۳۵,۸۸	۶
هرمزگان	۶۳,۰۶	۱۰	۲۰,۲۴	۲۹,۷۹	۱۰
همدان	۴۶,۶۱	۲۰	۲۴,۱۵	۱۹,۶۸	۲۱
یزد	۷۴,۷۹	۸	۲۴,۷۵	۳۰,۸۴	۹

مأخذ: یافته‌های تحقیق

* رتبه‌بندی براساس روش تک‌متغیره

جدول ۵- (۳) انمرف تولید نامالض داخلئ سرانه استانها^۱

نام استان/سال	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹
۱ آذربایجان شرقی	-۲۶,۱	-۲۵,۵	-۲۵,۳	-۲۸,۱	-۲۷,۸	-۳۱,۷	-۳۱,۸	-۳۴,۰	-۳۴,۵	-۳۵,۷	-۳۶,۸
۲ آذربایجان غربی	-۴۶,۲	-۴۷,۴	-۴۹,۱	-۵۰,۰	-۵۳,۶	-۵۲,۹	-۵۱,۶	-۵۵,۵	-۵۵,۹	-۵۶,۸	-۵۷,۸
۳ اردبیل	-۴۵,۴	-۴۴,۹	-۴۴,۴	-۴۳,۵	-۴۶,۷	-۴۸,۳	-۴۶,۵	-۴۷,۹	-۴۸,۱	-۴۸,۶	-۴۹,۲
۴ اصفهان	-۵,۳	-۷,۳	-۹,۹	-۳,۶	۰,۶	-۵,۱	-۷,۳	-۴,۲	-۲,۹	-۲,۳	-۱,۸
۵ ایلام	-۲۱,۷	-۱۴,۹	-۳۶,۱	-۳۵,۸	-۶,۴	۲۸,۷	۴۵,۰	۶۳,۲	۷۲,۵	۷۶,۳	۷۵,۴
۶ بوشهر	-۱۶,۷	-۰,۵	۹,۳	۱۵۲,۸	۱۴۸,۴	۷۰,۵	۵۸,۸	۷۹,۴	۱۰۱,۴	۱۲۳,۵	۱۴۸,۰
۷ تهران	۳۵,۳	۴۳,۷	۳۹,۶	۴۱,۳	۳۵,۴	۲۹,۷	۳۱,۱	۳۲,۴	۳۰,۸	۲۹,۶	۲۸,۴
۸ چهارمحال و بختیاری	-۵۱,۲	-۴۷,۸	-۴۹,۰	-۴۹,۸	-۵۳,۳	-۵۱,۲	-۴۹,۵	-۵۱,۵	-۵۱,۲	-۵۱,۴	-۵۱,۶
۹ خراسان جنوبی	-۶۳,۱	-۵۷,۸	-۵۶,۸	-۵۳,۸	-۵۲,۹	-۴۸,۷	-۴۵,۵	-۴۳,۵	-۳۹,۷	-۳۶,۲	-۳۲,۴
۱۰ خراسان رضوی	-۳۵,۶	-۳۱,۵	-۳۴,۸	-۳۵,۲	-۳۷,۹	-۳۹,۶	-۳۸,۹	-۴۰,۲	-۴۱,۱	-۴۲,۰	-۴۲,۹
۱۱ خراسان شمالی	-۵۲,۶	-۴۷,۸	-۴۸,۶	-۴۷,۲	-۴۷,۹	-۴۱,۹	-۴۵,۱	-۴۳,۳	-۴۲,۲	-۴۱,۱	-۴۱,۱
۱۲ قزوین	۱۳۴,۰	۱۱۶,۶	۱۴۳,۰	۱۲۳,۳	۱۴۰,۱	۱۵۸,۵	۱۵۴,۵	۱۶۶,۸	۱۷۵,۲	۱۸۲,۰	۱۹۱,۱
۱۳ زنجان	-۳۸,۸	-۴۲,۶	-۴۱,۴	-۴۰,۱	-۳۹,۲	-۳۶,۱	-۳۵,۱	-۴۱,۰	-۳۲,۰	-۳۰,۰	-۲۷,۹
۱۴ سمنان	-۱۰,۳	-۵,۹	-۹,۳	-۹,۰	۰,۹	-۶,۸	-۶,۰	-۹,۶	-۷,۹	-۷,۹	-۷,۸
۱۵ سیستان و بلوچستان	-۶۴,۶	-۶۳,۹	-۶۶,۷	-۶۸,۲	-۷۰,۰	-۶۹,۴	-۷۱,۵	-۷۴,۰	-۷۴,۶	-۷۵,۷	-۷۶,۸
۱۶ فارس	-۳۴,۳	-۳۱,۳	-۲۸,۷	-۲۸,۹	-۳۰,۰	-۳۳,۹	-۳۲,۵	-۳۳,۲	-۳۳,۰	-۳۳,۲	-۳۳,۳
۱۷ قزوین	-۱,۳	۱,۵	-۱۰,۴	-۱۳,۴	-۱۸,۵	-۱۷,۷	-۱۵,۴	-۲۰,۶	-۲۳,۵	-۲۶,۰	-۲۸,۴
۱۸ قم	-۳۵,۵	-۳۰,۹	-۳۰,۹	-۳۲,۶	-۳۳,۱	-۳۷,۳	-۳۹,۴	-۴۰,۱	-۴۰,۲	-۴۱,۲	-۴۲,۲
۱۹ کردستان	-۵۵,۹	-۵۶,۸	-۵۵,۳	-۵۵,۰	-۵۵,۸	-۵۶,۳	-۵۴,۱	-۵۵,۴	-۵۵,۰	-۵۴,۸	-۵۴,۷
۲۰ کرمان	-۹,۳	-۲۲,۹	-۲۶,۶	-۳۲,۴	-۳۵,۴	-۳۱,۹	-۲۳,۳	-۲۶,۸	-۲۶,۱	-۲۵,۹	-۲۵,۸
۲۱ کرمانشاه	-۵۱,۰	-۴۸,۳	-۴۸,۲	-۴۶,۶	-۴۵,۹	-۴۶,۸	-۴۷,۰	-۴۸,۵	-۴۶,۶	-۴۶,۲	-۴۵,۹
۲۲ کهگیلویه و بویراحمد	۴۷۳,۹	۳۶۵,۹	۳۲۹,۴	۲۸۶,۶	۳۳۵,۴	۳۵۷,۳	۳۲۳,۴	۲۳۵,۹	۱۹۲,۹	۱۴۰,۰	۹۴,۲
۲۳ گلستان	-۳۸,۵	-۴۰,۶	-۴۱,۵	-۴۰,۱	-۴۰,۹	-۴۴,۸	-۴۷,۴	-۴۸,۳	-۴۸,۷	-۵۰,۰	-۵۱,۳
۲۴ گیلان	-۳۰,۷	-۲۹,۲	-۲۹,۷	-۳۱,۱	-۳۶,۶	-۳۷,۹	-۳۸,۹	-۳۹,۱	-۴۱,۶	-۴۳,۱	-۴۴,۵
۲۵ لرستان	-۴۸,۶	-۴۶,۴	-۵۰,۴	-۵۰,۹	-۵۳,۴	-۵۳,۵	-۵۱,۰	-۵۵,۴	-۵۵,۷	-۵۶,۶	-۵۷,۴
۲۶ مازندران	-۱۷,۹	-۱۱,۴	-۱۳,۸	-۱۳,۲	-۲۰,۰	-۲۰,۴	-۲۳,۳	-۲۴,۷	-۲۵,۰	-۲۶,۳	-۲۷,۷
۲۷ مرکزی	۱۰,۲	۲۱,۵	۱۷,۵	۱۱,۰	۸,۷	۱,۸	۸,۳	۳,۰	۲,۵	۰,۷	-۱,۰
۲۸ هرمزگان	۱,۸	۷,۰	-۴,۴	-۱,۷	۵,۱	-۶,۷	-۱۲,۰	-۱۶,۴	-۱۷,۲	-۱۹,۷	-۲۲,۱
۲۹ همخان	-۴۵,۴	-۴۱,۲	-۴۱,۹	-۴۴,۶	-۴۲,۴	-۴۵,۱	-۴۳,۶	-۴۲,۴	-۴۲,۷	-۴۲,۶	-۴۲,۴
۳۰ یزد	-۱۶,۵	-۱۰,۱	-۱۱,۴	-۱۵,۰	-۲۲,۷	-۱۵,۷	-۹,۲	-۹,۲	-۹,۰	-۸,۳	-۷,۶

^۱ . سرانه کشوری ۱۰۰* { (۱-) (کشوری/استانی) }

۳-۶- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹

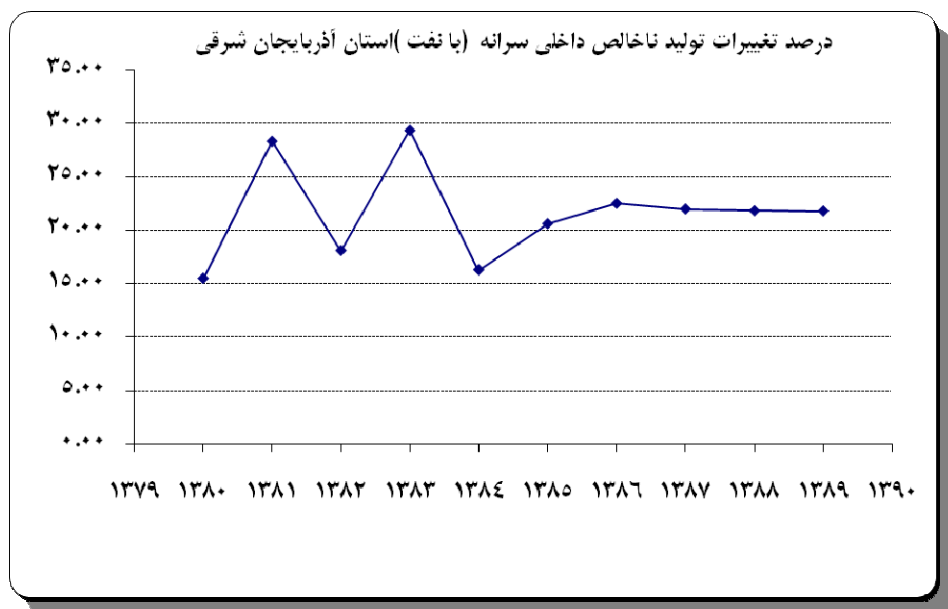
جدول شماره (۳-۶) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ را نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط به سال ۱۳۸۳ (۲۲/۷۵ میلیون ریال) می‌باشد که نسبت به سال ۱۳۸۲، ۲۸/۷۶ درصد رشد داشته است.

با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ برای کلیه استان‌ها به جز استان‌های ایلام در سال ۱۳۸۱ (۳/۸۰ درصد رشد منفی)، بوشهر در سال ۱۳۸۴ (۱۸/۵۸ درصد رشد منفی)، کرمان در سال ۱۳۸۰ (۲/۶۵ درصد رشد منفی) و کهگیلویه و بویراحمد در سال ۱۳۸۰ (۷ درصد رشد منفی)، روند رو به افزایش داشته است.

آمار نشان می‌دهد که در سال ۱۳۸۳، رشد تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) در استان آذربایجان شرقی هم راستا با رشد کشور، می‌باشد. همچنین در سال مذکور استان‌های ایلام (۸۷/۹۰ درصد)، سمنان (۴۲/۷۰ درصد)، کهگیلویه و بویراحمد (۴۵/۱ درصد) نیز بیشترین رشد را نسبت به سال قبل دارند. به نظر می‌رسد رشد تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) در سال مذکور ناشی از رشد تولید ناخالص داخلی باشد.

نمودار شماره (۳-۲) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) در استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ نشان می‌دهد. طی سال‌های مذکور تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) در این استان روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۲۹/۴۰ درصد) در سال ۱۳۸۳ (۱۶/۴۳ میلیون ریال) رخ داده است.

نمودار ۲-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) در استان آذربایجان شرقی طی سالهای ۱۳۷۹-۱۳۸۹

جدول ۴-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

نام استان	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹
کل کشور	۱۴,۰۶	۲۸,۰۶	۲۲,۷۵	۲۸,۷۶	۲۲,۹۷	۲۰,۷۱	۲۶,۶۳	۲۳,۰۹	۲۴,۰۳	۲۴,۰۳
۱ آذربایجان شرقی	۱۵,۴۸	۲۸,۳۸	۱۸,۰۹	۲۹,۴۰	۱۶,۲۹	۲۰,۶۲	۲۲,۵۳	۲۲,۰۱	۲۱,۸۴	۲۱,۸۱
۲ آذربایجان غربی	۱۲,۰۴	۲۳,۸۴	۲۰,۶۹	۱۹,۵۴	۲۴,۷۶	۲۴,۰۱	۱۶,۳۸	۲۲,۱۰	۲۱,۳۷	۲۱,۳۶
۳ اردبیل	۱۵,۵۵	۲۹,۳۱	۲۴,۷۶	۲۱,۴۸	۱۹,۲۲	۲۴,۸۲	۲۳,۴۵	۲۲,۵۱	۲۲,۷۸	۲۲,۷۵
۴ اصفهان	۱۲,۱۵	۲۴,۳۸	۳۱,۳۷	۳۴,۳۹	۱۶,۰۰	۱۷,۹۸	۳۰,۷۹	۲۴,۸۳	۲۴,۷۱	۲۴,۷۰
۵ ایلام	۲۴,۴۳	-۳,۸۰	۲۳,۲۶	۸۷,۹۰	۶۸,۹۸	۳۶,۰۶	۴۲,۴۷	۳۰,۱۵	۲۶,۷۶	۲۳,۳۶
۶ بوشهر	۳۶,۸۲	۴۰,۵۸	۱۸۴,۰۲	۲۶,۵۳	-۱۵,۵۸	۱۲,۴۴	۴۳,۰۳	۳۸,۱۷	۳۷,۶۴	۳۷,۶۴
۷ تهران	۲۱,۶۴	۲۴,۴۰	۲۴,۲۶	۲۳,۴۴	۱۷,۸۰	۲۱,۹۹	۲۷,۸۹	۲۱,۶۳	۲۲,۸۶	۲۲,۹۱
۸ چهارمحال و بختیاری	۲۲,۵۱	۲۵,۱۰	۲۰,۸۶	۱۹,۷۷	۲۸,۵۲	۲۴,۷۵	۲۱,۷۶	۲۳,۷۲	۲۳,۵۴	۲۳,۵۲
۹ خراسان جنوبی	۳۰,۹۸	۳۱,۱۸	۳۱,۱۷	۳۱,۱۷	۳۴,۱۱	۲۸,۱۸	۳۱,۳۰	۳۱,۲۹	۳۱,۳۰	۳۱,۳۰
۱۰ خراسان رضوی	۲۱,۸۱	۲۲,۰۰	۲۲,۳۷	۱۹,۶۳	۲۲,۰۹	۲۲,۹۲	۲۱,۲۳	۲۱,۱۲	۲۲,۱۲	۲۲,۱۲
۱۱ خراسان شمالی	۲۶,۰۳	۲۶,۱۹	۲۶,۱۶	۲۷,۰۹	۲۲,۹۸	۳۴,۵۳	۱۹,۵۵	۲۷,۳۱	۲۶,۲۳	۲۶,۲۱
۱۲ قزوین	۶,۰۲	۴۳,۶۷	۱۲,۸۱	۳۸,۴۵	۳۲,۴۰	۱۸,۸۴	۳۲,۷۴	۲۶,۹۸	۲۷,۵۶	۲۷,۵۵
۱۳ زنجان	۷,۳۷	۳۰,۶۶	۲۵,۴۸	۳۰,۷۳	۲۹,۲۵	۲۲,۵۹	۱۵,۲۲	۴۱,۷۳	۲۷,۷۴	۲۷,۷۱
۱۴ سمنان	۲۰,۲۰	۲۳,۴۷	۲۳,۱۵	۴۲,۷۰	۱۳,۶۵	۲۱,۷۲	۲۱,۸۴	۲۵,۳۰	۲۴,۱۳	۲۴,۱۳
۱۵ سیستان و بلوچستان	۱۶,۸۸	۱۸,۰۰	۱۷,۴۰	۲۱,۴۶	۲۵,۴۶	۱۲,۱۷	۱۵,۴۴	۲۰,۴۹	۱۸,۴۵	۱۸,۵۵
۱۶ فارس	۱۹,۷۱	۳۲,۹۲	۲۲,۵۰	۲۶,۷۵	۱۶,۰۷	۲۳,۳۵	۲۵,۳۵	۲۳,۳۶	۲۳,۷۶	۲۳,۷۴
۱۷ قزوین	۱۷,۷۷	۱۳,۰۵	۱۸,۶۹	۲۱,۱۳	۲۴,۲۴	۲۴,۰۰	۱۸,۹۰	۱۸,۵۴	۲۰,۰۴	۲۰,۰۴
۱۸ قم	۲۲,۷۵	۲۸,۰۱	۱۹,۸۱	۲۷,۸۷	۱۵,۲۳	۱۶,۷۲	۲۵,۰۶	۲۲,۹۵	۲۱,۹۲	۲۱,۹۳
۱۹ کردستان	۱۲,۴۵	۳۲,۴۳	۲۳,۴۹	۲۶,۵۸	۲۱,۴۶	۲۶,۷۸	۲۳,۰۱	۲۴,۳۷	۲۴,۴۰	۲۴,۳۷
۲۰ کرمان	-۲,۶۵	۲۱,۹۹	۱۳,۰۶	۲۲,۹۱	۲۹,۷۴	۳۵,۹۸	۲۰,۸۷	۲۴,۲۰	۲۴,۲۷	۲۴,۳۳
۲۱ کرمانشاه	۲۰,۸۷	۲۸,۰۷	۲۶,۷۶	۳۰,۳۰	۲۰,۹۴	۲۰,۳۱	۲۳,۰۹	۲۷,۶۲	۲۴,۸۸	۲۴,۸۵
۲۲ کهگیلویه و بویراحمد	-۷,۰۰	۱۸,۰۲	۱۰,۵۳	۴۵,۰۱	۲۹,۱۵	۱۱,۷۵	۰,۴۶	۷,۳۵	۱,۶۳	۰,۳۶
۲۳ گلستان	۱۰,۷۰	۲۶,۱۰	۲۵,۷۹	۲۶,۸۵	۱۵,۰۱	۱۴,۹۸	۲۴,۴۶	۲۲,۰۸	۲۰,۹۲	۲۰,۹۱
۲۴ گیلان	۱۷,۰۲	۲۷,۱۴	۲۰,۳۰	۱۸,۴۲	۲۰,۵۲	۱۸,۷۳	۲۶,۲۲	۱۸,۰۲	۲۰,۹۲	۲۰,۸۹
۲۵ لرستان	۱۹,۶۴	۱۸,۴۰	۲۱,۴۶	۲۲,۳۰	۲۲,۶۴	۲۷,۲۴	۱۵,۲۵	۲۲,۱۹	۲۱,۷۰	۲۱,۶۷
۲۶ مازندران	۲۳,۶۳	۲۴,۵۹	۲۳,۵۶	۱۸,۷۱	۲۲,۲۸	۱۶,۴۴	۲۴,۲۱	۲۲,۷۱	۲۱,۷۳	۲۱,۷۱
۲۷ مرکزی	۲۶,۲۰	۲۳,۹۳	۱۵,۹۷	۲۶,۰۸	۱۵,۱۷	۲۸,۳۴	۲۰,۵۱	۲۲,۴۴	۲۱,۹۰	۲۱,۸۷
۲۸ هرمزگان	۲۰,۴۳	۱۴,۳۷	۲۶,۲۴	۳۷,۷۰	۹,۱۹	۱۳,۸۶	۲۰,۱۹	۲۱,۹۷	۲۰,۲۶	۲۰,۳۲
۲۹ مازندران	۲۳,۲۶	۲۶,۶۶	۱۷,۰۹	۲۳,۷۹	۱۷,۱۴	۲۴,۰۰	۲۹,۳۷	۲۲,۵۰	۲۴,۳۳	۲۴,۳۰
۳۰ یزد	۲۲,۲۷	۲۶,۲۵	۱۷,۷۴	۱۷,۱۹	۳۴,۰۲	۳۰,۰۳	۲۶,۶۴	۲۳,۳۱	۲۴,۹۸	۲۴,۹۹

مأخذ: یافته های تحقیق

۷-۳- تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت^۱ (با احتساب نفت) طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با ۲،۵۶۲،۰۸۷ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۱،۰۸۲،۹۴۰ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۸/۹۹ درصد رشد دارد. میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۱،۷۴۳،۵۵۱ میلیارد ریال بوده است.

استان آذربایجان شرقی با ۸۱،۵۶۷ میلیارد ریال تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) در سال ۱۳۸۹ رتبه هفتم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نیز نسبت به سال ۱۳۷۹ (۴۰،۹۷۲ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۷/۱۳ درصد رشد داشته است. میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۶۰،۷۶۰ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه ششم را کسب می‌کند. رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۷) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین (رتبه ۶) افزایش داشته که می‌تواند ناشی از کاهش تولید ناخالص داخلی واقعی این استان در مقایسه با سایر استان‌ها باشد. این درحالیست که در رتبه استان‌های تهران (رتبه ۱)، خوزستان (رتبه ۲)، اصفهان (رتبه ۳) و برخی استان‌های دیگر در سال ۱۳۸۹ تغییری نسبت به رتبه میانگین آنها دیده نمی‌شود.

بیشترین و کمترین تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۶۴۵،۷۶۷ و ۱۴،۵۰۶ میلیارد ریال مربوط به استان‌های تهران و چهارمحال و بختیاری می‌باشد. همچنین استان‌های تهران و خراسان جنوبی به ترتیب با ۴۴۳،۷۹۰ و ۸،۴۶۲ میلیارد ریال،

۱. به فرایند حذف اثر تغییرات قیمت محصولات از نتایج محاسبات ملی، محاسبات به قیمت‌های ثابت می‌گویند. در این تحقیق سال پایه سال ۱۳۸۳ در نظر گرفته شده است. احتساب تولید ناخالص داخلی با احتساب نفت به قیمت ثابت نشان دهنده تولید ناخالص داخلی (با نفت) واقعی می‌باشد.

بیشترین و کمترین میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) را طی سال‌های

۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند. (جدول شماره ۷-۳)

جدول ۷-۳) تولید ناخالص داخلی با احتساب نفت به قیمت ثابت طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۷۹ (میلیارد ریال)

استان/ریال	۱۳۸۹	رتبه در سال ۱۳۸۹	نرخ رشد طی دوره ۸۹-۷۹	میانگین طی سال ۷۹-۸۹	رتبه میانگین
کشور	۲۵۶۲۰۸۷	-	۸,۹۹	۱۷۴۳۵۵۱	-
آذربایجان شرقی	۸۱۵۶۷	۷	۷,۱۳	۶۰۷۶۰	۶
آذربایجان غربی	۴۳۶۰۶	۱۳	۶,۶۴	۳۲۷۶۸	۱۳
اردبیل	۲۰۸۷۱	۲۶	۶,۳۵	۱۶۰۵۳	۲۳
اصفهان	۱۵۸۴۶۳	۳	۹,۰۰	۱۰۷۲۰۷	۳
ایلام	۳۲۲۲۶	۱۷	۱۶,۲۰	۱۷۴۱۲	۲۱
بوشهر	۸۹۸۱۹	۶	۲۳,۳۴	۴۳۷۷۲	۱۰
تهران	۶۴۵۷۶۸	۱	۹,۰۷	۴۴۳۷۹۰	۱
چهارمحال و بختیاری	۱۴۵۰۷	۳۰	۸,۵۸	۱۰۲۲۸	۲۹
خراسان جنوبی	۱۶۰۵۳	۲۹	۱۵,۴۶	۸۴۶۳	۳۰
خراسان رضوی	۱۲۰۱۳۲	۴	۶,۴۲	۸۷۶۷۱	۴
خراسان شمالی	۱۷۴۱۲	۲۸	۱۱,۳۱	۱۰۷۶۲	۲۸
فارس	۴۵۶۲۷۳	۲	۱۱,۵۹	۲۷۳۲۹۹	۲
زنجان	۲۴۳۱۵	۲۱	۹,۵۴	۱۵۴۳۰	۲۶
سمنان	۱۹۸۱۱	۲۷	۸,۹۵	۱۳۷۱۱	۲۷
سیستان و بلوچستان	۲۱۵۷۹	۲۵	۷,۴۱	۱۶۶۳۸	۲۲
فارس	۱۰۵۶۷۲	۵	۸,۸۹	۷۳۸۹۴	۵
قزوین	۲۹۰۱۷	۲۰	۴,۹۶	۲۳۲۵۲	۱۷
قم	۲۱۹۴۳	۲۴	۸,۴۸	۱۵۶۰۲	۲۵
کردستان	۲۲۰۸۱	۲۳	۶,۹۷	۱۶۰۴۰	۲۴
کرمان	۷۹۵۴۶	۸	۹,۰۴	۴۹۰۴۸	۹
کرمانشاه	۳۳۴۷۱	۱۶	۷,۸۷	۲۴۳۰۱	۱۵
کهگیلویه و بویراحمد	۴۴۱۸۳	۱۲	-۲,۲۵	۵۶۲۹۹	۷
گلستان	۲۹۷۶۳	۱۹	۷,۴۷	۲۱۵۶۷	۱۹
گیلان	۴۷۳۰۷	۱۰	۵,۸۹	۳۷۰۵۲	۱۱
لرستان	۲۴۰۱۲	۲۲	۵,۱۴	۱۹۲۸۱	۲۰
مازندران	۷۵۸۹۱	۹	۷,۸۲	۵۶۲۷۷	۸
مرکزی	۴۵۹۸۸	۱۱	۶,۶۰	۳۵۵۸۲	۱۲
هرمزگان	۳۹۹۱۹	۱۴	۶,۶۳	۳۰۹۲۴	۱۴
همدان	۳۲۱۴۲	۱۸	۷,۷۰	۲۳۴۵۷	۱۶
یزد	۳۴۷۱۸	۱۵	۱۱,۵۶	۲۱۵۸۸	۱۸

مأخذ: یافته‌های تحقیق

* رتبه‌بندی براساس روش تک‌متغیره

۸-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) طی سالهای ۷۹-۸۹

جدول شماره (۸-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) طی سالهای ۱۳۷۹-۱۳۸۹ را نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) کل کشور طی سالهای ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ (به جز سال ۱۳۸۷ که ۰/۳۸- درصد رشد دارد) روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط به سال ۱۳۸۸ (۲،۳۶۸،۴۶۳ میلیارد ریال) می‌باشد که نسبت به سال ۱۳۸۷، ۱۳/۶۴ درصد رشد داشته است. به نظر می‌رسد که کاهش رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) در سال ۱۳۸۷ ناشی از بحران مالی اقتصاد جهانی سال ۲۰۰۸ بوده که اقتصاد ایران نیز از شرایط دشوار مالی جهانی در امان نمانده است. اولین و تأثیرگذارترین مجرای سرایت بحران به اقتصاد ایران، کاهش قیمت نفت و افزایش دامنه نوسان آن می‌باشد و به دنبال کاهش قیمت نفت، حجم تولید نفت خام و عواید ارزی کشور نیز کاهش یافته باشد. همچنین ایران در سال ۸۷ با معضل خشکسالی نیز روبه‌رو بود، که این عامل نیز می‌تواند از دلایل رشد منفی در سال مذکور باشد.

نمودار شماره (۳-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی را طی سالهای ۱۳۷۹-۱۳۸۹ نشان می‌دهد. طی سالهای مذکور تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) در این استان (به جز سال ۱۳۸۷ که ۰/۱۹- درصد رشد منفی داشته دارد) روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۱۴/۳۶ درصد) در سال ۱۳۸۳ (۵۸،۲۳۹ میلیارد ریال) رخ داده است.

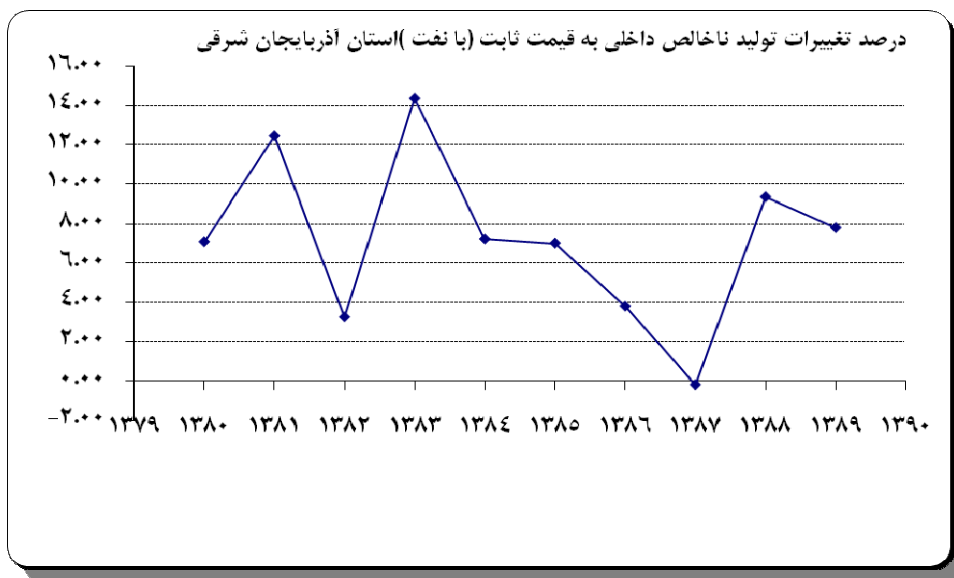
جدول ۸-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با امتساب نفت) طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

نام استان	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹
کل کشور	۴,۵۷	۱۲,۲۹	۷,۷۸	۱۳,۴۵	۱۱,۴۲	۱۱,۲۷	۸,۵۴	-۰,۳۸	۱۳,۶۴	۸,۱۸
۱ آذربایجان شرقی	۷,۰۷	۱۲,۴۵	۳,۲۴	۱۴,۳۶	۷,۲۱	۷,۰۰	۳,۷۸	-۰,۱۹	۹,۳۴	۷,۸۰
۲ آذربایجان غربی	۶,۶۵	۹,۱۶	۵,۱۴	۵,۱۷	۱۱,۴۵	۱۲,۲۹	۰,۳۴	۰,۹۲	۹,۲۸	۶,۶۷
۳ اردبیل	۶,۹۰	۹,۶۲	۷,۰۷	۴,۱۴	۷,۴۶	۱۰,۶۸	۵,۹۳	-۱,۸۹	۱۰,۵۱	۳,۶۸
۴ اصفهان	۲,۲۸	۹,۳۰	۱۴,۹۵	۱۷,۸۴	۳,۹۲	۷,۹۲	۱۲,۶۰	۰,۷۷	۱۴,۰۶	۷,۷۰
۵ ایلام	۱۶,۱۷	-۱۸,۱۴	۱,۲۱	۶۴,۴۱	۵۴,۰۴	۱۷,۷۰	۱۸,۱۶	۶,۴۰	۱۶,۹۶	۶,۳۶
۶ بوشهر	۲۸,۳۳	۲۳,۷۲	۱۴۹,۵۰	۱۰,۹۱	-۲۲,۹۷	۷,۷۴	۲۲,۳۴	۱۵,۱۹	۳۰,۰۸	۲۱,۹۴
۷ تهران	۸,۸۴	۹,۵۳	۱۰,۹۵	۹,۹۹	۸,۵۹	۱۵,۱۴	۱۰,۰۴	-۲,۳۵	۱۳,۴۲	۷,۴۸
۸ چهارمحال و بختیاری	۱۳,۴۳	۱۱,۵۲	۵,۰۲	۵,۲۰	۱۵,۴۲	۱۲,۷۶	۲,۲۲	۰,۴۷	۱۲,۴۶	۸,۴۱
۹ خراسان جنوبی	۱۴,۸۲	۱۴,۸۲	۱۴,۸۲	۱۴,۱۶	۱۸,۰۷	۱۶,۷۱	۱۰,۴۰	۱۰,۷۹	۲۱,۱۸	۱۹,۲۷
۱۰ خراسان رضوی	۶,۱۹	۶,۱۹	۶,۱۹	-۰,۹۲	۱۲,۸۳	۷,۱۶	۶,۸۰	۰,۰۷	۹,۸۸	۱۰,۶۳
۱۱ خراسان شمالی	۱۱,۵۷	۱۱,۵۷	۱۱,۵۷	۱۳,۷۸	۷,۴۹	۲۲,۰۴	۱,۳۲	۳,۸۲	۱۶,۸۴	۱۴,۶۰
۱۲ قزوین	-۰,۱۷	۲۵,۸۹	-۱,۹۹	۲۱,۱۵	۱۶,۸۳	۱۰,۱۴	۱۲,۴۴	۳,۹۲	۱۹,۵۲	۱۱,۶۱
۱۳ زنجان	-۱,۶۰	۱۰,۸۹	۷,۲۷	۱۴,۹۰	۱۷,۳۸	۱۰,۴۵	-۱,۳۷	۱۲,۸۵	۱۸,۶۸	۸,۰۰
۱۴ سمنان	۱۱,۰۰	۷,۴۱	۵,۲۸	۲۴,۲۶	۲,۱۲	۱۲,۲۶	۷,۶۰	۱,۳۷	۱۳,۲۳	۶,۷۰
۱۵ سیستان و بلوچستان	۱۱,۷۸	۸,۱۸	۸,۳۷	۱۱,۸۹	۱۵,۳۷	۵,۸۸	۲,۵۷	۰,۰۰	۱۰,۳۹	۰,۷۷
۱۶ فارس	۹,۹۶	۱۹,۰۰	۶,۰۹	۷,۵۴	۴,۶۵	۱۳,۹۹	۷,۲۶	۰,۳۹	۱۵,۶۳	۵,۶۵
۱۷ قزوین	۹,۱۹	-۲,۱۷	۲,۴۱	۴,۸۷	۱۲,۵۵	۱۴,۳۵	۱,۱۱	-۵,۰۷	۱۲,۸۳	۱,۴۶
۱۸ قم	۱۳,۹۹	۱۲,۱۶	۸,۰۳	۱۴,۲۴	۳,۶۷	۵,۸۵	۶,۱۱	-۰,۷۶	۸,۹۱	۱۳,۶۲
۱۹ کردستان	۲,۳۰	۱۲,۷۳	۱,۷۳	۸,۱۰	۶,۹۲	۱۶,۱۲	۵,۱۶	-۰,۹۸	۱۳,۶۱	۵,۲۶
۲۰ کرمان	-۱۰,۳۴	۱۰,۶۶	۱,۸۷	۹,۴۱	۱۹,۹۶	۲۴,۲۴	۵,۹۲	۶,۶۷	۱۵,۷۶	۱۰,۲۶
۲۱ کرمانشاه	۱۰,۱۹	۸,۲۳	۸,۰۲	۱۳,۰۳	۷,۷۸	۶,۸۸	۳,۶۸	۴,۳۳	۱۳,۶۰	۳,۴۸
۲۲ کهگیلویه و بویراحمد	-۱۴,۲۷	۴,۵۴	-۳,۳۵	۲۶,۸۲	۱۲,۶۵	۴,۶۳	-۱۲,۱۶	-۱۳,۲۸	-۴,۷۵	-۱۶,۰۰
۲۳ گلستان	۲,۱۱	۱۱,۷۱	۱۳,۱۰	۱۳,۳۷	۲,۴۴	۶,۸۶	۷,۴۶	۰,۳۳	۸,۰۹	۱۰,۱۴
۲۴ گیلان	۸,۴۰	۶,۹۷	۳,۰۶	۷,۱۱	۹,۵۹	۸,۴۵	۷,۹۱	-۵,۸۱	۸,۰۳	۶,۱۲
۲۵ لرستان	۷,۴۸	۳,۲۷	۵,۰۶	۵,۴۹	۹,۶۱	۱۲,۱۳	-۳,۵۲	-۱,۸۸	۱۱,۵۴	۳,۳۹
۲۶ مازندران	۱۵,۷۴	۱۰,۳۰	۸,۸۱	۴,۵۹	۹,۵۸	۷,۸۹	۶,۹۹	-۱,۹۶	۹,۰۱	۸,۰۶
۲۷ مرکزی	۱۶,۶۰	۶,۹۰	-۰,۴۴	۸,۹۰	۳,۰۸	۱۷,۵۰	۳,۴۳	-۱,۷۵	۱۱,۰۲	۲,۶۵
۲۸ هرمزگان	۱۵,۳۴	-۱,۳۸	۹,۶۶	۲۱,۶۷	-۰,۲۵	۵,۲۹	۲,۷۸	-۰,۰۱	۱۲,۸۹	۲,۷۴
۲۹ همدان	۱۴,۵۰	۸,۹۷	۰,۱۳	۱۶,۲۲	۴,۶۲	۱۰,۲۱	۷,۰۰	-۳,۵۸	۱۲,۹۸	۷,۶۰
۳۰ یزد	۱۵,۰۷	۱۳,۴۲	۵,۷۵	۴,۵۶	۲۰,۱۰	۲۰,۳۴	۱۰,۲۵	۲,۳۹	۱۳,۷۳	۱۱,۴۷

مأخذ: یافته های تحقیق

نمودار ۳-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با امتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های

۱۳۷۹-۱۳۸۹

۳-۹- تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با ۳۴/۲۸ میلیون ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۱۶/۸۶ میلیون ریال) به طور متوسط سالانه ۷/۳۵ درصد رشد دارد. میانگین تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۲۴/۸۴ میلیون ریال بوده است. استان آذربایجان شرقی با ۲۲/۱۰ میلیون ریال تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) در سال ۱۳۸۹ رتبه هفدهم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۱۱/۹۲ میلیون ریال) به طور متوسط سالانه ۶/۳۶ درصد رشد داشته

۱. تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) از تقسیم رقم تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با نفت) بر تعداد جمعیت کشور به دست می‌آید و نشان می‌دهد که به ازای هر نفر چه میزان تولید ناخالص داخلی واقعی (با نفت) تولید می‌شود.

است، با این حال در سال ۱۳۸۹ تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) استان آذربایجان شرقی (۲۲/۱۰ میلیون ریال) از سرانه واقعی کشوری (۳۴/۲۸ میلیون ریال) پائین تر بوده و انحراف ۳۵/۵۴- درصدی را از سرانه واقعی کشوری نشان می‌دهد.

میانگین تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۱۶/۹۵ میلیون ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه پانزده هم را کسب می‌کند. رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۱۷) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین دوره (رتبه ۱۵) افزایش داشته که می‌تواند ناشی از کاهش تولید ناخالص داخلی واقعی این استان در مقایسه با سایر استان‌ها باشد. بیشترین و کمترین تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۱۰۲/۰۴ و ۷/۹۰ میلیون ریال مربوط به استان‌های خوزستان و سیستان و بلوچستان می‌باشد که این ارقام نیز به ترتیب انحراف ۱۹۷/۶۴ و ۷۷- درصدی از سرانه واقعی کشوری دارند. همچنین استان‌های کهگیلویه و بویراحمد و سیستان و بلوچستان به ترتیب با ۹۰/۲۴ و ۷ میلیون ریال، بیشترین و کمترین میانگین تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) را طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند. (جدول شماره ۹-۳ و ۱۰-۳)

جدول ۳-۹) تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ (میلیون ریال)

استان/سال	۱۳۸۹	رتبه در سال ۱۳۸۹	نرخ رشد طی دوره ۷۹-۸۹	میانگین طی سال ۷۹-۸۹	رتبه میانگین
کشور	۳۴,۲۸	-	۷,۲۵	۲۴,۸۴	-
۱ آذربایجان شرقی	۲۲,۱۰	۱۷	۶,۳۶	۱۶,۹۵	۱۵
۲ آذربایجان غربی	۱۴,۴۶	۲۸	۵,۲۵	۱۱,۴۹	۲۷
۳ اردبیل	۱۶,۷۹	۲۵	۵,۹۰	۱۳,۱۳	۲۴
۴ اصفهان	۳۲,۹۸	۷	۷,۴۹	۲۳,۶۲	۷
۵ ایلام	۵۶,۹۰	۴	۱۵,۰۰	۳۱,۷۸	۵
۶ بوشهر	۹۵,۱۹	۲	۲۱,۳۳	۴۹,۰۶	۳
۷ تهران	۴۳,۶۵	۵	۶,۴۳	۳۳,۲۵	۴
۸ چهارمحال و بختیاری	۱۶,۲۵	۲۶	۷,۳۹	۱۱,۹۹	۲۶
۹ خراسان جنوبی	۳۳,۷۳	۱۵	۱۳,۶۰	۱۳,۲۶	۲۳
۱۰ خراسان رضوی	۳۰,۳۲	۱۹	۴,۷۴	۱۵,۸۲	۱۷
۱۱ خراسان شمالی	۲۰,۷۶	۱۸	۱۰,۲۷	۱۳,۲۰	۲۲
۱۲ خراسان	۱۰۲,۰۴	۱	۱۰,۲۳	۶۴,۰۲	۲
۱۳ زنجان	۲۴,۷۳	۱۳	۸,۸۸	۱۶,۰۵	۱۶
۱۴ سمنان	۳۱,۷۲	۹	۷,۳۱	۲۳,۲۷	۸
۱۵ سیستان و بلوچستان	۷,۹۰	۳۰	۴,۰۸	۷,۰۰	۳۰
۱۶ فارس	۲۳,۳۳	۱۶	۷,۶۱	۱۷,۱۳	۱۴
۱۷ قزوین	۲۳,۹۳	۱۴	۳,۳۴	۲۰,۵۵	۱۱
۱۸ قم	۱۹,۴۶	۲۰	۶,۴۱	۱۵,۰۳	۱۹
۱۹ کردستان	۱۵,۰۵	۲۷	۶,۳۴	۱۱,۱۹	۲۹
۲۰ کرمان	۲۶,۹۹	۱۰	۶,۲۰	۱۸,۵۳	۱۳
۲۱ کرمانشاه	۱۷,۵۶	۲۴	۷,۳۶	۱۲,۹۸	۲۵
۲۲ کهگیلویه و بویراحمد	۶۶,۰۳	۳	-۳,۶۴	۹۰,۲۴	۱
۲۳ گلستان	۱۷,۶۴	۲۳	۶,۲۳	۱۳,۴۲	۲۱
۲۴ گیلان	۱۹,۲۸	۲۱	۵,۲۴	۱۵,۵۰	۱۸
۲۵ لرستان	۱۳,۶۶	۲۹	۴,۳۹	۱۱,۳۱	۲۸
۲۶ مازندران	۲۴,۹۹	۱۲	۶,۶۷	۱۹,۲۸	۱۲
۲۷ مرکزی	۳۳,۰۳	۶	۵,۶۹	۲۶,۵۰	۶
۲۸ هرمزگان	۲۵,۶۱	۱۱	۳,۸۶	۲۲,۳۲	۹
۲۹ همدان	۱۸,۹۱	۲۲	۷,۶۲	۱۳,۸۲	۲۰
۳۰ یزد	۳۲,۵۷	۸	۹,۴۷	۲۱,۸۲	۱۰

مأخذ: یافته های تحقیق

* رتبه‌بندی براساس روش تک‌متغیره

جدول ۱۰-۳) انحراف تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی استان‌ها از سرانه واقعی کشوری ۱۰۰* (۱- (کشوری/استانی))

نام استان/شماره	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹
۱ آذربایجان شرقی	-۲۹,۳	-۲۷,۰	-۲۶,۳	-۲۸,۹	-۲۷,۸	-۳۰,۰	-۳۲,۲	-۳۴,۶	-۳۳,۹	-۳۵,۹	-۳۵,۵
۲ آذربایجان غربی	-۴۸,۶	-۴۷,۵	-۴۸,۹	-۵۰,۰	-۵۳,۶	-۵۳,۵	-۵۳,۰	-۵۶,۴	-۵۵,۷	-۵۷,۳	-۵۷,۸
۳ اردبیل	-۴۳,۹	-۴۲,۰	-۴۲,۷	-۴۲,۵	-۴۶,۷	-۴۸,۰	-۴۷,۸	-۴۸,۴	-۴۸,۶	-۴۹,۵	-۵۱,۰
۴ اصفهان	-۵,۰	-۷,۰	-۹,۴	-۳,۲	۰,۶	-۶,۱	-۸,۸	-۵,۲	-۴,۰	-۳,۵	-۳,۸
۵ ایلام	-۱۶,۶	-۶,۹	-۳۱,۸	-۲۵,۷	-۶,۴	۳,۰	۳۸,۱	۵۱,۲	۶۲,۳	۶۸,۰	۶۶,۰
۶ بوشهر	-۱۸,۴	۰,۱	۱۰,۱	۱۵۴,۴	۱۴۸,۴	۷۱,۵	۶۵,۸	۸۶,۷	۱۱۵,۶	۱۴۶,۶	۱۷۷,۷
۷ تهران	۳۸,۸	۴۳,۰	۳۸,۱	۴۰,۹	۳۵,۴	۳۰,۸	۳۴,۳	۳۴,۸	۳۰,۸	۲۹,۳	۲۷,۳
۸ چهارمحال و بختیاری	-۵۲,۸	-۴۸,۵	-۴۸,۷	-۴۹,۸	-۵۳,۳	-۵۱,۴	-۵۰,۶	-۵۳,۳	-۵۲,۶	-۵۲,۹	-۵۲,۶
۹ خراسان جنوبی	-۶۰,۷	-۵۶,۹	-۵۶,۰	-۵۳,۲	-۵۲,۹	-۵۰,۲	-۴۷,۸	-۴۷,۰	-۴۱,۱	-۳۷,۲	-۳۰,۸
۱۰ خراسان رضوی	-۲۴,۶	-۲۳,۵	-۲۷,۷	-۲۸,۸	-۳۷,۹	-۳۷,۲	-۳۶,۵	-۴۰,۵	-۴۰,۳	-۴۲,۳	-۴۱,۰
۱۱ خراسان شمالی	-۵۳,۷	-۵۰,۳	-۵۰,۳	-۴۸,۳	-۴۷,۹	-۴۹,۴	-۴۴,۳	-۴۷,۶	-۴۵,۱	-۴۳,۲	-۳۹,۴
۱۲ قزوین	۱۲۸,۴	۱۱۸,۷	۱۴۵,۹	۱۲۴,۲	۱۴۰,۱	۱۵۲,۴	۱۵۰,۴	۱۶۰,۳	۱۷۷,۵	۱۸۷,۶	۱۹۷,۶
۱۳ زنجان	-۳۷,۴	-۴۰,۵	-۴۰,۷	-۴۰,۵	-۳۹,۲	-۳۵,۴	-۳۵,۴	-۴۰,۷	-۳۲,۱	-۲۸,۴	-۲۷,۹
۱۴ سمنان	-۷,۱	-۱,۴	-۵,۷	-۷,۹	۰,۹	-۷,۶	-۶,۸	-۷,۵	-۵,۹	-۶,۲	-۷,۵
۱۵ سیستان و بلوچستان	-۶۸,۶	-۶۷,۰	-۶۸,۸	-۶۹,۱	-۷۰,۰	-۶۹,۴	-۷۱,۲	-۷۳,۳	-۷۳,۷	-۷۴,۹	-۷۷,۰
۱۶ فارس	-۳۳,۵	-۲۹,۹	-۲۵,۴	-۲۶,۴	-۳۰,۰	-۳۴,۱	-۳۲,۳	-۳۲,۸	-۳۲,۰	-۳۰,۶	-۳۱,۹
۱۷ قزوین	۲,۲	۶,۶	-۷,۱	-۱۱,۸	-۱۸,۵	-۱۷,۸	-۱۵,۵	-۲۱,۳	-۲۵,۰	-۲۵,۶	-۳۰,۲
۱۸ قم	-۳۸,۰	-۳۲,۸	-۳۳,۱	-۳۳,۳	-۳۳,۱	-۳۷,۹	-۴۱,۲	-۴۲,۷	-۴۳,۲	-۴۵,۸	-۴۳,۲
۱۹ کردستان	-۵۱,۷	-۵۲,۳	-۵۱,۷	-۵۴,۰	-۵۵,۸	-۵۷,۲	-۵۵,۰	-۵۵,۹	-۵۵,۷	-۵۵,۳	-۵۶,۱
۲۰ کرمان	-۱۲,۳	-۲۵,۷	-۲۷,۶	-۳۲,۳	-۳۵,۴	-۳۱,۲	-۲۳,۹	-۲۶,۷	-۲۲,۵	-۲۱,۹	-۲۱,۳
۲۱ کرمانشاه	-۴۸,۸	-۴۵,۵	-۴۶,۹	-۴۶,۳	-۴۵,۹	-۴۷,۲	-۴۸,۸	-۵۰,۵	-۴۷,۶	-۴۷,۰	-۴۸,۸
۲۲ کهگیلویه و بویراحمد	۴۶۷,۴	۳۶۵,۶	۳۳۳,۸	۲۸۹,۳	۳۳۵,۴	۳۴۴,۴	۳۱۸,۰	۲۳۸,۷	۱۹۵,۲	۱۴۷,۷	۹۲,۶
۲۳ گلستان	-۴۲,۸	-۴۴,۰	-۴۴,۱	-۴۱,۱	-۴۰,۹	-۴۵,۵	-۴۷,۶	-۴۷,۹	-۴۷,۳	-۴۹,۷	-۴۸,۵
۲۴ گیلان	-۳۱,۴	-۲۸,۲	-۳۱,۰	-۳۳,۴	-۳۶,۶	-۳۷,۲	-۳۸,۳	-۳۸,۰	-۴۰,۸	-۴۳,۲	-۴۳,۸
۲۵ لرستان	-۴۷,۳	-۴۵,۴	-۴۹,۴	-۵۰,۳	-۵۳,۴	-۵۳,۸	-۵۳,۱	-۵۸,۰	-۵۸,۲	-۵۸,۷	-۶۰,۲
۲۶ مازندران	-۲۲,۳	-۱۳,۶	-۱۴,۸	-۱۳,۶	-۲۰,۰	-۲۱,۰	-۲۳,۱	-۲۳,۸	-۲۴,۷	-۲۷,۴	-۲۷,۱
۲۷ مرکزی	۱۲,۶	۲۶,۴	۲۱,۱	۱۲,۶	۸,۷	۱,۲	۷,۵	۳,۲	۲,۵	۰,۸	-۳,۷
۲۸ هرمزگان	۴,۰	۱۳,۴	-۱,۶	-۰,۹	۵,۱	-۶,۹	-۱۲,۷	-۱۸,۴	-۱۹,۱	-۲۰,۵	-۲۵,۳
۲۹ مازندران	-۴۶,۲	-۴۰,۲	-۴۱,۲	-۴۴,۶	-۴۲,۴	-۴۵,۲	-۴۵,۰	-۴۴,۹	-۴۵,۹	-۴۵,۴	-۴۴,۸
۳۰ یزد	-۲۱,۸	-۱۴,۳	-۱۳,۸	-۱۵,۸	-۲۲,۷	-۱۶,۹	-۱۰,۴	-۹,۴	-۷,۲	-۷,۵	-۵,۰

مأخذ: یافته های تحقیق

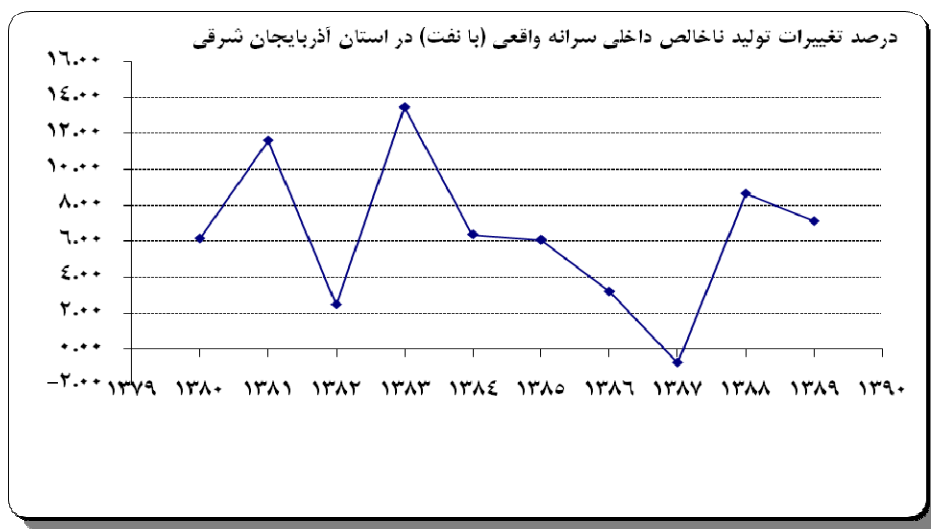
۱۰-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

جدول شماره (۱۱-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۷۹ را نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ (به جز سال ۱۳۸۷ که ۱/۸۲ درصد

رشد منفی نسبت به سال ۱۳۸۶ دارد) روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط به سال ۱۳۸۸ (۳۲/۱۶ میلیون ریال) می‌باشد که نسبت به سال ۱۳۸۷، ۱۱/۹۹ درصد رشد داشته است. نمودار شماره (۳-۴) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) در استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ نشان می‌دهد. طی سال‌های مذکور تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) در این استان (به جز سال ۱۳۸۷ که ۰/۷۸ درصد رشد منفی دارد) روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۱۳/۴۹ درصد) در سال ۱۳۸۳ (۱۶/۴۳ میلیون ریال) رخ داده است.

نمودار (۳-۴) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۱۳۸۹-

۱۳۷۹

جدول ۱۱-۱۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

نام استان	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹
کل کشور	۲,۸۴	۱۰,۵۹	۶,۱۶	۱۱,۷۴	۹,۷۴	۹,۵۳	۶,۹۷	-۱,۸۲	۱۱,۹۹	۶,۶۱
۱ آذربایجان شرقی	۶,۱۵	۱۱,۶۳	۲,۴۷	۱۳,۴۹	۶,۳۸	۶,۰۸	۳,۱۹	-۰,۷۸	۸,۶۷	۷,۱۲
۲ آذربایجان غربی	۵,۱۰	۷,۷۳	۳,۷۵	۳,۷۷	۹,۹۶	۱۰,۷۰	-۰,۸۶	-۰,۲۹	۷,۹۶	۵,۳۸
۳ اردبیل	۶,۳۱	۹,۱۵	۶,۵۸	۳,۶۴	۶,۹۱	۱۰,۰۲	۵,۶۶	-۲,۱۷	۱۰,۱۷	۳,۳۳
۴ اصفهان	۰,۶۸	۷,۷۵	۱۳,۳۲	۱۶,۱۸	۲,۴۶	۶,۳۵	۱۱,۱۴	-۰,۵۴	۱۲,۵۷	۶,۲۹
۵ ایلام	۱۴,۸۱	-۱۸,۹۹	۰,۱۴	۶۲,۶۶	۵۲,۳۷	۱۶,۳۴	۱۷,۱۰	۵,۴۳	۱۵,۸۷	۵,۳۵
۶ بوشهر	۲۶,۰۲	۲۱,۶۷	۱۴۵,۳۸	۹,۰۸	-۲۴,۲۴	۵,۹۰	۲۰,۴۳	۱۳,۳۹	۲۸,۰۶	۲۰,۰۵
۷ تهران	۵,۹۴	۶,۸۳	۸,۲۶	۷,۳۷	۶,۰۶	۱۲,۴۴	۷,۳۲	-۴,۷۱	۱۰,۷۲	۴,۹۶
۸ چهارمحال و بختیاری	۱۲,۰۲	۱۰,۲۹	۳,۸۴	۴,۰۰	۱۴,۰۸	۱۱,۳۷	۱,۲۲	-۰,۵۲	۱۱,۳۳	۷,۳۱
۹ خراسان جنوبی	۱۲,۷۹	۱۲,۹۶	۱۲,۹۵	۱۲,۳۱	۱۶,۱۵	۱۴,۷۳	۸,۷۱	۹,۰۹	۱۹,۳۳	۱۷,۴۵
۱۰ خراسان رضوی	۴,۳۳	۴,۴۹	۴,۴۹	-۲,۵۰	۱۱,۰۴	۵,۴۰	۵,۲۰	-۱,۴۳	۸,۲۳	۸,۹۷
۱۱ خراسان شمالی	۱۰,۳۸	۱۰,۵۲	۱۰,۵۰	۱۲,۶۷	۶,۴۱	۲۰,۷۱	۰,۵۱	۲,۹۷	۱۵,۸۷	۱۳,۶۳
۱۲ قزوین	-۱,۵۴	۲۴,۳۴	-۳,۲۰	۱۹,۶۴	۱۵,۳۷	۸,۶۸	۱۱,۲۱	۲,۷۶	۱۸,۱۸	۱۰,۳۴
۱۳ زنجان	-۲,۳۲	۱۰,۲۲	۶,۵۹	۱۴,۱۵	۱۶,۵۹	۹,۶۰	-۱,۸۱	۱۲,۳۲	۱۸,۰۹	۷,۴۵
۱۴ سمنان	۹,۱۳	۵,۷۷	۳,۶۸	۲۲,۳۷	۰,۵۷	۱۰,۴۹	۶,۰۷	-۰,۰۷	۱۱,۶۲	۵,۱۸
۱۵ سیستان و بلوچستان	۸,۰۳	۴,۷۹	۵,۰۶	۸,۵۴	۱۱,۹۸	۲,۷۶	-۰,۷۸	-۳,۱۸	۶,۹۷	-۲,۲۷
۱۶ فارس	۸,۵۰	۱۷,۵۹	۴,۸۲	۶,۲۴	۳,۳۷	۱۲,۵۱	۶,۱۲	-۰,۶۸	۱۴,۳۸	۴,۵۰
۱۷ قزوین	۷,۳۲	-۳,۷۰	۰,۸۱	۳,۲۳	۱۰,۷۹	۱۲,۵۰	-۰,۳۷	-۶,۴۵	۱۱,۱۸	-۰,۰۲
۱۸ قم	۱۱,۵۸	۹,۹۸	۵,۹۶	۱۲,۰۸	۱,۷۴	۳,۸۴	۴,۱۲	-۲,۶۰	۶,۹۱	۱۱,۵۵
۱۹ کردستان	۱,۵۶	۱۲,۰۶	۱,۱۰	۷,۴۰	۶,۲۱	۱۵,۲۵	۴,۷۰	-۱,۴۴	۱۳,۰۶	۴,۷۳
۲۰ کرمان	-۱۲,۸۸	۷,۷۴	-۰,۷۷	۶,۶۲	۱۶,۹۴	۲۱,۰۸	۳,۰۸	۳,۸۷	۱۲,۷۸	۷,۴۷
۲۱ کرمانشاه	۹,۵۲	۷,۷۱	۷,۴۷	۱۲,۴۴	۷,۱۹	۶,۲۱	۳,۳۵	۳,۹۸	۱۳,۱۹	۳,۰۸
۲۲ کهگیلویه و بویراحمد	-۱۵,۶۱	۳,۰۵	-۴,۷۴	۲۴,۹۸	۱۱,۹۹	۳,۰۲	-۱۳,۳۳	-۱۴,۴۳	-۶,۰۱	-۱۷,۱۲
۲۳ گلستان	۰,۷۸	۱۰,۴۱	۱۱,۷۷	۱۲,۰۲	۱,۱۹	۵,۴۸	۶,۳۵	-۰,۷۲	۶,۹۵	۸,۹۶
۲۴ گیلان	۷,۵۹	۶,۳۱	۲,۳۹	۶,۳۹	۸,۸۲	۷,۶۰	۷,۴۱	-۶,۲۷	۷,۴۸	۵,۵۶
۲۵ لرستان	۶,۵۷	۲,۵۳	۴,۲۸	۴,۶۸	۸,۷۴	۱۱,۱۵	-۴,۰۷	-۲,۴۶	۱۰,۸۶	۲,۷۴
۲۶ مازندران	۱۴,۳۵	۹,۱۲	۷,۶۲	۳,۴۴	۸,۳۴	۶,۵۹	۵,۹۹	-۲,۸۹	۷,۹۵	۷,۰۰
۲۷ مرکزی	۱۵,۴۳	۵,۹۶	-۱,۳۳	۷,۹۲	۲,۱۳	۱۶,۳۴	۲,۶۸	-۲,۴۷	۱۰,۱۸	۱,۸۵
۲۸ هرمزگان	۱۲,۰۹	-۳,۹۷	۶,۸۳	۱۸,۵۷	-۲,۷۶	۲,۶۱	۰,۰۴	-۲,۶۲	۱۰,۰۰	۰,۱۶
۲۹ همدان	۱۴,۲۷	۸,۸۹	۰,۰۳	۱۶,۰۶	۴,۴۵	۹,۹۴	۷,۱۰	-۳,۵۱	۱۳,۰۳	۷,۶۲
۳۰ یزد	۱۲,۶۹	۱۱,۲۶	۳,۷۶	۲,۶۰	۱۷,۸۹	۱۸,۰۷	۸,۲۳	۰,۵۳	۱۱,۶۸	۹,۴۷

مأخذ: یافته های تحقیق

۱۱-۳- تولید ناخالص داخلی بدون احتساب نفت^۱ به قیمت جاری طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹

تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با ۴,۴۸۹,۵۰۲ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۵۱۲,۳۴۰ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۲۴/۲۴ درصد رشد دارد. میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۱,۸۹۲,۶۰۰ میلیارد ریال بوده است.

استان آذربایجان شرقی با ۱۸۵,۷۸۲ میلیارد ریال تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) در سال ۱۳۸۹ رتبه ششم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نیز نسبت به سال ۱۳۷۹ (۲۴,۶۶۲ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۲۲/۳۸ درصد رشد داشته است و نسبت به رتبه هفتم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) خود یک پله صعود کرده است. میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۸۱,۹۲۹ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه ششم را کسب می‌کند. که این نشان می‌دهد رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۶) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین دوره (رتبه ۶) تغییری نداشته است.

بیشترین و کمترین تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۱,۵۲۹,۱۷۰ و ۲۲,۷۳۴ میلیارد ریال مربوط به استان‌های تهران و کهگیلویه و بویراحمد می‌باشد. همچنین استان‌های تهران و ایلام به ترتیب با ۶۱۹,۶۵۳ و ۹,۷۲۵ میلیارد ریال، بیشترین و کمترین میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) را طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند. (جدول شماره ۱۲-۳)

^۱ . تولید ناخالص داخلی بدون احتساب نفت در برگزیده ارزش مجموع کالاها و خدماتی (بدون در نظر گرفتن نفت خام و گاز طبیعی) می‌باشد که طی یک دوران معین، معمولاً یک سال، در یک کشور تولید می‌شود.

جدول ۱۲-۱۳) تولید ناخالص داخلی بدون امتساب نفت به قیمت جاری طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۷۹ (میلیارد ریال)

استان/ریال		۱۳۸۹	رتبه در سال ۱۳۸۹	درصد رشد طی دوره ۸۹-۷۹	میانگین طی سال ۸۹-۷۹	رتبه میانگین
کشور		۴۴۸۹۵۰۲	-	۲۴,۲۴	۱۸۹۲۶۰۰	-
۱	آذربایجان شرقی	۱۸۵۷۸۲	۶	۲۲,۳۸	۸۱۹۲۹	۶
۲	آذربایجان غربی	۱۰۳۰۸۳	۱۱	۲۲,۱۳	۴۵۳۰۸	۱۱
۳	اردبیل	۵۱۲۳۹	۲۴	۲۳,۱۵	۲۲۱۸۸	۲۳
۴	اصفهان	۳۵۰۶۴۳	۲	۲۵,۱۰	۱۴۳۲۱۸	۲
۵	ایلام	۲۴۰۱۹	۲۹	۲۶,۴۹	۹۷۲۵	۳۰
۶	پوشهر	۷۹۱۸۶	۱۶	۲۸,۸۰	۳۰۶۸۳	۱۷
۷	تهران	۱۵۲۹۱۷۰	۱	۲۵,۹۶	۶۱۹۶۵۳	۱
۸	چهارمحال و بختیاری	۳۴۹۱۹	۲۸	۲۴,۷۴	۱۴۵۶۸	۲۷
۹	خراسان جنوبی	۳۷۰۲۲	۲۷	۳۳,۳۳	۱۲۹۱۳	۲۸
۱۰	خراسان رضوی	۲۷۴۶۶۲	۳	۲۴,۱۰	۱۱۶۶۴۹	۴
۱۱	خراسان شمالی	۳۹۹۶۹	۲۶	۲۷,۳۹	۱۵۷۶۴	۲۶
۱۲	قزوین	۲۷۴۰۳۷	۴	۲۲,۷۵	۱۱۷۸۸۱	۳
۱۳	زنجان	۵۷۰۵۱	۲۰	۲۶,۲۴	۲۱۸۸۰	۲۴
۱۴	سمنان	۴۵۴۹۰	۲۵	۲۵,۴۷	۱۸۷۴۵	۲۵
۱۵	سیستان و بلوچستان	۵۱۳۳۸	۲۳	۲۲,۱۷	۲۲۸۹۲	۲۰
۱۶	فارس	۲۲۲۶۵۴	۵	۲۴,۱۳	۹۴۸۹۲	۵
۱۷	گزنجان	۷۰۲۱۴	۱۷	۲۱,۴۷	۳۱۴۵۵	۱۵
۱۸	قم	۵۲۲۱۲	۲۲	۲۴,۴۰	۲۲۲۱۵	۲۲
۱۹	کردستان	۵۳۷۹۴	۲۱	۲۴,۵۷	۲۲۳۵۰	۲۱
۲۰	کرمان	۱۷۶۹۸۰	۸	۲۴,۲۸	۶۹۰۲۹	۸
۲۱	کرمانشاه	۸۳۴۳۳	۱۳	۲۵,۴۴	۳۴۲۹۴	۱۳
۲۲	کهگیلویه و بویراحمد	۲۲۷۳۴	۳۰	۲۳,۹۶	۹۷۴۱	۲۹
۲۳	گلستان	۶۶۵۲۰	۱۸	۲۲,۰۷	۲۹۵۱۹	۱۸
۲۴	گیلان	۱۱۰۳۸۰	۹	۲۱,۵۵	۵۰۰۲۷	۹
۲۵	لرستان	۵۸۷۰۵	۱۹	۲۱,۷۳	۲۶۲۷۳	۱۹
۲۶	مازندران	۱۷۷۴۵۰	۷	۲۳,۲۳	۷۷۵۷۶	۷
۲۷	مرکزی	۱۰۶۷۴۱	۱۰	۲۳,۹۳	۴۶۰۵۵	۱۰
۲۸	هرمزگان	۸۸۷۴۶	۱۲	۲۳,۱۶	۳۸۸۷۳	۱۲
۲۹	همدان	۷۹۳۴۶	۱۵	۲۴,۲۷	۳۳۴۴۹	۱۴
۳۰	یزد	۷۹۵۷۰	۱۴	۲۷,۱۱	۳۱۱۳۵,۹۹	۱۶

مأخذ: یافته های تحقیق

* رتبه بندی براساس روش تکمیتی

۱۲-۳. درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) طی سال‌های

۱۳۷۹-۸۹

جدول شماره (۱۳-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ را نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط به سال‌های ۱۳۸۳ (۱،۲۳۱،۵۱۳ میلیارد ریال) و ۱۳۸۶ (۲،۳۶۴،۷۹۲ میلیارد ریال) می‌باشد که به ترتیب ۳۰/۷۳ و ۲۸/۴۹ درصد رشد داشته است.

با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ برای کلیه استان‌ها روند رو به افزایش داشته است. این در حالیست که طی سال‌های مذکور تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) استان‌های ایلام در سال ۱۳۸۱ (۲/۷۹ درصد رشد منفی)، بوشهر در سال ۱۳۸۴ (۱۴/۱۷ درصد رشد منفی) و کهگیلویه و بویراحمد در سال ۱۳۸۰ (۵/۵۲ درصد رشد منفی) رشد منفی داشته است و به نظر می‌رسد که کاهش نرخ مذکور ناشی از کاهش تولیدات نفتی یا قیمت نفت بوده باشد.

نمودار شماره (۵-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ نشان می‌دهد. طی سال‌های مذکور تولید ناخالص داخلی بدون نفت به قیمت جاری در این استان روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۲۹/۹۲ درصد) در سال ۱۳۸۳ (۴۳،۷۱۹ میلیارد ریال) رخ داده است.

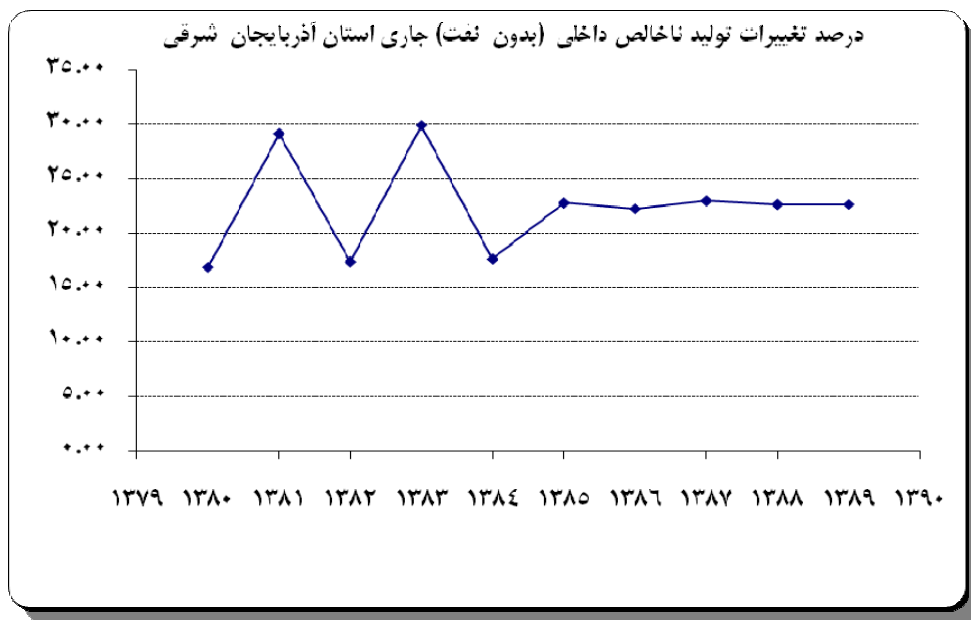
جدول ۱۳-۱۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون امتساب نفت) طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

نام استان	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹
کل کشور	۱۹,۸۸	۲۶,۸۱	۲۴,۰۰	۲۷,۵۲	۲۱,۹۱	۲۳,۶۷	۲۷,۲۷	۲۲,۵۱	۲۴,۴۸	۲۴,۴۸
۱ آذربایجان شرقی	۱۶,۹۱	۲۹,۱۵	۱۷,۴۱	۲۹,۹۲	۱۷,۶۷	۲۲,۸۱	۲۲,۲۷	۲۳,۰۱	۲۲,۶۷	۲۲,۶۷
۲ آذربایجان غربی	۱۳,۷۰	۲۵,۴۴	۲۲,۳۳	۲۱,۱۵	۲۶,۴۲	۲۵,۸۳	۱۷,۸۰	۲۲,۵۴	۲۲,۸۵	۲۲,۸۵
۳ اردبیل	۱۶,۱۹	۲۹,۸۳	۲۵,۳۴	۲۲,۰۸	۱۹,۸۲	۲۵,۵۲	۲۳,۷۸	۲۳,۰۲	۲۳,۲۱	۲۳,۲۱
۴ اصفهان	۱۴,۱۱	۲۵,۵۳	۳۰,۹۰	۳۶,۱۵	۱۸,۶۷	۱۸,۱۴	۳۳,۲۲	۲۴,۵۷	۲۵,۷۱	۲۵,۷۱
۵ ایلام	۳۳,۵۵	۲۶,۸۹	۱۸,۸۸	۳۳,۳۳	۲۰,۵۴	۳۱,۰۱	۱۹,۶۸	۳۰,۰۸	۲۶,۰۰	۲۶,۰۰
۶ بوشهر	۳۴,۸۶	۲۰,۷۵	۵۳,۸۱	۱۸,۴۹	۲۵,۵۷	۱۷,۹۵	۳۵,۷۶	۲۸,۲۳	۲۸,۱۵	۲۸,۱۵
۷ تهران	۲۴,۶۰	۲۷,۵۹	۲۷,۳۶	۲۶,۱۹	۲۰,۹۳	۲۴,۸۲	۳۱,۴۷	۲۴,۹۱	۲۵,۹۴	۲۵,۹۴
۸ چهارمحال و بختیاری	۲۴,۰۱	۲۶,۳۱	۲۲,۳۷	۲۱,۱۶	۳۰,۰۶	۲۶,۲۱	۲۴,۹۶	۲۴,۹۱	۲۴,۷۷	۲۴,۷۷
۹ خراسان جنوبی	۳۳,۲۳	۳۳,۲۳	۳۳,۲۳	۳۳,۲۳	۳۰,۲۹	۳۳,۲۴	۳۳,۲۳	۳۳,۲۳	۳۳,۲۳	۳۳,۲۳
۱۰ خراسان رضوی	۲۴,۱۰	۲۴,۱۰	۲۴,۱۰	۲۵,۵۴	۲۱,۶۵	۲۴,۲۹	۲۵,۸۰	۲۳,۲۵	۲۴,۱۰	۲۴,۱۰
۱۱ خراسان شمالی	۲۷,۳۹	۲۷,۳۹	۲۷,۳۹	۲۸,۳۵	۲۴,۲۳	۳۶,۰۱	۲۰,۵۱	۲۸,۳۵	۲۷,۳۹	۲۷,۳۹
۱۲ قزوین	۱۳,۵۹	۲۹,۱۳	۸,۶۹	۲۲,۴۳	۳۰,۱۶	۱۹,۶۱	۲۹,۳۳	۱۹,۷۸	۲۳,۴۸	۲۳,۴۸
۱۳ زنجان	۷,۷۹	۳۰,۴۹	۲۶,۹۳	۳۱,۶۹	۳۰,۲۲	۲۳,۲۷	۱۵,۸۳	۴۲,۳۵	۲۸,۴۱	۲۸,۴۱
۱۴ سمنان	۲۲,۰۷	۲۴,۴۲	۲۵,۴۸	۴۴,۸۹	۱۵,۵۴	۲۲,۷۶	۲۲,۲۷	۲۶,۸۶	۲۵,۶۵	۲۵,۶۵
۱۵ سیستان و بلوچستان	۲۰,۹۴	۲۱,۸۱	۲۱,۱۰	۲۵,۲۱	۲۹,۲۷	۱۵,۵۸	۱۹,۳۵	۲۴,۴۶	۲۲,۲۴	۲۲,۲۴
۱۶ فارس	۱۹,۷۳	۲۳,۲۵	۲۴,۰۵	۲۷,۱۲	۱۷,۶۶	۲۴,۸۱	۲۳,۴۱	۲۴,۴۹	۲۴,۱۰	۲۴,۱۰
۱۷ قزوین	۱۹,۸۵	۱۴,۷۶	۲۰,۵۳	۲۳,۰۹	۲۶,۲۴	۲۶,۰۵	۲۰,۶۲	۳۰,۳۲	۲۱,۸۱	۲۱,۸۱
۱۸ قم	۲۵,۲۷	۳۰,۳۴	۲۲,۰۴	۳۰,۴۰	۱۷,۲۵	۱۸,۷۴	۲۷,۱۵	۲۵,۲۸	۲۴,۰۷	۲۴,۰۷
۱۹ کردستان	۱۳,۲۷	۲۳,۲۲	۲۴,۲۶	۲۷,۴۰	۲۲,۲۷	۲۷,۷۴	۲۳,۵۴	۲۴,۹۴	۲۵,۰۰	۲۵,۰۰
۲۰ کرمان	۰,۱۶	۲۵,۱۳	۱۶,۰۹	۲۶,۱۵	۲۳,۰۹	۳۹,۵۸	۲۴,۱۸	۲۷,۵۷	۲۷,۵۷	۲۷,۵۷
۲۱ کرمانشاه	۲۰,۷۶	۲۹,۵۴	۲۷,۱۸	۳۰,۸۱	۲۲,۱۳	۲۱,۲۵	۲۳,۴۶	۲۸,۷۵	۲۵,۴۸	۲۵,۴۸
۲۲ گیلان و بویراحمد	۲۵,۵۹	۲۳,۶۸	۱۶,۹۴	۱۹,۶۶	۲۵,۶۷	۲۴,۸۲	۲۳,۲۵	۲۳,۹۲	۲۳,۷۹	۲۳,۷۹
۲۳ گلستان	۱۲,۱۱	۲۷,۴۷	۲۷,۳۶	۲۸,۲۸	۱۶,۵۴	۱۶,۵۰	۲۵,۷۷	۲۳,۳۵	۲۲,۲۲	۲۲,۲۲
۲۴ گیلان	۱۷,۹۱	۲۷,۹۱	۲۱,۰۹	۱۹,۰۳	۲۱,۵۶	۱۹,۶۸	۲۶,۸۱	۱۸,۷۴	۲۱,۵۸	۲۱,۵۸
۲۵ لرستان	۱۸,۹۹	۱۹,۹۵	۲۲,۵۸	۲۰,۶۷	۲۳,۵۰	۲۷,۶۳	۱۹,۳۳	۲۰,۵۸	۲۲,۱۳	۲۲,۱۳
۲۶ مازندران	۲۵,۱۳	۲۵,۸۷	۲۴,۹۵	۲۰,۰۳	۲۳,۶۹	۱۷,۷۹	۲۵,۳۶	۲۳,۸۹	۲۳,۸۹	۲۳,۸۹
۲۷ مرکزی	۳۳,۱۵	۲۳,۶۸	۱۵,۹۸	۲۹,۰۸	۱۷,۴۸	۲۷,۰۹	۲۳,۷۱	۲۳,۲۶	۲۳,۴۱	۲۳,۴۱
۲۸ هرمزگان	۲۱,۳۱	۱۸,۷۴	۲۹,۲۷	۴۲,۸۸	۱۰,۳۰	۱۸,۵۶	۲۲,۴۶	۲۴,۰۹	۲۳,۲۳	۲۳,۲۳
۲۹ مازندران	۲۳,۴۷	۲۶,۵۴	۱۷,۲۱	۲۴,۲۸	۱۷,۲۳	۲۴,۲۳	۲۹,۲۵	۲۲,۵۹	۲۴,۳۱	۲۴,۳۱
۳۰ یزد	۲۵,۸۶	۲۸,۶۴	۱۹,۹۳	۱۹,۴۶	۳۶,۵۸	۳۲,۵۴	۲۹,۰۳	۲۵,۴۸	۲۷,۲۵	۲۷,۲۵

مأخذ: یافته های تحقیق

نمودار (۵-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های

۱۳۷۹-۱۳۸۹

آمار نشان می‌دهد که در سال ۱۳۸۳، رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی همراه با رشد کشور، می‌باشد. همچنین در سال مذکور بسیاری از استان‌ها از جمله استان‌های هرمزگان (۴۲/۸۸ درصد)، اصفهان (۳۶/۱۵ درصد)، سمنان (۴۴/۸۹ درصد) و ایلام (۳۳/۳۳ درصد) نیز بیشترین رشد را نسبت به سال قبل دارند. همانطور که قبلاً نیز ذکر شد به نظر می‌رسد بخشی از آن معلول تحولات سیاستی و مقررات زدایی‌های گسترده در راستای فراهم کردن نقش آفرینی بخش خصوصی و بخش دیگر آن ناشی از تحولات مثبت مربوط به قیمت نفت در بازارهای جهانی بوده است.

۱۳-۳- سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) هر استان از کل کشور طی**سال‌های ۸۹-۱۳۷۹**

جدول شماره ۱۴-۳ نشان دهنده سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) هر استان از کل کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ می‌باشد. با توجه به ارقام جدول سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) استان آذربایجان شرقی در سال ۱۳۸۹، ۴/۱۴ درصد بوده که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۴/۸۱ درصد)، به طور متوسط سالانه ۱/۵۰ درصد رشد منفی داشته است.

بیشترین و کمترین رشد سهمی طی دوره مذکور به ترتیب مربوط به استان خراسان جنوبی و قزوین با ۷/۳۲ و ۲/۳۳- درصد می‌باشد.

جدول ۱۴-۳) سهم تولید ثافالص داخلی به قیمت جاری (بدون امتساب نفت) هر استان از کل کشور

استان/سال	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	لرغ رشد طی دوره ۸۹-۷۹	رتبه رشد طی سال ۸۹-۷۹
آذربایجان شرقی	۴,۸۱	۴,۶۹	۴,۷۸	۴,۵۳	۴,۶۱	۴,۴۵	۴,۴۲	۴,۲۴	۴,۲۶	۴,۲۰	۴,۱۴	-۱,۵۰	۲۴
آذربایجان غربی	۲,۷۲	۲,۵۸	۲,۵۶	۲,۵۲	۲,۴۰	۲,۴۸	۲,۵۳	۲,۳۴	۲,۳۶	۲,۳۳	۲,۳۰	-۱,۶۹	۲۶
اردبیل	۱,۲۵	۱,۲۱	۱,۲۴	۱,۲۵	۱,۲۰	۱,۱۸	۱,۱۹	۱,۱۶	۱,۱۶	۱,۱۵	۱,۱۴	-۰,۸۷	۲۲
اصفهان	۷,۲۹	۶,۹۴	۶,۸۷	۷,۲۵	۷,۷۴	۷,۵۴	۷,۲۰	۷,۵۳	۷,۶۶	۷,۷۳	۷,۸۱	۰,۶۹	۱۰
ایلام	۰,۴۵	۰,۵۰	۰,۵۰	۰,۴۸	۰,۵۰	۰,۴۹	۰,۵۲	۰,۴۹	۰,۵۲	۰,۵۳	۰,۵۴	۱,۸۱	۵
بوشهر	۱,۲۳	۱,۳۸	۱,۳۲	۱,۶۳	۱,۵۲	۱,۵۶	۱,۴۹	۱,۵۹	۱,۶۶	۱,۷۱	۱,۷۶	۳,۶۷	۲
تهران	۲۹,۷	۳۰,۸	۳۱,۰	۳۱,۹	۳۱,۵	۳۱,۳	۳۱,۶	۳۲,۶۲	۳۳,۲	۳۳,۶	۳۴,۰	۱,۳۸	۷
چهارمحال و بختکزی	۰,۷۵	۰,۷۷	۰,۷۷	۰,۷۶	۰,۷۲	۰,۷۷	۰,۷۹	۰,۷۶	۰,۷۷	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۴۰	۱۱
فراسان ملوبی	۰,۴۱	۰,۴۵	۰,۴۸	۰,۵۱	۰,۵۴	۰,۶۰	۰,۶۳	۰,۶۶	۰,۷۲	۰,۷۷	۰,۸۲	۷,۳۲	۱
فراسان رضوی	۶,۱۹	۶,۴۱	۶,۲۷	۶,۲۷	۶,۱۸	۶,۱۶	۶,۱۹	۶,۱۲	۶,۱۶	۶,۱۴	۶,۱۲	-۰,۱۱	۱۷
فراسان شمالی	۰,۶۹	۰,۷۴	۰,۷۴	۰,۷۶	۰,۷۷	۰,۷۸	۰,۸۶	۰,۸۱	۰,۸۵	۰,۸۷	۰,۸۹	۲,۵۳	۳
فراسان	۶,۸۹	۶,۵۳	۶,۶۵	۵,۸۳	۶,۰۵	۶,۴۶	۶,۲۵	۶,۳۴	۶,۲۰	۶,۱۵	۶,۱۰	-۱,۲۰	۲۳
گلجان	۱,۰۸	۰,۹۷	۱,۰۰	۱,۰۳	۱,۰۶	۱,۱۳	۱,۱۳	۱,۰۳	۱,۱۹	۱,۲۳	۱,۲۷	۱,۶۱	۶
سمنان	۰,۹۲	۰,۹۴	۰,۹۲	۰,۹۳	۱,۰۰	۱,۰۰	۰,۹۹	۰,۹۶	۰,۹۹	۱,۰۰	۱,۰۱	۰,۹۹	۸
سیستان و بلوچستان	۱,۳۵	۱,۳۶	۱,۳۱	۱,۲۸	۱,۲۶	۱,۲۳	۱,۲۵	۱,۱۷	۱,۱۹	۱,۱۶	۱,۱۴	-۱,۶۷	۲۵
فارس	۵,۰۱	۵,۰۰	۵,۲۲	۵,۲۲	۵,۲۰	۵,۰۲	۵,۰۷	۴,۹۱	۴,۹۹	۴,۹۷	۴,۹۶	-۰,۰۹	۱۶
قزوین	۱,۹۶	۱,۹۶	۱,۷۷	۱,۷۲	۱,۶۶	۱,۷۲	۱,۷۶	۱,۶۶	۱,۶۳	۱,۶۰	۱,۵۶	-۲,۲۳	۳۰
قم	۱,۱۵	۱,۲۰	۱,۲۳	۱,۲۱	۱,۲۴	۱,۱۹	۱,۱۵	۱,۱۴	۱,۱۷	۱,۱۷	۱,۱۶	۰,۱۳	۱۳
کردستان	۱,۱۷	۱,۱۰	۱,۱۶	۱,۱۶	۱,۱۶	۱,۱۶	۱,۲۰	۱,۱۷	۱,۱۹	۱,۱۹	۱,۲۰	۰,۲۶	۱۲
کرمان	۳,۹۳	۳,۲۸	۳,۲۴	۳,۰۳	۳,۰۰	۳,۲۸	۳,۷۰	۳,۶۰	۳,۷۵	۳,۸۵	۳,۹۴	۰,۰۳	۱۴
کرمانشاه	۱,۶۹	۱,۷۰	۱,۷۴	۱,۷۸	۱,۸۳	۱,۸۳	۱,۸۰	۱,۷۴	۱,۸۳	۱,۸۴	۱,۸۶	۰,۹۶	۹
کهکلیانیه و بوشهر/امد	۰,۵۲	۰,۵۴	۰,۵۷	۰,۵۴	۰,۵۰	۰,۵۲	۰,۵۲	۰,۵۱	۰,۵۱	۰,۵۱	۰,۵۱	-۰,۲۳	۱۸
گلستان	۱,۷۷	۱,۶۵	۱,۶۶	۱,۷۱	۱,۷۲	۱,۶۴	۱,۵۵	۱,۵۳	۱,۵۴	۱,۵۱	۱,۴۸	-۱,۷۵	۲۷
گیلان	۳,۰۶	۳,۰۱	۳,۰۴	۲,۹۷	۲,۷۷	۲,۷۶	۲,۶۷	۲,۶۶	۲,۵۸	۲,۵۲	۲,۴۶	-۲,۱۷	۲۹
لرستان	۱,۶۰	۱,۵۹	۱,۵۱	۱,۴۹	۱,۴۱	۱,۴۳	۱,۴۷	۱,۳۸	۱,۳۶	۱,۳۳	۱,۳۱	-۲,۰۲	۲۸
مازندران	۴,۲۹	۴,۴۸	۴,۴۵	۴,۴۸	۴,۲۲	۴,۲۸	۴,۰۷	۴,۰۱	۴,۰۶	۴,۰۰	۳,۹۵	-۰,۸۲	۲۰
مرکزی	۲,۴۴	۲,۷۱	۲,۶۴	۲,۴۷	۲,۵۰	۲,۴۱	۲,۴۸	۲,۴۰	۲,۴۲	۲,۴۰	۲,۳۸	-۰,۲۵	۱۹
هرمزگان	۲,۱۶	۲,۱۸	۲,۰۴	۲,۱۳	۲,۳۹	۲,۱۶	۲,۰۷	۱,۹۹	۲,۰۲	۲,۰۰	۱,۹۸	-۰,۸۷	۲۱
محدان	۱,۷۶	۱,۸۲	۱,۸۱	۱,۷۱	۱,۸۰	۱,۷۴	۱,۷۵	۱,۷۷	۱,۷۷	۱,۷۷	۱,۷۷	۰,۰۲	۱۵
یزد	۱,۴۱	۱,۴۸	۱,۵۰	۱,۴۵	۱,۳۶	۱,۵۳	۱,۶۳	۱,۶۶	۱,۷۰	۱,۷۳	۱,۷۷	۲,۳۱	۴

ماخذ: یافته های تحقیق

* رتبه بندی براساس روش تک متغیره

۱۴-۳- تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون احتساب نفت)^۱ طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با ۶۰/۰۷ میلیون ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۷/۹۸ میلیون ریال) به طور متوسط سالانه ۲۲/۳۷ درصد رشد دارد. میانگین تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۲۶/۵۰ میلیون ریال بوده است.

استان آذربایجان شرقی با ۵۰/۳۳ میلیون ریال تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) در سال ۱۳۸۹ رتبه چهاردهم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۷/۱۸ میلیون ریال) به طور متوسط سالانه ۲۱/۵۰ درصد رشد داشته است، با این حال در سال ۱۳۸۹ تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) استان آذربایجان شرقی از سرانه کشوری (۶۰/۰۷) پائین بوده و انحراف ۱۶/۲- درصدی را از سرانه کشوری نشان می‌دهد.

میانگین تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۲۲/۶۶ میلیون ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه دوازدهم را کسب می‌کند. رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۱۴) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین (رتبه ۱۲) افزایش داشته که می‌تواند ناشی از کاهش تولید ناخالص داخلی این استان در مقایسه با سایر استان‌ها باشد.

بیشترین و کمترین تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۱۰۳/۳۶ و ۱۸/۷۸ میلیون ریال مربوط به استان‌های تهران و سیستان و بلوچستان می‌باشد که این ارقام نیز به ترتیب انحراف ۷۲/۰۰ و ۶۸/۷۰- درصدی از سرانه کشوری دارند. همچنین استان‌های کهگیلویه تهران و سیستان و بلوچستان به ترتیب با ۴۵/۰۳ و ۹/۲ میلیون ریال، بیشترین و کمترین میانگین

۱. تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) از تقسیم رقم تولید ناخالص داخلی (بدون نفت) بر تعداد جمعیت کشور به دست می‌آید و نشان می‌دهد که به ازای هر نفر چه میزان تولید ناخالص داخلی (بدون نفت) تولید می‌شود.

تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) را طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند.

(جدول شماره ۱۵-۳ و ۱۶-۳)

جدول ۱۵-۳) تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ (میلیون ریال)

استان/ریال	۱۳۸۹	رتبه در سال ۱۳۸۹	درصد رشد طی دوره ۷۹-۸۹	میانگین طی سال ۷۹-۸۹	رتبه میانگین
کشور	۶۰,۰۷	-	۲۲,۳۷	۲۶,۵۰	-
۱ آذربایجان شرقی	۵۰,۳۳	۱۴	۲۱,۵۰	۲۲,۶۶	۱۲
۲ آذربایجان غربی	۳۴,۱۸	۲۷	۲۰,۵۵	۱۵,۶۳	۲۶
۳ اردبیل	۴۱,۲۲	۲۳	۲۲,۶۴	۱۸,۰۵	۲۳
۴ اصفهان	۷۲,۹۸	۵	۲۳,۳۶	۳۱,۰۳	۵
۵ ایلام	۴۲,۴۱	۲۲	۲۵,۱۹	۱۷,۶۷	۲۴
۶ بوشهر	۸۳,۹۲	۲	۲۶,۷۰	۳۴,۰۳	۲
۷ تهران	۱۰۳,۳۶	۱	۲۲,۹۰	۴۵,۰۳	۱
۸ چهارمحال و بختیاری	۳۹,۱۱	۲۵	۲۳,۳۷	۱۶,۸۴	۲۵
۹ خراسان جنوبی	۵۴,۷۰	۱۳	۳۱,۱۹	۱۹,۸۶	۱۸
۱۰ خراسان رضوی	۴۶,۲۳	۱۹	۲۲,۱۴	۲۰,۵۹	۱۷
۱۱ خراسان شمالی	۴۷,۶۵	۱۶	۲۶,۲۰	۱۹,۲۷	۲۰
۱۲ قزوین	۶۱,۲۹	۷	۲۱,۲۶	۲۷,۳۳	۷
۱۳ زنجان	۵۸,۰۲	۱۰	۲۵,۴۸	۲۲,۵۹	۱۳
۱۴ سمنان	۷۲,۸۴	۶	۲۳,۵۸	۳۱,۳۷	۴
۱۵ سیستان و بلوچستان	۱۸,۷۸	۳۰	۱۸,۳۸	۹,۲۸	۳۰
۱۶ فارس	۴۹,۱۷	۱۵	۲۲,۶۷	۲۱,۶۹	۱۴
۱۷ قزوین	۵۷,۹۱	۱۱	۱۹,۶۰	۲۷,۲۳	۸
۱۸ قم	۴۶,۳۰	۱۸	۲۲,۰۴	۲۰,۸۸	۱۵
۱۹ کردستان	۳۶,۶۵	۲۶	۲۳,۸۴	۱۵,۴۷	۲۷
۲۰ کرمان	۶۰,۰۵	۸	۲۱,۰۴	۲۵,۲۸	۱۱
۲۱ کرمانشاه	۴۳,۷۸	۲۱	۲۴,۸۵	۱۸,۲۱	۲۱
۲۲ کهگیلویه و بویراحمد	۳۳,۹۷	۲۸	۲۲,۲۰	۱۵,۱۹	۲۹
۲۳ گلستان	۳۹,۴۳	۲۴	۲۰,۶۶	۱۸,۱۳	۲۲
۲۴ گیلان	۴۴,۹۹	۲۰	۲۰,۸۰	۲۰,۷۶	۱۶
۲۵ لرستان	۳۳,۳۹	۲۹	۲۰,۸۶	۱۵,۲۶	۲۸
۲۶ مازندران	۵۸,۴۲	۹	۲۱,۹۲	۲۶,۳۷	۱۰
۲۷ مرکزی	۷۶,۶۶	۳	۲۲,۸۷	۳۳,۹۱	۳
۲۸ هرمزگان	۵۶,۹۳	۱۲	۱۹,۹۶	۲۷,۱۰	۹
۲۹ همدان	۴۶,۶۹	۱۷	۲۴,۱۸	۱۹,۶۹	۱۹
۳۰ یزد	۷۴,۶۵	۴	۲۴,۷۳	۳۰,۸۰	۶

مأخذ: یافته‌های تحقیق

* رتبه‌بندی براساس روش تک‌متغیره

جدول ۱۶-۳) انحراف تولید ناخالص داخلی سرانه استان‌ها از سرانه کشوری

نام استان/سال	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹
۱ آذربایجان شرقی	-۱۰,۰	-۱۱,۶	-۹,۲	-۱۳,۴	-۱۱,۱	-۱۳,۵	-۱۳,۵	-۱۶,۲	-۱۵,۲	-۱۵,۷	-۱۶,۲
۲ آذربایجان غربی	-۳۲,۹	-۳۷,۲	-۳۷,۷	-۳۸,۵	-۴۱,۴	-۳۹,۱	-۳۸,۰	-۴۲,۵	-۴۱,۹	-۴۲,۵	-۴۳,۱
۳ اردبیل	-۳۲,۹	-۳۴,۲	-۳۱,۹	-۳۰,۴	-۳۲,۷	-۳۳,۲	-۳۱,۵	-۳۲,۶	-۳۱,۵	-۳۱,۴	-۳۱,۴
۴ اصفهان	۱۲,۱	۶,۸	۵,۸	۱۱,۸	۱۹,۵	۱۶,۴	۱۱,۴	۱۶,۶	۱۸,۸	۲۰,۱	۲۱,۵
۵ ایلام	-۴۳,۸	-۳۷,۱	-۳۶,۷	-۳۹,۱	-۳۶,۰	-۳۶,۴	-۳۲,۴	-۳۶,۱	-۳۱,۸	-۳۰,۶	-۲۹,۴
۶ بوشهر	-۱,۳	۱۰,۸	۵,۴	۳۰,۵	۲۱,۱	۲۴,۶	۱۸,۷	۲۶,۳	۳۲,۱	۳۵,۸	۳۹,۷
۷ تهران	۶۴,۷	۶۹,۵	۶۸,۸	۷۱,۸	۶۸,۵	۶۵,۸	۶۶,۰	۶۹,۶	۷۱,۳	۷۱,۶	۷۲,۰
۸ چهارمحال و بختیاری	-۴۰,۰	-۳۷,۶	-۳۷,۶	-۳۸,۲	-۴۱,۱	-۳۶,۹	-۳۵,۴	-۳۷,۳	-۳۵,۸	-۳۵,۳	-۳۴,۹
۹ خراسان جنوبی	-۵۴,۶	-۴۹,۶	-۴۷,۰	-۴۳,۱	-۴۰,۶	-۳۳,۶	-۳۰,۱	-۲۶,۹	-۲۰,۵	-۱۴,۹	-۸,۹
۱۰ خراسان رضوی	-۲۱,۶	-۱۸,۹	-۲۰,۷	-۲۰,۷	-۲۲,۰	-۲۲,۲	-۲۱,۹	-۲۲,۹	-۲۲,۵	-۲۲,۸	-۲۳,۰
۱۱ خراسان شمالی	-۴۱,۷	-۳۷,۷	-۳۷,۰	-۳۵,۰	-۳۴,۲	-۳۲,۶	-۲۵,۵	-۲۹,۰	-۲۵,۲	-۲۳,۰	-۲۰,۷
۱۲ قزوین	۱۱,۸	۶,۲	۸,۵	-۴,۷	-۰,۷	۶,۳	۳,۰	۵,۰	۲,۵	۲,۵	۲,۰
۱۳ زنجان	-۲۴,۹	-۳۱,۸	-۲۹,۲	-۲۶,۹	-۲۳,۸	-۱۷,۹	-۱۷,۴	-۲۴,۱	-۱۱,۰	-۷,۳	-۳,۴
۱۴ سمنان	۹,۹	۱۱,۹	۹,۷	۱۱,۰	۲۶,۱	۱۹,۵	۱۸,۶	۱۴,۸	۱۸,۹	۲۰,۱	۲۱,۳
۱۵ سیستان و بلوچستان	-۵۶,۵	-۵۶,۸	-۵۹,۲	-۶۰,۸	-۶۲,۱	-۶۰,۴	-۶۳,۵	-۶۶,۴	-۶۶,۵	-۶۷,۶	-۶۸,۷
۱۶ فارس	-۲۰,۱	-۱۹,۹	-۱۶,۲	-۱۵,۹	-۱۵,۹	-۱۸,۶	-۱۷,۶	-۱۹,۸	-۱۸,۲	-۱۸,۲	-۱۸,۲
۱۷ قزوین	۲۱,۳	۲۱,۲	۹,۶	۶,۵	۲,۷	۶,۳	۸,۳	۲,۵	۰,۷	-۱,۵	-۳,۶
۱۸ قم	-۲۰,۸	-۱۷,۶	-۱۵,۷	-۱۷,۴	-۱۵,۸	-۱۹,۳	-۲۲,۸	-۲۳,۲	-۲۱,۸	-۲۲,۴	-۲۲,۹
۱۹ کردستان	-۴۵,۸	-۴۸,۳	-۴۵,۲	-۴۴,۶	-۴۴,۲	-۴۳,۵	-۴۱,۲	-۴۲,۴	-۴۰,۶	-۳۹,۸	-۳۹,۰
۲۰ کرمان	۱۱,۵	-۷,۹	-۱۰,۲	-۱۶,۹	-۱۸,۶	-۱۲,۱	-۱,۷	-۵,۴	-۲,۷	-۱,۴	۰,۰
۲۱ کرمانشاه	-۴۰,۴	-۳۹,۳	-۳۷,۴	-۳۵,۱	-۳۲,۷	-۳۲,۰	-۳۲,۷	-۳۴,۰	-۲۹,۸	-۲۸,۵	-۲۷,۱
۲۲ کهگیلویه و بویراحمد	-۴۲,۷	-۳۹,۹	-۳۷,۰	-۴۰,۶	-۴۴,۲	-۴۲,۵	-۴۱,۹	-۴۳,۷	-۴۲,۹	-۴۳,۲	-۴۳,۴
۲۳ گلستان	-۲۴,۴	-۲۹,۱	-۲۸,۴	-۲۶,۳	-۲۵,۶	-۲۸,۶	-۳۲,۶	-۳۳,۲	-۳۲,۴	-۳۳,۴	-۳۴,۴
۲۴ گیلان	-۱۴,۸	-۱۵,۴	-۱۳,۹	-۱۵,۲	-۲۰,۲	-۱۹,۷	-۲۱,۷	-۲۱,۳	-۲۲,۹	-۲۴,۰	-۲۵,۱
۲۵ لرستان	-۳۷,۱	-۳۷,۰	-۳۹,۹	-۴۰,۲	-۴۳,۰	-۴۱,۸	-۳۹,۵	-۴۲,۸	-۴۳,۲	-۴۳,۸	-۴۴,۴
۲۶ مازندران	۱,۰	۵,۹	۵,۵	۶,۸	۰,۹	۲,۸	-۱,۷	-۲,۸	-۱,۲	-۲,۰	-۲,۷
۲۷ مرکزی	۲۲,۵	۳۷,۰	۳۴,۵	۲۶,۶	۲۸,۹	۲۴,۹	۲۹,۱	۲۶,۴	۲۸,۱	۲۷,۸	۲۷,۶
۲۸ هرمزگان	۱۵,۷	۱۵,۷	۷,۱	۱۰,۴	۲۲,۴	۹,۶	۴,۰	-۱,۲	-۱,۱	-۳,۲	-۵,۲
۲۹ همدان	-۳۲,۹	-۲۹,۹	-۲۹,۰	-۳۱,۹	-۲۷,۳	-۲۹,۱	-۲۷,۸	-۲۵,۵	-۲۴,۴	-۲۳,۳	-۲۲,۳
۳۰ یزد	۲,۷	۷,۳	۸,۴	۴,۵	-۲,۵	۸,۹	۱۶,۳	۱۷,۴	۱۹,۸	۲۲,۰	۲۴,۳

مأخذ: یافته های تحقیق

۱۵-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

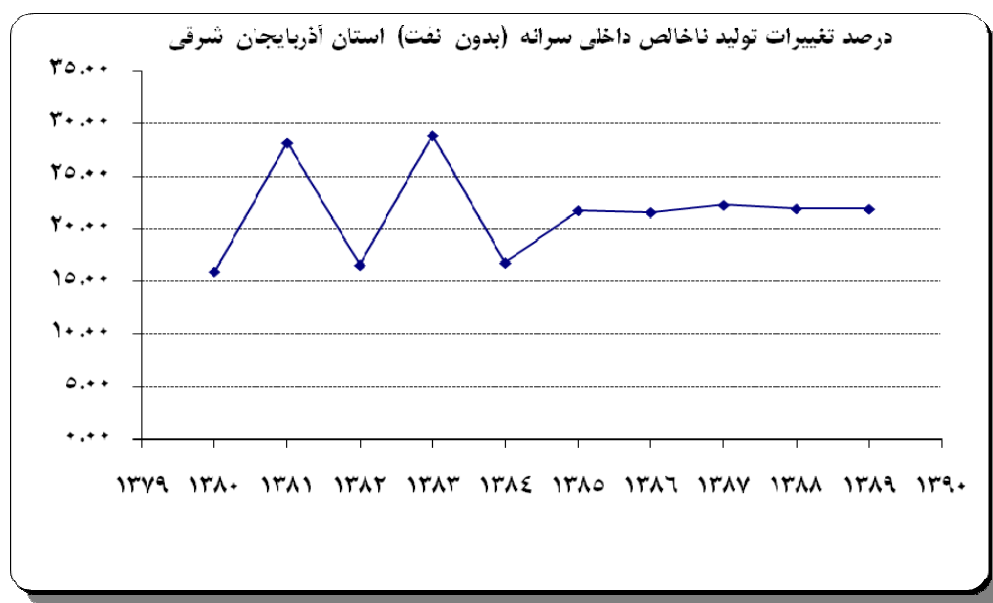
جدول شماره (۱۷-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) طی سال‌های ۸۹-۷۹ را نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط

به سال ۱۳۸۳ (۱۸/۰۲ میلیون ریال) می‌باشد که نسبت به سال ۱۳۸۲، ۲۵/۶۰ درصد رشد داشته است.

با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ برای کلیه استان‌ها به جز استان کرمان در سال ۱۳۸۰ (۲/۶۸- درصد رشد)، روند رو به افزایش داشته است.

نمودار شماره (۳-۶) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) در استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۷۹ نشان می‌دهد. طی سال‌های مذکور تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) در این استان روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۲۸/۹۳ درصد) در سال ۱۳۸۳ (۱۶/۰۳ میلیون ریال) رخ داده است.

نمودار ۳-۶) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۷۹

جدول ۱۷-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

نام استان	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹
کل کشور	۱۷,۸۹	۲۴,۹۰	۲۲,۱۳	۲۵,۶۰	۲۰,۰۷	۲۱,۷۳	۲۵,۵۲	۲۰,۷۴	۲۲,۶۸	۲۲,۶۸
۱ آذربایجان شرقی	۱۵,۹۰	۲۸,۲۱	۱۶,۵۴	۲۸,۹۳	۱۶,۷۵	۲۱,۷۵	۲۱,۵۸	۲۲,۲۸	۲۱,۹۲	۲۱,۹۰
۲ آذربایجان غربی	۱۲,۰۵	۲۳,۷۹	۲۰,۷۱	۱۹,۵۴	۲۴,۷۲	۲۴,۰۵	۱۶,۳۹	۲۲,۰۶	۲۱,۳۷	۲۱,۳۶
۳ اردبیل	۱۵,۵۵	۲۹,۲۸	۲۴,۷۷	۲۱,۵۰	۱۹,۲۱	۲۴,۷۸	۲۳,۴۶	۲۲,۶۷	۲۲,۸۳	۲۲,۸۰
۴ اصفهان	۱۲,۳۳	۲۳,۷۵	۲۹,۰۵	۳۴,۲۲	۱۷,۰۱	۱۶,۴۲	۳۱,۴۹	۲۲,۹۵	۲۴,۰۷	۲۴,۰۶
۵ ایلام	۳۱,۹۸	۲۵,۵۸	۱۷,۶۳	۳۱,۹۱	۱۹,۲۴	۲۹,۴۹	۱۸,۶۱	۲۸,۸۹	۲۴,۸۳	۲۴,۸۱
۶ بوشهر	۳۲,۴۲	۱۸,۷۵	۵۱,۲۷	۱۶,۵۴	۲۳,۵۱	۱۵,۹۴	۳۳,۶۵	۲۶,۲۳	۲۶,۱۷	۲۶,۱۷
۷ تهران	۲۱,۲۸	۲۴,۴۴	۲۴,۲۸	۲۳,۱۹	۱۸,۱۲	۲۱,۸۹	۲۸,۲۲	۲۱,۹۵	۲۲,۹۴	۲۲,۹۹
۸ چهارمحال و بختیاری	۲۲,۴۷	۲۴,۹۱	۲۱,۰۰	۱۹,۷۸	۲۸,۵۵	۲۴,۶۵	۲۱,۷۶	۲۳,۷۴	۲۳,۵۲	۲۳,۵۱
۹ خراسان جنوبی	۳۰,۹۸	۳۱,۱۸	۳۱,۱۷	۳۱,۱۷	۳۴,۱۱	۲۸,۱۸	۳۱,۳۰	۳۱,۲۹	۳۱,۳۰	۳۱,۳۰
۱۰ خراسان رضوی	۲۱,۹۳	۲۱,۱۲	۲۲,۱۲	۲۳,۵۴	۱۹,۷۱	۲۲,۲۵	۲۳,۹۲	۲۱,۴۱	۲۲,۲۴	۲۲,۲۴
۱۱ خراسان شمالی	۲۶,۰۳	۲۶,۱۹	۲۶,۱۶	۲۷,۰۹	۲۲,۹۸	۳۴,۵۳	۱۹,۵۵	۲۷,۳۱	۲۶,۲۳	۲۶,۲۱
۱۲ قزوین	۱۲,۰۳	۲۷,۵۴	۷,۳۵	۳۰,۷۸	۲۸,۵۳	۱۸,۰۲	۲۷,۹۱	۱۸,۴۵	۲۲,۰۹	۲۲,۰۸
۱۳ زنجان	۷,۰۰	۲۹,۷۱	۲۶,۱۳	۳۰,۸۳	۲۹,۴۴	۲۲,۴۳	۱۵,۳۱	۴۱,۶۸	۲۷,۷۸	۲۷,۷۵
۱۴ سمنان	۲۰,۰۲	۲۲,۵۲	۲۳,۵۶	۴۲,۶۸	۱۳,۷۸	۲۰,۸۳	۲۱,۵۲	۲۵,۰۶	۲۳,۸۷	۲۳,۸۶
۱۵ سیستان و بلوچستان	۱۶,۸۸	۱۸,۰۰	۱۷,۳۹	۲۱,۴۶	۲۵,۴۶	۱۲,۱۷	۱۵,۴۴	۲۰,۵۱	۱۸,۴۵	۱۸,۵۵
۱۶ فارس	۱۸,۱۴	۳۰,۷۸	۲۲,۵۶	۲۵,۵۸	۱۶,۲۲	۲۳,۱۹	۲۲,۱۰	۲۳,۱۵	۲۲,۷۵	۲۲,۷۴
۱۷ قزوین	۱۷,۸۰	۱۲,۹۷	۱۸,۶۵	۲۱,۱۷	۲۴,۲۷	۲۴,۰۱	۱۸,۸۶	۱۸,۵۶	۲۰,۰۳	۲۰,۰۳
۱۸ قم	۲۲,۶۲	۲۷,۸۰	۱۹,۷۰	۲۷,۹۳	۱۵,۱۷	۱۶,۴۸	۲۴,۷۷	۲۲,۹۶	۲۱,۷۹	۲۱,۸۱
۱۹ کردستان	۱۲,۴۵	۳۲,۴۳	۲۳,۴۹	۲۶,۵۸	۲۱,۴۵	۲۶,۷۸	۲۳,۰۰	۲۴,۳۷	۲۴,۳۹	۲۴,۳۷
۲۰ کرمان	-۲,۶۸	۲۱,۸۳	۱۳,۰۷	۲۲,۹۴	۲۹,۷۴	۳۶,۰۳	۲۰,۸۵	۲۴,۲۲	۲۴,۲۹	۲۴,۳۵
۲۱ کرمانشاه	۲۰,۰۲	۲۸,۹۲	۲۶,۵۴	۳۰,۱۳	۲۱,۴۷	۲۰,۹۹	۲۳,۰۸	۲۸,۳۲	۲۵,۰۳	۲۵,۰۰
۲۲ کهگیلویه و بویراحمد	۲۳,۶۲	۳۰,۷۹	۱۵,۲۶	۱۷,۹۳	۲۳,۸۳	۲۲,۹۰	۲۱,۷۲	۲۲,۲۷	۲۲,۱۵	۲۲,۱۴
۲۳ گلستان	۱۰,۶۶	۲۵,۹۹	۲۵,۸۵	۲۶,۷۵	۱۵,۱۲	۱۵,۰۰	۲۴,۴۶	۲۲,۰۵	۲۰,۹۲	۲۰,۹۱
۲۴ گیلان	۱۷,۰۳	۲۷,۱۲	۲۰,۳۱	۱۸,۲۳	۲۰,۷۱	۱۸,۷۴	۲۶,۲۲	۱۸,۱۶	۲۰,۹۶	۲۰,۹۳
۲۵ لرستان	۱۷,۹۸	۱۹,۰۸	۲۱,۶۷	۱۹,۷۵	۲۲,۵۳	۲۶,۵۲	۱۸,۶۶	۱۹,۸۷	۲۱,۳۹	۲۱,۳۶
۲۶ مازندران	۲۳,۶۲	۲۴,۵۳	۲۳,۵۹	۱۸,۷۱	۲۲,۲۹	۱۶,۳۷	۲۴,۱۹	۲۲,۷۰	۲۱,۷۱	۲۱,۶۹
۲۷ مرکزی	۳۱,۸۱	۲۲,۶۰	۱۴,۹۵	۲۷,۹۱	۱۶,۴۰	۲۵,۸۳	۲۲,۸۲	۲۲,۳۵	۲۲,۴۸	۲۲,۴۵
۲۸ هرمزگان	۱۷,۹۰	۱۵,۶۳	۲۵,۹۳	۳۹,۲۴	۷,۵۲	۱۵,۵۴	۱۹,۱۹	۲۰,۸۵	۲۰,۰۷	۲۰,۱۳
۲۹ همدان	۲۳,۲۲	۲۶,۴۵	۱۷,۰۹	۳۴,۱۰	۱۷,۱۴	۲۴,۰۱	۲۹,۳۷	۲۲,۶۷	۲۴,۳۶	۲۴,۳۳
۳۰ یزد	۲۳,۲۶	۲۶,۱۹	۱۷,۶۷	۱۷,۲۳	۳۴,۰۵	۳۰,۰۳	۲۶,۶۷	۲۳,۲۰	۲۴,۹۵	۲۴,۹۷

مأخذ: یافته های تحقیق

آمار نشان می‌دهد که در سال ۱۳۸۳، رشد تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) در استان

آذربایجان شرقی هم راستا با رشد کشور، می‌باشد.

۱۶-۳- تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت^۱ (بدون احتساب نفت) طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹

تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با ۱۹۰۰۹۵۶ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۸۸۰،۶۳۵ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۸ درصد رشد دارد. میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) کل کشور طی سالهای ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۱،۳۵۷،۲۱۶ میلیارد ریال بوده است.

استان آذربایجان شرقی با ۸۰،۲۸۲ میلیارد ریال تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) در سال ۱۳۸۹ رتبه ششم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نیز نسبت به سال ۱۳۷۹ (۴۰،۵۴۶ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۷/۰۷ درصد رشد داشته است. میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) طی سالهای ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۵۹،۷۸۱ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه ششم را کسب می‌کند. رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۶) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین (رتبه ۶) تغییری نداشته است.

بیشترین و کمترین تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۶۴۲،۰۲۳ و ۹،۵۴۵ میلیارد ریال مربوط به استان‌های تهران و کهگیلویه و بویراحمد می‌باشد. همچنین استان‌های تهران و ایلام به ترتیب با ۴۳۹،۳۸۳ و ۶،۷۵۰ میلیارد ریال، بیشترین و کمترین میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) را طی سالهای ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند. (جدول شماره ۱۸-۳)

۱. به فرایند حذف اثر تغییرات قیمت محصولات از نتایج محاسبات ملی، محاسبات به قیمت‌های ثابت می‌گویند. در این تحقیق سال پایه سال ۱۳۸۳ در نظر گرفته شده است. احتساب تولید ناخالص داخلی بدون احتساب نفت به قیمت ثابت نشان دهنده تولید ناخالص داخلی (بدون نفت) واقعی می‌باشد.

جدول ۱۸-۳) تولید ناخالص داخلی بدون امتساب نفت به قیمت ثابت طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۷۹ (میلیارد ریال)

استان/ریال		۱۳۸۹	رتبه در سال ۱۳۸۹	درصد رشد طی دوره ۸۹-۷۹	میانگین طی سال ۸۹-۷۹	رتبه میانگین
کشور		۱۹۰۰۹۵۶	-	۸,۰۰	۱۳۵۷۲۱۶	-
۱	آذربایجان شرقی	۸۰۲۸۲	۶	۷,۰۷	۵۹۷۸۱	۶
۲	آذربایجان غربی	۴۳۵۷۶	۱۱	۶,۶۴	۳۲۷۵۱	۱۱
۳	اردبیل	۲۰۹۰۷	۲۴	۶,۳۷	۱۶۰۵۹	۲۱
۴	اصفهان	۱۴۵۴۴۰	۲	۸,۴۸	۱۰۰۵۷۳	۲
۵	ایلام	۹۶۲۶	۲۹	۸,۶۷	۶۷۵۰	۳۰
۶	پوشهر	۳۷۵۳۵	۱۲	۱۳,۴۷	۲۲۲۸۲	۱۶
۷	تهران	۶۴۲۰۲۳	۱	۹,۱۲	۴۳۹۳۸۳	۱
۸	چهارمحال و بختیاری	۱۴۴۸۰	۲۸	۸,۵۶	۱۰۲۱۳	۲۷
۹	خراسان جنوبی	۱۶۰۵۳	۲۷	۱۵,۴۶	۸۴۶۳	۲۸
۱۰	خراسان رضوی	۱۲۰۱۴۰	۳	۶,۵۳	۸۷۳۰۵	۳
۱۱	خراسان شمالی	۱۷۴۱۲	۲۶	۱۱,۳۱	۱۰۷۶۲	۲۶
۱۲	قزوین	۱۱۸۶۵۴	۴	۷,۲۰	۸۵۰۰۸	۴
۱۳	زنجان	۲۴۱۶۹	۱۹	۹,۵۰	۱۵۳۲۷	۲۴
۱۴	سمنان	۱۹۳۳۰	۲۵	۸,۷۲	۱۳۵۰۳	۲۵
۱۵	سیستان و بلوچستان	۲۱۵۸۲	۲۳	۷,۴۱	۱۶۶۳۸	۲۰
۱۶	فارس	۹۶۲۲۸	۵	۷,۹۹	۶۹۵۸۹	۵
۱۷	گزنجان	۲۸۹۷۸	۱۸	۴,۹۵	۲۳۲۲۴	۱۵
۱۸	قم	۲۱۷۰۱	۲۲	۸,۳۷	۱۵۴۹۸	۲۳
۱۹	کردستان	۲۲۰۷۶	۲۱	۶,۹۶	۱۶۰۳۸	۲۲
۲۰	کرمان	۷۹۴۷۱	۷	۹,۰۴	۴۸۹۸۹	۸
۲۱	کرمانشاه	۳۳۴۲۲	۱۵	۷,۹۸	۲۴۰۸۹	۱۳
۲۲	کهگیلویه و بویراحمد	۹۵۴۵	۳۰	۷,۷۹	۷۰۵۳	۲۹
۲۳	گلستان	۲۹۷۳۴	۱۷	۷,۴۶	۲۱۵۴۶	۱۸
۲۴	گیلان	۴۷۳۸۶	۹	۵,۹۱	۳۷۰۵۴	۹
۲۵	لرستان	۲۳۲۳۹	۲۰	۴,۸۳	۱۸۸۴۰	۱۹
۲۶	مازندران	۷۵۷۶۷	۸	۷,۸۰	۵۷۲۲۲	۷
۲۷	مرکزی	۴۳۹۸۷	۱۰	۷,۲۱	۳۳۴۸۵	۱۰
۲۸	هرمزگان	۳۶۰۳۷	۱۳	۶,۳۸	۲۸۱۸۸	۱۲
۲۹	همدان	۳۲۱۹۲	۱۶	۷,۷۲	۲۳۴۵۳	۱۴
۳۰	یزد	۳۴۶۵۴	۱۴	۱۱,۵۴	۲۱۵۶۳	۱۷

مأخذ: یافته های تحقیق

* رتبه بندی براساس روش تکمیتی

۱۷-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) طی سال‌های

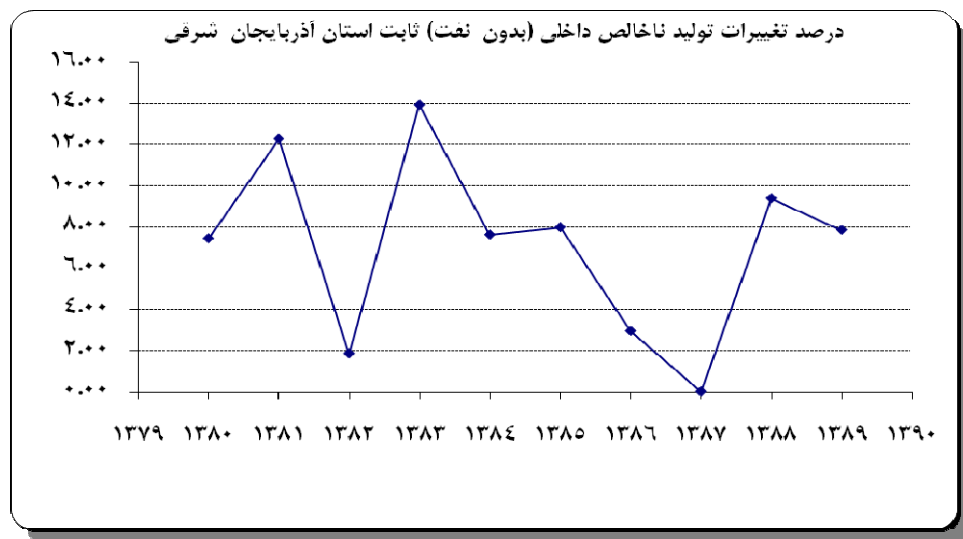
۸۹-۱۳۷۹

جدول شماره (۱۹-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ را نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ (به جز سال ۱۳۸۷ که ۲/۲۸- درصد رشد دارد) روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط به سال ۱۳۸۵ (۳۸۶،۳۰۳،۵۰۳ میلیارد ریال) می‌باشد که نسبت به سال ۱۳۸۴، ۱۲/۲۱ درصد رشد داشته است. به نظر می‌رسد که کاهش رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) در سال ۱۳۸۷ ناشی از بحران مالی اقتصاد جهانی سال ۲۰۰۸ و معضل خشکسالی که ایران در سال ۱۳۸۷ با آن روبه رو بود باشد.

نمودار شماره (۷-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ نشان می‌دهد. طی سال‌های مذکور تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) در این استان روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۹۵/۱۳ درصد) در سال ۱۳۸۳ (۸۰۱،۵۶ میلیارد ریال) رخ داده است.

نمودار ۷-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون امتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی طی

سالهای ۱۳۷۹-۱۳۸۹

جدول ۱۹-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون امتساب نفت) طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

نام استان	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹
کل کشور	۷,۶۱	۹,۵۱	۷,۲۳	۱۰,۶۵	۸,۷۹	۱۲,۲۱	۷,۵۹	-۲,۲۸	۱۲,۴۰	۷,۰۰
آذربایجان شرقی	۷,۴۶	۱۲,۳۰	۱,۸۷	۱۳,۹۵	۷,۶۴	۸,۰۰	۲,۹۷	۰,۰۳	۹,۴۱	۷,۸۸
آذربایجان غربی	۶,۶۶	۹,۱۱	۵,۱۶	۵,۱۷	۱۱,۴۲	۱۲,۳۳	۰,۳۵	۰,۸۹	۹,۲۸	۶,۶۷
اردبیل	۶,۹۰	۹,۶۰	۷,۰۸	۴,۱۵	۷,۴۶	۱۰,۶۵	۵,۹۴	-۱,۷۷	۱۰,۵۵	۳,۷۲
اصفهان	۲,۴۴	۸,۷۵	۱۲,۹۲	۱۷,۶۹	۴,۸۲	۶,۵۰	۱۳,۲۱	-۰,۷۵	۱۳,۴۷	۷,۱۵
ایلام	۲۳,۲۲	۶,۸۵	-۳,۴۱	۱۵,۴۲	۸,۶۹	۱۲,۰۳	-۱,۶۳	۵,۳۷	۱۵,۱۸	۷,۶۱
بوشهر	۲۴,۲۱	۴,۵۱	۳۲,۸۹	۲,۱۶	۱۲,۷۰	۱۱,۰۹	۱۴,۳۱	۵,۲۳	۱۹,۲۴	۱۱,۷۷
تهران	۸,۵۲	۹,۵۷	۱۰,۹۶	۹,۸۵	۸,۸۸	۱۵,۰۵	۱۰,۳۲	-۲,۰۹	۱۲,۵۰	۷,۵۵
چهارمحال و بختیاری	۱۳,۴۰	۱۱,۳۵	۵,۱۴	۵,۲۰	۱۵,۴۴	۱۲,۶۷	۲,۲۲	۰,۴۸	۱۲,۴۵	۸,۳۹
خراسان جنوبی	۱۴,۸۲	۱۴,۸۲	۱۴,۸۲	۱۴,۱۶	۱۸,۰۷	۱۶,۷۱	۱۰,۴۰	۱,۰۷۹	۲۱,۱۸	۱۹,۲۷
خراسان رضوی	۶,۲۹	۶,۲۹	۶,۲۹	-۰,۷۸	۱۲,۹۱	۷,۳۰	۶,۸۰	۰,۲۱	۹,۹۹	۱۰,۷۴
خراسان شمالی	۱۱,۵۷	۱۱,۵۷	۱۱,۵۷	۱۳,۷۸	۷,۴۹	۲۲,۰۴	۱,۳۲	۳,۸۲	۱۶,۸۴	۱۴,۶۰
قزوین	۵,۴۹	۱۱,۷۶	-۶,۷۳	۱۴,۴۴	۱۳,۴۲	۹,۳۸	۸,۳۵	-۳,۰۶	۱۴,۳۹	۶,۸۲
زنجان	-۱,۹۴	۱۰,۰۸	۷,۸۲	۱۴,۹۸	۱۷,۵۵	۱۰,۳۰	-۱,۲۹	۱۲,۸۱	۱۸,۷۱	۸,۰۳
سمنان	۱۰,۸۳	۶,۵۸	۵,۶۳	۲۴,۲۴	۲,۲۴	۱۱,۴۳	۷,۳۲	۱,۱۸	۱۲,۹۹	۶,۴۷
سیستان و بلوچستان	۱۱,۷۸	۸,۱۸	۸,۳۷	۱۱,۸۹	۱۵,۳۷	۵,۸۹	۲,۵۷	۰,۰۱	۱۰,۳۹	۰,۷۷
فارس	۸,۵۲	۱۷,۰۸	۶,۱۴	۶,۵۵	۴,۷۹	۱۳,۸۴	۴,۴۸	۰,۲۲	۱۴,۷۰	۴,۸۰
قزوین	۹,۲۲	-۲,۲۴	۲,۳۷	۴,۹۰	۱۲,۵۸	۱۴,۳۵	۱,۰۸	-۵,۰۵	۱۲,۸۲	۱,۴۵
قم	۱۳,۸۷	۱۱,۹۸	۷,۹۳	۱۴,۳۰	۳,۶۲	۵,۶۳	۵,۸۶	-۰,۷۵	۸,۷۹	۱۳,۵۰
کردستان	۲,۳۰	۱۲,۷۳	۱,۷۳	۸,۱۰	۶,۹۲	۱۶,۱۲	۵,۱۵	-۰,۹۹	۱۳,۶۱	۵,۲۶
کرمان	-۱۰,۳۶	۱۰,۵۱	۱,۸۸	۹,۴۴	۱۹,۹۶	۲۴,۲۸	۵,۹۱	۶,۶۸	۱۵,۷۷	۱۰,۲۷
کرمانشاه	۹,۴۱	۸,۹۴	۷,۸۳	۱۲,۸۸	۸,۲۵	۷,۰۴	۳,۶۷	۴,۹۰	۱۳,۷۳	۳,۶۰
کهگیلویه و بویراحمد	۱۳,۹۶	۱۵,۸۴	۰,۷۹	۳,۱۳	۸,۹۷	۱۵,۰۶	۶,۴۲	-۱,۲۲	۱۴,۴۸	۲,۲۳
گلستان	۲,۰۷	۱۱,۶۱	۱۳,۱۶	۱۳,۲۹	۲,۵۴	۶,۸۷	۷,۴۷	۰,۳۱	۸,۰۹	۱۰,۱۴
گیلان	۸,۴۱	۶,۹۵	۳,۰۶	۶,۹۴	۹,۷۶	۸,۴۶	۷,۹۱	-۵,۶۹	۸,۰۷	۶,۱۶
لرستان	۵,۹۹	۳,۸۸	۵,۲۴	۳,۲۹	۹,۵۱	۱۱,۴۹	-۰,۶۷	-۳,۷۴	۱۱,۲۵	۳,۱۳
مازندران	۱۵,۷۴	۱۰,۲۴	۸,۸۳	۴,۵۹	۹,۵۹	۷,۸۳	۶,۹۷	-۱,۹۶	۸,۹۹	۸,۰۴
مرکزی	۲۱,۷۹	۵,۷۵	-۱,۳۲	۱۰,۴۸	۴,۱۷	۱۵,۲۱	۵,۴۱	-۱,۸۲	۱۱,۵۴	۳,۱۴
هرمزگان	۱۲,۹۱	-۰,۲۹	۹,۳۹	۲۳,۰۳	-۱,۷۸	۶,۸۴	۱,۹۳	-۰,۹۲	۱۲,۷۱	۲,۵۸
همدان	۱۴,۴۶	۸,۷۹	۰,۱۳	۱۶,۴۸	۴,۶۲	۱۰,۲۲	۷,۰۰	-۳,۴۵	۱۳,۰۱	۷,۶۳
یزد	۱۵,۰۶	۱۳,۳۷	۵,۶۹	۴,۵۹	۲۰,۱۴	۲۰,۳۵	۱۰,۲۷	۲,۳۰	۱۳,۷۱	۱۱,۴۵

مأخذ: یافته های تحقیق

۱۸-۳- تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون امتساب نفت)^۱ طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با ۲۵/۴۴ میلیون ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۱۳/۷۱ میلیون ریال) به طور متوسط سالانه ۶/۳۷ درصد رشد دارد. میانگین تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۱۹/۳۶ میلیون ریال بوده است.

استان آذربایجان شرقی با ۲۱/۷۵ میلیون ریال تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) در سال ۱۳۸۹ رتبه چهاردهم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۱۱/۸۰ میلیون ریال) به طور متوسط سالانه ۶/۳۱ درصد رشد داشته است، با این حال در سال ۱۳۸۹ تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) استان آذربایجان شرقی از سرانه واقعی کشوری (۲۵/۴۴) پائین تر بوده و انحراف ۱۴/۵- درصدی را از سرانه واقعی کشوری نشان می‌دهد.

میانگین تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۱۶/۶۸ میلیون ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه دوازدهم را کسب می‌کند.

بیشترین و کمترین تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۴۳/۳۹ و ۷/۹۰ میلیون ریال مربوط به استان‌های تهران و سیستان و بلوچستان می‌باشد که این ارقام نیز به ترتیب انحراف ۷۰/۶ و ۶۹- درصدی از سرانه واقعی کشوری دارند. همچنین استان‌های تهران و سیستان و بلوچستان به ترتیب با ۳۲/۹۲ و ۷ میلیون ریال، بیشترین و کمترین میانگین تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) را طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند.

(جدول شماره ۲۰- ۳ و ۲۱-۳)

۱. تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) از تقسیم رقم تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون نفت) بر تعداد جمعیت کشور به دست می‌آید و نشان می‌دهد که به ازای هر نفر چه میزان تولید ناخالص داخلی واقعی (بدون نفت) تولید می‌شود.

جدول ۲۰-۳) تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ (میلیون ریال)

استان/سال	۱۳۸۹	رتبه در سال ۱۳۸۹	نرخ رشد طی دوره ۷۹-۸۹	میانگین طی سال ۷۹-۸۹	رتبه میانگین
کشور	۲۵,۴۴	-	۶,۳۷	۱۹,۳۶	-
۱ آذربایجان شرقی	۲۱,۷۵	۱۴	۶,۳۱	۱۶,۶۸	۱۲
۲ آذربایجان غربی	۱۴,۴۵	۲۷	۵,۲۵	۱۱,۴۹	۲۶
۳ اردبیل	۱۶,۸۲	۲۴	۵,۹۲	۱۳,۱۴	۲۲
۴ اصفهان	۳۰,۲۷	۶	۶,۹۸	۲۲,۱۷	۵
۵ ایلام	۱۷,۰۰	۲۳	۷,۵۵	۱۲,۴۴	۲۴
۶ بوشهر	۳۹,۷۸	۲	۱۱,۶۲	۲۵,۱۵	۲
۷ تهران	۴۳,۳۹	۱	۶,۴۸	۳۲,۹۲	۱
۸ چهارمحال و بختیاری	۱۶,۲۲	۲۵	۷,۳۷	۱۱,۹۷	۲۵
۹ خراسان جنوبی	۲۳,۷۲	۱۲	۱۳,۶۰	۱۳,۲۶	۲۱
۱۰ خراسان رضوی	۲۰,۲۲	۱۷	۴,۸۵	۱۵,۷۵	۱۵
۱۱ خراسان شمالی	۲۰,۷۶	۱۶	۱۰,۲۷	۱۲,۳۰	۲۰
۱۲ قزوین	۲۶,۵۴	۸	۵,۹۰	۲۰,۰۱	۹
۱۳ زنجان	۲۴,۵۸	۱۰	۸,۸۴	۱۵,۹۴	۱۴
۱۴ سمنان	۳۰,۹۵	۵	۷,۰۸	۲۲,۰۲	۴
۱۵ سیستان و بلوچستان	۷,۹۰	۳۰	۴,۰۸	۷,۰۰	۳۰
۱۶ فارس	۲۱,۲۵	۱۵	۶,۷۳	۱۶,۱۴	۱۳
۱۷ گلویین	۲۳,۹۰	۱۱	۳,۳۳	۲۰,۵۳	۷
۱۸ قم	۱۹,۲۴	۱۹	۶,۳۱	۱۴,۹۳	۱۷
۱۹ کردستان	۱۵,۰۴	۲۶	۶,۳۳	۱۱,۱۹	۲۸
۲۰ کرمان	۲۶,۹۶	۷	۶,۱۹	۱۸,۵۱	۱۱
۲۱ کرمانشاه	۱۷,۵۴	۲۲	۷,۴۷	۱۲,۸۷	۲۳
۲۲ کهگیلویه و بویراحمد	۱۴,۲۶	۲۸	۶,۲۶	۱۱,۲۰	۲۷
۲۳ گلستان	۱۷,۶۲	۲۱	۶,۲۲	۱۳,۴۱	۱۹
۲۴ گیلان	۱۹,۳۱	۱۸	۵,۲۶	۱۵,۵۰	۱۶
۲۵ لرستان	۱۳,۲۲	۲۹	۴,۰۸	۱۱,۰۵	۲۹
۲۶ مازندران	۲۴,۹۵	۹	۶,۶۵	۱۹,۳۶	۱۰
۲۷ مرکزی	۳۱,۵۹	۴	۶,۲۹	۲۴,۹۳	۳
۲۸ هرمزگان	۲۳,۱۲	۱۳	۳,۶۲	۲۰,۳۶	۸
۲۹ همدان	۱۸,۹۴	۲۰	۷,۶۵	۱۳,۸۲	۱۸
۳۰ یزد	۳۲,۵۱	۳	۹,۴۵	۲۱,۷۹	۶

مأخذ: یافته های تحقیق

* رتبه‌بندی براساس روش تک‌متغیره

جدول ۲۱-۳) انحراف تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی استان‌ها از سرانه واقعی کشوری

نام استان/سال	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹
۱ آذربایجان شرقی	-۱۳,۹	-۱۳,۴	-۱۰,۵	-۱۴,۳	-۱۱,۱	-۱۱,۴	-۱۴,۱	-۱۷,۰	-۱۴,۳	-۱۵,۹	-۱۴,۵
۲ آذربایجان غربی	-۳۶,۸	-۳۷,۳	-۳۷,۴	-۳۸,۵	-۴۱,۴	-۳۹,۹	-۳۹,۷	-۴۳,۷	-۴۱,۷	-۴۳,۲	-۴۳,۲
۳ اردبیل	-۳۱,۰	-۳۰,۷	-۲۹,۹	-۲۹,۲	-۳۲,۷	-۳۲,۸	-۳۳,۱	-۳۳,۳	-۳۲,۲	-۳۲,۵	-۳۳,۹
۴ اصفهان	۱۲,۴	۷,۱	۶,۵	۱۲,۲	۱۹,۵	۱۵,۲	۹,۵	۱۵,۴	۱۷,۴	۱۸,۷	۱۹,۰
۵ ایلام	-۴۰,۲	-۳۱,۱	-۳۲,۵	-۳۸,۹	-۳۶,۰	-۳۵,۸	-۳۵,۶	-۴۰,۸	-۳۵,۸	-۳۳,۹	-۳۳,۲
۶ بوشهر	-۳,۳	۱۱,۴	۶,۲	۳۱,۴	۲۱,۱	۲۵,۳	۲۳,۹	۳۱,۵	۴۱,۴	۴۹,۹	۵۶,۴
۷ تهران	۶۹,۰	۶۸,۶	۶۷,۱	۷۱,۳	۶۸,۵	۶۷,۳	۷۰,۱	۷۲,۶	۷۱,۳	۷۱,۳	۷۰,۶
۸ چهارمحال و بختیاری	-۴۱,۹	-۳۸,۵	-۳۷,۳	-۳۸,۳	-۴۱,۱	-۳۷,۳	-۳۶,۸	-۳۹,۷	-۳۷,۷	-۳۷,۳	-۳۶,۲
۹ خراسان جنوبی	-۵۱,۷	-۴۸,۵	-۴۶,۱	-۴۲,۳	-۴۰,۶	-۳۵,۶	-۳۳,۱	-۳۱,۴	-۲۲,۳	-۱۶,۳	-۶,۸
۱۰ خراسان رضوی	-۸,۱	-۹,۳	-۱۲,۱	-۱۳,۰	-۲۲,۰	-۱۹,۱	-۲۲,۷	-۲۳,۳	-۲۱,۴	-۲۳,۱	-۲۰,۵
۱۱ خراسان شمالی	-۴۳,۱	-۴۰,۶	-۳۹,۱	-۳۶,۳	-۳۴,۲	-۳۴,۶	-۲۸,۶	-۳۲,۳	-۲۷,۶	-۲۴,۳	-۱۸,۴
۱۲ قزوین	۹,۱	۷,۳	۹,۸	-۴,۳	-۰,۷	۳,۸	۱,۴	۲,۵	۲,۰	۴,۲	۴,۳
۱۳ زنجان	-۲۳,۲	-۲۹,۴	-۲۸,۳	-۲۷,۳	-۲۲,۸	-۱۷,۰	-۱۷,۷	-۲۳,۸	-۱۱,۱	-۵,۲	-۳,۴
۱۴ سمنان	۱۳,۹	۱۷,۲	۱۴,۱	۱۲,۳	۲۶,۱	۱۸,۵	۱۷,۷	۱۷,۴	۲۱,۶	۲۲,۳	۲۱,۷
۱۵ سیستان و بلوچستان	-۶۱,۴	-۶۰,۶	-۶۱,۷	-۶۱,۹	-۶۲,۱	-۶۰,۴	-۶۳,۱	-۶۵,۵	-۶۵,۳	-۶۶,۵	-۶۹,۰
۱۶ فارس	-۱۹,۲	-۱۸,۲	-۱۲,۳	-۱۲,۹	-۱۵,۹	-۱۸,۷	-۱۷,۳	-۱۹,۴	-۱۷,۰	-۱۵,۰	-۱۶,۵
۱۷ قزوین	۲۵,۵	۲۷,۳	۱۳,۶	۸,۴	۲,۷	۶,۲	۸,۲	۱,۶	-۱,۲	-۰,۹	-۶,۰
۱۸ قم	-۲۳,۹	-۱۹,۸	-۱۸,۴	-۱۸,۲	-۱۵,۸	-۲۰,۱	-۲۵,۱	-۲۶,۶	-۲۵,۷	-۲۸,۴	-۲۴,۳
۱۹ کردستان	-۴۰,۶	-۴۳,۰	-۴۰,۸	-۴۳,۳	-۴۴,۲	-۴۴,۷	-۴۲,۳	-۴۳,۰	-۴۱,۷	-۴۰,۵	-۴۰,۹
۲۰ کرمان	۷,۸	-۱۱,۳	-۱۱,۵	-۱۶,۸	-۱۸,۶	-۱۱,۲	-۲,۶	-۵,۳	۲,۱	۴,۰	۶,۰
۲۱ کرمانشاه	-۳۷,۸	-۳۶,۱	-۳۵,۷	-۳۴,۷	-۳۲,۷	-۳۲,۴	-۳۴,۹	-۳۶,۶	-۳۱,۱	-۲۹,۶	-۳۱,۱
۲۲ کهگیلویه و بویراحمد	-۴۳,۳	-۳۹,۹	-۳۶,۴	-۴۰,۲	-۴۴,۲	-۴۴,۱	-۴۲,۶	-۴۳,۲	-۴۲,۵	-۴۱,۴	-۴۳,۹
۲۳ گلستان	-۲۹,۷	-۳۳,۱	-۳۱,۶	-۲۷,۵	-۲۵,۶	-۲۹,۷	-۳۲,۸	-۳۲,۶	-۳۰,۵	-۳۲,۹	-۳۰,۷
۲۴ گیلان	-۱۵,۷	-۱۴,۲	-۱۵,۵	-۱۸,۱	-۲۰,۲	-۱۸,۸	-۲۰,۹	-۱۹,۸	-۲۱,۹	-۲۴,۲	-۲۴,۱
۲۵ لرستان	-۳۵,۴	-۳۵,۹	-۳۸,۷	-۳۹,۳	-۴۳,۰	-۴۲,۲	-۴۲,۱	-۴۶,۱	-۴۶,۴	-۴۶,۵	-۴۸,۰
۲۶ مازندران	-۴,۵	۳,۲	۴,۴	۶,۴	۰,۹	۲,۱	-۱,۶	-۱,۶	-۰,۸	-۳,۳	-۱,۹
۲۷ مرکزی	۲۵,۱	۴۲,۶	۳۸,۶	۲۸,۳	۲۸,۹	۲۴,۲	۲۸,۲	۲۶,۵	۲۸,۱	۲۸,۰	۲۴,۲
۲۸ هرمزگان	۱۸,۲	۲۲,۵	۱۰,۳	۱۱,۳	۲۲,۴	۹,۴	۳,۱	-۳,۵	-۳,۳	-۴,۲	-۹,۱
۲۹ همدان	-۳۳,۹	-۲۸,۶	-۲۸,۱	-۳۱,۹	-۲۷,۳	-۲۹,۱	-۲۹,۵	-۲۸,۸	-۲۸,۵	-۲۷,۱	-۲۵,۵
۳۰ یزد	-۳,۹	۲,۳	۵,۵	۳,۶	-۲,۵	۷,۳	۱۴,۷	۱۷,۱	۲۲,۲	۲۳,۱	۲۷,۸

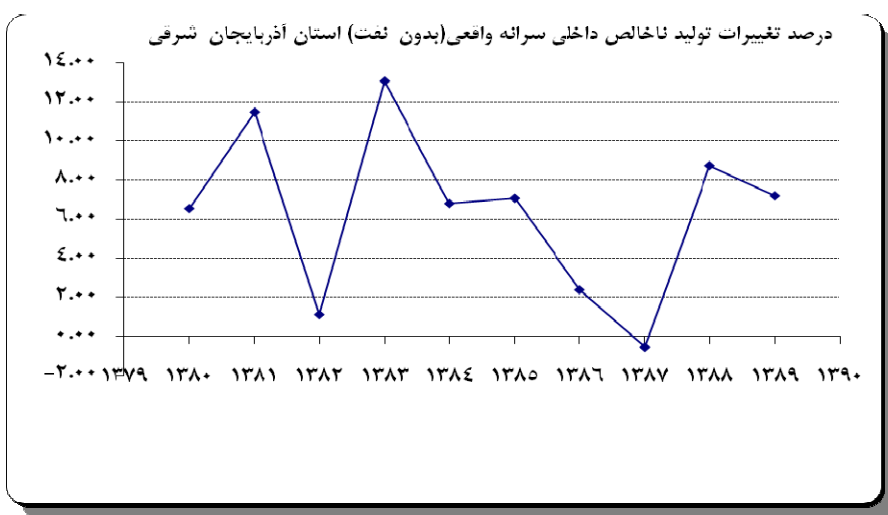
مأخذ: یافته های تحقیق

۱۹-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹

جدول شماره (۳-۲۲) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ را نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ (به جز سال ۱۳۸۷ که ۳/۷۰ درصد رشد منفی نسبت به سال ۱۳۸۶ دارد) روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط به سال ۱۳۸۸ (۲۴/۱۲ میلیون ریال) می‌باشد که نسبت به سال ۱۳۸۷، ۱۰/۷۷ درصد رشد داشته است. نمودار شماره (۳-۸) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) در استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ نشان می‌دهد. طی سال‌های مذکور تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) در این استان (به جز سال ۱۳۸۷ که ۰/۵۶ درصد رشد منفی دارد) روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۱۳/۴۹ درصد) در سال ۱۳۸۳ (۱۳/۰۸ میلیون ریال) رخ داده است.

نمودار (۳-۸) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۹

۱۳۷۹

جدول ۲۲-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

نام استان	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹
کل کشور	۵,۸۳	۷,۸۶	۵,۶۲	۸,۹۹	۷,۱۵	۱۰,۴۵	۶,۰۳	-۳,۷۰	۱۰,۷۷	۵,۴۵
۱ آذربایجان شرقی	۶,۵۴	۱۱,۴۹	۱,۱۱	۱۳,۰۸	۶,۸۰	۷,۰۷	۲,۳۸	-۰,۵۶	۸,۷۴	۷,۲۰
۲ آذربایجان غربی	۵,۱۰	۷,۶۸	۳,۷۷	۳,۷۷	۹,۹۲	۱۰,۷۴	-۰,۸۵	-۰,۳۲	۷,۹۶	۵,۳۷
۳ اردبیل	۶,۳۱	۹,۱۳	۶,۵۹	۳,۶۵	۶,۹۱	۹,۹۹	۵,۶۶	-۲,۰۵	۱۰,۲۱	۳,۳۷
۴ اصفهان	۰,۸۳	۷,۲۰	۱۱,۳۳	۱۶,۰۳	۳,۳۵	۴,۹۴	۱۱,۷۴	-۲,۰۴	۱۱,۹۹	۵,۷۵
۵ ایلام	۲۱,۷۸	۵,۷۵	-۴,۴۳	۱۴,۱۹	۷,۵۱	۱۰,۷۳	-۲,۵۱	۴,۴۱	۱۴,۱۱	۶,۶۰
۶ بوشهر	۲۱,۹۷	۲,۷۸	۳,۶۹	۰,۴۷	۱۰,۸۵	۹,۲۰	۱۲,۵۳	۳,۶۰	۱۷,۳۹	۱۰,۰۴
۷ تهران	۵,۶۳	۶,۸۶	۸,۲۷	۷,۲۴	۶,۳۵	۱۲,۳۵	۷,۶۰	-۴,۴۷	۱۰,۷۹	۵,۰۳
۸ چهارمحال و بختیاری	۱۱,۹۹	۱۰,۱۲	۳,۹۵	۴,۰۰	۱۴,۱۰	۱۱,۲۷	۱,۲۳	-۰,۵۱	۱۱,۳۲	۷,۲۹
۹ خراسان جنوبی	۱۲,۷۹	۱۲,۹۶	۱۲,۹۵	۱۲,۳۱	۱۶,۱۵	۱۴,۷۳	۸,۷۱	۹,۰۹	۱۹,۳۳	۱۷,۴۵
۱۰ خراسان رضوی	۴,۴۳	۴,۵۹	۴,۵۹	-۲,۳۶	۱۱,۱۱	۵,۵۳	۵,۲۰	-۱,۲۹	۸,۳۴	۹,۰۸
۱۱ خراسان شمالی	۱۰,۳۸	۱۰,۵۲	۱۰,۵۰	۱۲,۶۷	۶,۴۱	۲۰,۷۱	۰,۵۱	۲,۹۷	۱۵,۸۷	۱۳,۶۳
۱۲ قزوین	۴,۰۴	۱۰,۳۸	-۷,۸۹	۱۳,۰۱	۱۱,۹۹	۷,۹۳	۷,۱۶	-۴,۱۴	۱۳,۱۱	۵,۶۱
۱۳ زنجان	-۲,۶۶	۹,۴۲	۷,۱۴	۱۴,۲۳	۱۶,۷۵	۹,۴۶	-۱,۷۳	۱۲,۲۸	۱۸,۱۳	۷,۴۸
۱۴ سمنان	۸,۹۷	۴,۹۵	۴,۰۲	۲۲,۳۵	۰,۶۹	۹,۶۸	۵,۸۰	-۰,۲۶	۱۱,۳۸	۴,۹۵
۱۵ سیستان و بلوچستان	۸,۰۳	۴,۷۹	۵,۰۵	۸,۵۴	۱۱,۹۸	۲,۷۶	-۰,۷۸	-۳,۱۷	۶,۹۸	-۲,۲۷
۱۶ فارس	۷,۰۸	۱۵,۶۹	۴,۸۷	۵,۲۶	۳,۵۱	۱۲,۳۷	۳,۳۸	-۰,۸۵	۱۳,۴۶	۳,۶۵
۱۷ قزوین	۷,۳۵	-۳,۷۷	۰,۷۸	۳,۲۶	۱۰,۸۳	۱۲,۵۰	-۰,۴۰	-۶,۴۳	۱۱,۱۷	-۰,۰۳
۱۸ قم	۱۱,۴۶	۹,۸۰	۵,۸۷	۱۲,۱۳	۱,۶۹	۳,۶۳	۳,۸۸	-۲,۵۹	۶,۷۹	۱۱,۴۳
۱۹ کردستان	۱,۵۶	۱۲,۰۶	۱,۱۰	۷,۴۰	۶,۲۱	۱۵,۲۴	۴,۶۹	-۱,۴۴	۱۳,۰۶	۴,۷۳
۲۰ کرمان	-۱۲,۹۰	۷,۵۹	-۰,۷۶	۶,۶۵	۱۶,۹۴	۲۱,۱۲	۳,۰۷	۳,۸۸	۱۲,۷۹	۷,۴۸
۲۱ کرمانشاه	۸,۷۴	۸,۴۲	۷,۲۹	۱۲,۲۹	۷,۶۶	۶,۳۷	۳,۳۵	۴,۵۵	۱۳,۳۲	۳,۲۰
۲۲ کهگیلویه و بویراحمد	۱۲,۱۷	۱۴,۱۹	-۰,۶۶	۱,۶۴	۷,۳۸	۱۳,۳۰	۵,۰۱	-۲,۵۳	۱۲,۹۶	۰,۸۷
۲۳ گلستان	۰,۷۵	۱۰,۳۱	۱۱,۸۲	۱۱,۹۴	۱,۲۹	۷,۶۱	۶,۳۵	-۰,۷۴	۶,۹۵	۸,۹۶
۲۴ گیلان	۷,۶۰	۶,۲۹	۲,۳۹	۶,۲۲	۸,۹۹	۷,۶۱	۷,۴۱	-۶,۱۵	۷,۵۲	۵,۶۰
۲۵ لرستان	۵,۰۹	۳,۱۳	۴,۴۶	۲,۵۰	۸,۶۵	۱۰,۵۲	-۱,۲۳	-۴,۳۱	۱۰,۵۸	۲,۴۸
۲۶ مازندران	۱۴,۳۴	۹,۰۶	۷,۶۵	۳,۴۳	۸,۳۵	۶,۵۳	۵,۹۷	-۲,۹۰	۷,۹۳	۶,۹۸
۲۷ مرکزی	۲۰,۵۶	۴,۸۳	-۲,۲۰	۹,۴۸	۳,۲۲	۱۴,۰۶	۴,۶۵	-۲,۵۵	۱۰,۷۰	۲,۳۴
۲۸ مرمرکان	۹,۷۴	-۲,۹۰	۶,۵۶	۱۹,۹۰	-۴,۲۵	۴,۱۲	-۰,۷۹	-۳,۵۱	۹,۸۲	۰,۰۰
۲۹ همدان	۱۴,۲۳	۸,۷۱	۰,۰۲	۱۶,۳۳	۴,۴۵	۹,۹۴	۷,۱۰	-۳,۳۸	۱۳,۰۶	۷,۶۴
۳۰ یزد	۱۲,۶۸	۱۱,۲۱	۳,۷۰	۲,۶۴	۱۷,۹۲	۱۸,۰۷	۸,۲۵	۰,۴۴	۱۱,۶۶	۹,۴۵

مأخذ: یافته های تحقیق

فصل چهارم

ارزش افزوده

مطالب فصل چهارم

۸۳ ۴- ارزش افزوده
۸۳ ۴-۱ ارزش افزوده طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۸۴ ۴-۲ درصد تغییرات ارزش افزوده طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۸۶ ۴-۳ سهم ارزش افزوده هر استان از کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۸۸ ۴-۴ ارزش افزوده بخش کشاورزی طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۹۰ ۴-۵ درصد تغییرات ارزش افزوده بخش کشاورزی طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
 ۴-۶ سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی هر استان از ارزش افزوده بخش کشاورزی کل کشور
۹۲ طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۹۴ ۴-۷ ارزش افزوده بخش خدمات طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۹۶ ۴-۸ درصد تغییرات ارزش افزوده بخش خدمات طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
 ۴-۹ سهم ارزش افزوده بخش خدمات هر استان از ارزش افزوده بخش خدمات کل کشور طی
۹۷ سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۹۹ ۴-۱۰ ارزش افزوده بخش صنعت طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۱۰۱ ۴-۱۱ درصد تغییرات ارزش افزوده بخش صنعت طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
 ۴-۱۲ سهم ارزش افزوده بخش صنعت هر استان از ارزش افزوده صنعت کل کشور طی
۱۰۲ سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

ادامه مطالب فصل چهارم

۱۳-۴- سهم ارزش افزوده بخش های مختلف از ارزش افزوده کل کشور طی

سالهای ۸۹-۱۳۷۹ ۱۰۴

۱۴-۴- سهم ارزش افزوده بخش های مختلف استان آذربایجان شرقی از ارزش افزوده

کل استان طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹ ۱۰۶

۴- ارزش افزوده

ارزش افزوده به ارزشی که در فرآیند تولید به ارزش کالاهای واسطه‌ای افزوده می‌شود، گفته می‌شود. این مفهوم به فرآیند تولید مربوط است و نه به کالای خاص. یا به عبارت دیگر ارزش ستانده منهای ارزش مصرف واسطه، ارزش افزوده نامیده می‌شود. ارزش افزوده را می‌توان معیار سنجش مشارکت تولیدکنندگان منفرد، صنعت یا بخش در تولید ناخالص داخلی محسوب نمود.

۴-۱- ارزش افزوده طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

ارزش افزوده کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با ۶،۰۶۹،۱۲۹ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۶۲۹،۷۵۳ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۲۵/۴۳ درصد رشد دارد. میانگین ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۲،۴۶۵،۴۰۰ میلیارد ریال بوده است. استان آذربایجان شرقی با ۱۸۷،۲۵۸ میلیارد ریال ارزش افزوده در سال ۱۳۸۹ رتبه هفتم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نیز نسبت به سال ۱۳۷۹ (۲۴،۹۰۷ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۲۲/۳۵ درصد رشد داشته است. میانگین ارزش افزوده طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۸۲۹۰۴ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه ششم را کسب می‌کند. که این نشان می‌دهد که رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۷) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین (رتبه ۶) افزایش داشته است.

بیشترین و کمترین ارزش افزوده در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۱،۵۲۹،۱۸۶ و ۳۴،۹۳۸ میلیارد ریال مربوط به استان‌های تهران و چهارمحال و بختیاری می‌باشد. همچنین استان‌های تهران و خراسان جنوبی به ترتیب با ۶۲۲،۴۸۴ و ۱۲،۸۳۳ میلیارد ریال، بیشترین و کمترین میانگین ارزش افزوده را طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند. (جدول شماره ۴-۱)

جدول ۱-۴) ارزش افزوده طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ (میلیارد ریال)

استان/شهر	۱۳۸۹	رتبه در سال ۱۳۸۹	درصد رشد طی دوره ۸۹-۷۹	میانگین طی سال ۸۹-۷۹	رتبه میانگین
کشور	۶۰۶۹۱۲۹	-	۲۵،۴۳	۲۴۶۵۴۰۰	-
آذربایجان شرقی	۱۸۷۲۵۸	۷	۲۲،۳۵	۸۲۹۰۴	۶
آذربایجان غربی	۱۰۲۳۰۴	۱۴	۲۲،۰۴	۴۵۰۹۶	۱۳
اردبیل	۵۰۹۴۸	۲۴	۲۳،۰۹	۲۲۱۰۸	۲۵
اصفهان	۳۸۰۳۵۰	۳	۲۵،۶۴	۱۵۲۹۶۰	۳
ایلام	۱۴۹۴۱۶	۱۰	۴۳،۹۰	۳۸۶۶۱	۱۵
پوشهر	۱۸۸۵۰۳	۶	۳۹،۹۵	۶۲۹۴۳	۱۰
تهران	۱۵۲۹۱۸۶	۱	۲۵،۸۳	۶۲۲۴۸۴	۱
چهارمحال و بختیاری	۳۴۹۳۸	۳۰	۲۴،۷۴	۱۴۵۶۳	۲۹
خراسان جنوبی	۳۶۴۹۳	۲۹	۳۲،۸۶	۱۲۸۳۳	۳۰
خراسان رضوی	۲۷۳۵۰۳	۴	۲۲،۹۲	۱۱۶۶۵۰	۴
خراسان شمالی	۳۹۴۶۸	۲۷	۲۷،۱۷	۱۵۶۶۲	۲۸
قزوین	۱۰۹۰۵۰۳	۲	۲۸،۲۲	۴۰۴۶۶۸	۲
زنجان	۳۹۱۱۷	۲۸	۲۱،۵۴	۱۸۸۲۳	۲۷
سمنان	۴۶۴۰۳	۲۶	۲۵،۶۸	۱۹۰۰۷	۲۶
سیستان و بلوچستان	۵۰۷۹۲	۲۵	۲۲،۰۴	۲۲۷۵۱	۲۲
فارس	۲۴۳۶۳۴	۵	۲۵،۱۱	۱۰۱۴۲۱	۵
قزوین	۷۰۰۰۴	۱۹	۲۱،۴۳	۳۱۳۵۹	۱۸
قم	۵۲۷۳۹	۲۳	۲۴،۵۲	۲۲۳۴۴	۲۳
کردستان	۵۳۹۰۷	۲۲	۲۴،۶۰	۲۲۳۴۲	۲۴
کرمان	۱۷۵۹۲۵	۹	۲۴،۲۱	۶۸۷۷۹	۹
کرمانشاه	۸۳۸۳۷	۱۶	۲۵،۳۶	۳۴۵۳۵	۱۶
کهگیلویه و بویراحمد	۱۳۲۷۴۴	۱۱	۱۵،۰۵	۷۵۲۶۴	۸
گلستان	۶۶۸۷۲	۲۰	۲۲،۱۳	۲۹۵۵۰	۲۰
گیلان	۱۱۰۷۸۷	۱۳	۲۱،۶۰	۵۰۰۵۹	۱۱
لرستان	۶۰۵۶۴	۲۱	۲۲،۰۷	۲۲۹۱۰	۲۱
مازندران	۱۷۸۰۸۱	۸	۲۳،۲۷	۷۷۶۰۶	۷
مرکزی	۱۱۰۹۰۵	۱۲	۲۳،۱۶	۴۸۴۶۷	۱۲
هرمزگان	۹۶۹۱۵	۱۵	۲۳،۲۷	۴۲۳۹۰	۱۴
همدان	۷۸۶۵۹	۱۸	۲۴،۱۶	۳۳۲۷۹	۱۷
یزد	۷۹۱۱۳	۱۷	۲۷،۰۴	۳۱۰۱۳	۱۹

مأخذ: یافته‌های تحقیق

* رتبه‌بندی براساس روش تک‌متغیره

۲-۴- درصد تغییرات ارزش افزوده طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

جدول شماره (۲-۴) درصد تغییرات ارزش افزوده طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ را نشان می‌دهد. با

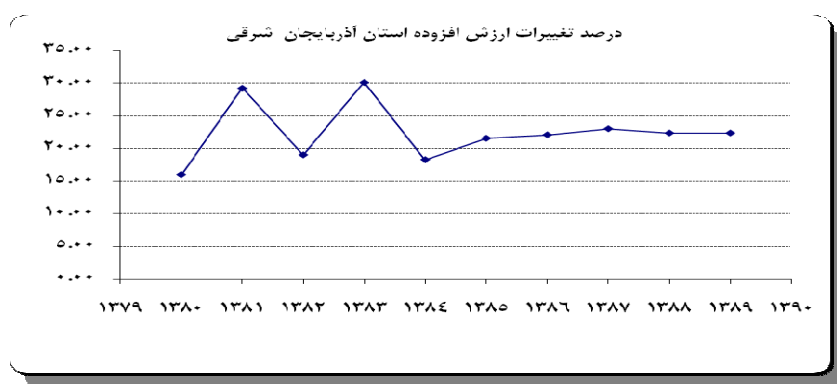
توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹

روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط به سال ۱۳۸۳ (۱،۵۴۵،۹۸۲ میلیارد ریال)، با ۳۰/۵۲ درصد رشد بوده است.

با توجه به ارقام جدول می توان مشاهده کرد که ارزش افزوده طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ برای کلیه استان‌ها به جز استان‌های ایلام در سال ۱۳۸۱ (۲/۹۰ درصد رشد منفی)، بوشهر در سال ۱۳۸۴ (۱۳/۸۶ درصد رشد منفی)، در سال ۱۳۸۰ کرمان (۰/۱۶ درصد رشد منفی) و کهگیلویه و بویراحمد (۵/۵۷ درصد رشد منفی)، روند افزایشی داشته است.

نمودار شماره (۱-۴) درصد تغییرات ارزش افزوده در استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۷۹ نشان می‌دهد. طی سال‌های مذکور ارزش افزوده در این استان روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۳۰/۱۶ درصد) در سال ۱۳۸۳ (۵۷،۸۵۵ میلیارد ریال) رخ داده است. آمار نشان می‌دهد که در سال ۱۳۸۳، رشد ارزش افزوده در استان آذربایجان شرقی همراستا با رشد کشور، می‌باشد. همچنین در سال مذکور بسیاری از استان‌ها از جمله استان‌های هرمزگان (۴۱/۱۱ درصد)، سمنان (۴۴/۵۲ درصد) و ایلام (۸۹/۸۹ درصد) نیز بیشترین رشد را نسبت به سال قبل دارند. همانطور که قبلاً نیز ذکر شد به نظر می‌رسد بخشی از آن معلول تحولات سیاستی و مقررات زدایی‌های گسترده در راستای فراهم کردن نقش آفرینی بخش خصوصی و بخش دیگر آن ناشی از تحولات مثبت مربوط به قیمت نفت در بازارهای جهانی بوده است.

نمودار (۱-۴) درصد تغییرات ارزش افزوده در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹

جدول ۲-۴) درصد تغییرات ارزش افزوده طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹

نام استان	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹
کل کشور	۱۶,۱۰	۲۹,۹۸	۲۴,۶۴	۳۰,۵۲	۲۵,۸۲	۲۲,۵۵	۲۷,۶۴	۲۵,۵۸	۲۶,۰۳	۲۶,۰۳
۱ آذربایجان شرقی	۱۵,۹۸	۲۹,۲۷	۱۹,۰۳	۳۰,۱۶	۱۸,۲۹	۲۱,۵۸	۲۲,۱۰	۲۳,۰۵	۲۲,۳۹	۲۲,۳۹
۲ آذربایجان غربی	۱۳,۲۷	۲۵,۴۶	۲۲,۳۴	۲۰,۹۲	۲۷,۵۳	۲۵,۶۹	۱۶,۹۲	۲۳,۴۲	۲۲,۷۹	۲۲,۷۹
۳ اردبیل	۱۵,۸۳	۲۹,۸۰	۲۵,۳۷	۲۱,۸۶	۲۰,۷۲	۲۲,۹۲	۲۲,۹۲	۲۳,۱۹	۲۳,۱۰	۲۳,۱۰
۴ اصفهان	۱۳,۴۱	۲۶,۰۹	۳۳,۳۴	۳۶,۰۴	۱۸,۸۴	۱۹,۶۶	۳۱,۱۸	۲۶,۸۰	۲۶,۴۱	۲۶,۴۱
۵ ایلام	۲۵,۶۳	-۲,۹۰	۲۴,۵۷	۸۹,۸۹	۷۱,۶۳	۳۷,۶۱	۴۳,۳۹	۶۴,۸۴	۵۳,۷۴	۵۳,۷۴
۶ بوشهر	۳۸,۸۴	۴۳,۰۳	۱۸۹,۳۱	۲۸,۵۳	-۱۳,۸۶	۱۴,۳۴	۴۴,۶۲	۴۰,۲۵	۳۹,۷۶	۳۹,۷۶
۷ تهران	۲۴,۵۱	۲۷,۴۴	۲۷,۳۴	۲۶,۰۷	۲۱,۸۳	۲۴,۷۹	۳۰,۱۲	۲۴,۷۶	۲۵,۸۲	۲۵,۸۲
۸ چهارمحال و بختیاری	۲۳,۶۵	۲۶,۴۶	۲۲,۲۲	۲۰,۹۰	۳۱,۱۵	۲۶,۲۰	۲۲,۰۷	۲۵,۵۰	۲۴,۸۰	۲۴,۸۰
۹ خراسان جنوبی	۳۲,۸۶	۳۲,۸۶	۳۲,۸۶	۳۱,۲۶	۳۷,۳۵	۳۰,۳۲	۳۲,۴۰	۳۲,۰۹	۳۲,۸۶	۳۲,۸۶
۱۰ خراسان رضوی	۲۲,۹۲	۲۲,۹۲	۲۲,۹۲	۲۴,۶۷	۲۲,۶۵	۲۴,۰۳	۲۴,۷۴	۲۳,۵۱	۲۳,۹۲	۲۳,۹۲
۱۱ خراسان شمالی	۲۷,۱۷	۲۷,۱۷	۲۷,۱۷	۲۷,۸۲	۲۵,۰۱	۳۵,۹۵	۱۹,۷۶	۲۷,۸۲	۲۷,۱۷	۲۷,۱۷
۱۲ قزوین	۷,۳۰	۴۵,۴۷	۱۴,۲۲	۴۰,۰۹	۳۴,۶۲	۲۰,۴۰	۳۳,۷۲	۳۰,۴۲	۳۰,۴۲	۳۰,۴۲
۱۳ زنجان	۷,۶۰	۳۱,۴۶	۲۶,۳۱	۳۱,۱۷	۳۱,۷۰	۲۳,۴۳	۱۴,۴۸	۱۹,۹۰	۱۶,۶۴	۱۵,۳۶
۱۴ سمنان	۲۱,۷۷	۲۵,۳۲	۲۵,۰۹	۴۴,۵۲	۱۶,۶۳	۲۳,۵۶	۲۲,۱۰	۲۷,۸۳	۲۵,۸۹	۲۵,۸۹
۱۵ سیستان و بلوچستان	۲۰,۵۳	۲۱,۸۱	۲۱,۱۱	۲۴,۹۶	۳۰,۳۱	۱۵,۴۹	۱۸,۵۰	۲۴,۰۴	۲۲,۱۳	۲۲,۱۳
۱۶ فارس	۲۰,۹۱	۳۴,۴۷	۲۳,۹۹	۲۸,۰۹	۱۸,۴۵	۲۴,۹۰	۲۵,۸۲	۲۴,۹۵	۲۵,۱۰	۲۵,۱۰
۱۷ قزوین	۱۹,۰۴	۱۴,۷۹	۲۰,۶۰	۲۲,۵۷	۲۸,۲۱	۲۵,۸۲	۱۹,۲۵	۲۱,۰۱	۲۱,۷۸	۲۱,۷۸
۱۸ قم	۲۴,۸۹	۳۰,۴۸	۲۲,۱۸	۲۹,۹۵	۱۸,۶۷	۱۸,۸۹	۲۶,۲۳	۲۶,۰۰	۲۴,۲۴	۲۴,۲۴
۱۹ کردستان	۱۲,۹۴	۳۳,۱۸	۲۴,۳۰	۲۷,۲۰	۲۳,۰۹	۲۷,۶۷	۲۲,۷۵	۲۵,۵۴	۲۵,۱۴	۲۵,۱۴
۲۰ کرمان	-۰,۱۶	۲۵,۲۳	۱۶,۱۲	۲۵,۸۵	۳۴,۲۳	۳۶,۴۳	۲۳,۲۶	۲۷,۵۱	۲۷,۵۱	۲۷,۵۱
۲۱ کرمانشاه	۲۱,۱۵	۲۸,۶۶	۲۷,۴۴	۳۰,۷۰	۲۲,۶۵	۲۰,۹۸	۲۲,۶۲	۲۹,۰۲	۲۵,۴۲	۲۵,۴۲
۲۲ گیلان و بوشهر	۵۰,۵۷	۱۹,۷۲	۱۲,۱۴	۴۷,۱۱	۱۳,۲۳	۱۳,۴۸	۱,۶۹	۱۷,۹۶	۱۱,۰۰	۹,۹۱
۲۳ گلستان	۱۱,۷۷	۲۷,۵۶	۲۷,۲۹	۲۸,۱۰	۱۷,۴۳	۱۶,۳۹	۲۴,۸۳	۲۴,۱۹	۲۲,۴۵	۲۲,۴۵
۲۴ گیلان	۱۷,۴۲	۲۷,۹۴	۲۱,۱۲	۱۹,۰۴	۲۲,۳۶	۱۹,۵۸	۲۵,۸۵	۱۹,۷۹	۲۱,۶۲	۲۱,۶۲
۲۵ لرستان	۲۰,۲۹	۱۹,۲۰	۲۲,۳۸	۲۲,۰۴	۲۴,۵۶	۲۸,۲۷	۱۵,۱۱	۲۳,۳۹	۲۲,۴۵	۲۲,۴۵
۲۶ مازندران	۲۴,۷۱	۲۵,۸۸	۲۴,۹۶	۱۹,۷۶	۲۴,۷۸	۱۷,۷۶	۲۴,۴۱	۲۴,۶۶	۲۳,۰۴	۲۳,۰۴
۲۷ مرکزی	۲۶,۸۹	۲۴,۹۳	۱۶,۹۸	۲۶,۸۴	۱۷,۷۲	۲۹,۵۰	۲۰,۰۲	۲۳,۶۶	۲۲,۸۵	۲۲,۸۵
۲۸ هرمزگان	۲۳,۴۳	۱۷,۳۶	۲۹,۶۱	۴۱,۰۴	۱۳,۰۷	۱۶,۷۵	۲۲,۴۱	۲۴,۶۳	۲۳,۲۶	۲۳,۲۶
۲۹ همدان	۲۲,۰۶	۲۶,۷۴	۱۷,۲۲	۳۳,۷۴	۱۸,۲۹	۲۴,۲۴	۲۸,۲۷	۲۲,۴۱	۲۴,۲۲	۲۴,۲۲
۳۰ یزد	۲۵,۳۲	۲۸,۷۲	۱۹,۹۵	۱۹,۱۰	۳۸,۰۴	۳۲,۴۴	۲۷,۷۲	۲۵,۸۶	۲۷,۱۵	۲۷,۱۵

مأخذ: یافته های تحقیق

۳-۴- سهم ارزش افزوده هر استان از کل کشور طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹

جدول شماره ۳-۴ نشان دهنده سهم ارزش افزوده هر استان از کل کشور طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹ می باشد. با توجه به ارقام جدول سهم ارزش افزوده استان آذربایجان شرقی در سال ۱۳۸۹، ۳/۰۹

درصد بوده که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۳/۹۶ درصد)، به طور متوسط سالانه ۲/۴۵ درصد رشد منفی داشته است.

بیشترین و کمترین رشد سهمی طی دوره مذکور به ترتیب مربوط به استان ایلام و کهگیلویه و بویراحمد با ۱۴/۷۳ و ۸/۲۷- درصد می‌باشد.

جدول ۳-۴) سهم ارزش افزوده هر استان از کل کشور طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹

استان/سال	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	نرخ رشد طی دوره ۸۹-۷۹	رتبه رشد طی سال ۷۹-۸۹
آذربایجان شرقی	۳,۹۶	۳,۹۵	۳,۹۳	۳,۷۵	۳,۷۴	۳,۵۲	۳,۴۹	۱,۲۷	۳,۲۷	۳,۱۸	۳,۰۹	-۲,۴۵	۲۲
آذربایجان غربی	۲,۲۲	۲,۱۶	۲,۰۹	۲,۰۵	۱,۹۰	۱,۹۲	۱,۹۷	۰,۹۱	۱,۷۸	۱,۷۳	۱,۶۹	-۲,۷۰	۲۶
اردبیل	۱,۰۱	۱,۰۱	۱,۰۱	۱,۰۲	۰,۹۵	۰,۹۱	۰,۹۳	۰,۴۵	۰,۸۸	۰,۸۶	۰,۸۴	-۱,۸۶	۲۱
اصفهان	۶,۱۶	۶,۰۲	۵,۸۴	۶,۲۵	۶,۵۱	۶,۱۵	۶,۰۰	۳,۰۹	۶,۲۳	۶,۲۵	۶,۲۷	۰,۱۷	۹
ایلام	۰,۶۲	۰,۶۷	۰,۵۰	۰,۵۰	۰,۷۳	۱,۰۰	۱,۱۲	۰,۶۳	۱,۶۵	۲,۰۲	۲,۴۶	۱۴,۷۳	۱
بوشهر	۱,۰۰	۱,۲۴	۱,۳۷	۳,۱۷	۳,۱۲	۲,۱۴	۲,۰۰	۱,۱۳	۲,۵۳	۲,۸۰	۳,۱۱	۱۱,۵۸	۲
گیلان	۲,۴۴	۲,۶,۱	۲,۵,۶	۲,۶,۲	۲,۵,۳	۲,۴,۵	۲,۴,۹	۱,۲,۷	۲,۵,۲	۲,۵,۲	۲,۵,۲	۰,۳۲	۷
چهارمحال و بختیاری	۰,۶۱	۰,۶۵	۰,۶۳	۰,۵۷	۰,۶۰	۰,۶۱	۰,۶۱	۰,۲۹	۰,۵۹	۰,۵۸	۰,۵۸	-۰,۵۵	۱۲
فارس	۰,۳۴	۰,۳۹	۰,۴۰	۰,۴۲	۰,۴۲	۰,۴۶	۰,۴۹	۰,۲۶	۰,۵۴	۰,۵۷	۰,۶۰	۵,۹۳	۳
فارسان رضوی	۵,۰۹	۵,۴۳	۵,۱۸	۵,۱۵	۴,۹۲	۴,۷۹	۴,۸۵	۲,۳۸	۴,۶۶	۴,۵۸	۴,۵۱	-۱,۲۰	۱۷
فارسان شمالی	۰,۵۷	۰,۶۲	۰,۶۱	۰,۶۲	۰,۶۱	۰,۶۰	۰,۶۷	۰,۳۱	۰,۶۴	۰,۶۴	۰,۶۵	۱,۳۸	۵
فارسان	۱,۴۴	۱,۳,۳	۱,۴,۹	۱,۳,۶	۱,۴,۶	۱,۵,۷	۱,۵,۴	۸,۱۰	۱,۶,۷	۱,۷,۳	۱,۷,۹	۲,۲۲	۴
زنجان	۰,۸۸	۰,۸۲	۰,۸۳	۰,۸۴	۰,۸۴	۰,۸۴	۰,۸۹	۰,۴۰	۰,۷۶	۰,۷۰	۰,۶۴	-۳,۱۰	۲۸
سمنان	۰,۷۵	۰,۷۹	۰,۷۶	۰,۷۶	۰,۷۶	۰,۷۸	۰,۷۹	۰,۳۸	۰,۷۷	۰,۷۷	۰,۷۶	۰,۲۰	۸
سیستان و بلوچستان	۱,۱۰	۱,۱۴	۱,۰۷	۱,۰۴	۱,۰۰	۱,۰۳	۰,۹۷	۰,۴۵	۰,۸۹	۰,۸۶	۰,۸۴	-۲,۷۰	۲۵
فارس	۴,۱۲	۴,۲۹	۴,۴۴	۴,۴۱	۴,۳۳	۴,۰۸	۴,۱۵	۲,۰۵	۴,۰۷	۴,۰۴	۴,۰۱	-۰,۲۵	۱۱
قزوین	۱,۵۹	۱,۶۳	۱,۴۴	۱,۴۰	۱,۳۱	۱,۳۴	۱,۳۷	۰,۶۴	۱,۲۴	۱,۱۹	۱,۱۵	-۳,۱۹	۲۹
قم	۰,۹۳	۱,۰۱	۱,۰۱	۰,۹۹	۰,۹۸	۰,۹۳	۰,۹۰	۰,۴۵	۰,۸۹	۰,۸۸	۰,۸۷	-۰,۷۲	۱۴
کردستان	۰,۹۵	۰,۹۲	۰,۹۵	۰,۹۴	۰,۹۲	۰,۹۰	۰,۹۴	۰,۴۵	۰,۹۰	۰,۸۹	۰,۸۹	-۰,۶۶	۱۳
کرمان	۳,۲۰	۲,۷۵	۲,۶۵	۲,۴۷	۲,۳۸	۲,۵۴	۲,۸۹	۱,۴۰	۲,۸۳	۲,۸۶	۲,۹۰	-۰,۹۷	۱۵
کرمانشاه	۱,۳۹	۱,۴۵	۱,۴۳	۱,۴۷	۱,۴۷	۱,۴۳	۱,۴۱	۰,۶۸	۱,۳۹	۱,۳۹	۱,۳۸	-۰,۰۵	۱۰
کهگیلویه و بویراحمد	۵,۱۹	۴,۲۲	۳,۸۹	۳,۵۰	۳,۹۴	۴,۱۱	۳,۸۰	۱,۵۲	۲,۸۵	۲,۵۱	۲,۱۹	-۸,۲۷	۳۰
گلستان	۱,۴۴	۱,۳۸	۱,۳۶	۱,۴۹	۱,۳۶	۱,۲۷	۱,۲۱	۰,۵۹	۱,۱۷	۱,۱۳	۱,۱۰	-۲,۶۳	۲۳
گیلان	۲,۴۹	۲,۵۲	۲,۴۸	۲,۴۱	۲,۲۰	۲,۱۴	۲,۰۸	۱,۰۳	۱,۹۶	۱,۸۹	۱,۸۳	-۳,۰۵	۲۷
لرستان	۱,۳۱	۱,۳۶	۱,۲۴	۱,۲۲	۱,۱۵	۱,۱۴	۱,۱۹	۰,۵۴	۱,۰۶	۱,۰۳	۱,۰۰	-۲,۶۸	۲۴
مازندران	۳,۴۹	۳,۷۵	۳,۶۳	۳,۶۴	۳,۳۴	۳,۳۱	۳,۱۸	۱,۵۵	۳,۰۸	۳,۰۱	۲,۹۳	-۱,۷۲	۱۸
مرکزی	۲,۱۹	۲,۴۰	۲,۳۰	۲,۱۶	۲,۱۰	۱,۹۷	۲,۰۸	۰,۹۸	۱,۹۲	۱,۸۷	۱,۸۳	-۱,۸۱	۲۰
مرمرگان	۱,۹۰	۲,۰۲	۱,۸۲	۱,۹۰	۲,۰۵	۱,۸۴	۱,۷۵	۰,۸۴	۱,۶۷	۱,۶۳	۱,۶۰	-۱,۷۲	۱۹
ممحان	۱,۴۳	۱,۵۲	۱,۴۸	۱,۴۹	۱,۴۳	۱,۳۴	۱,۳۶	۰,۶۹	۱,۳۳	۱,۳۱	۱,۳۰	-۱,۰۱	۱۶
یزد	۱,۱۵	۱,۲۴	۱,۲۳	۱,۱۸	۱,۱۸	۱,۰۸	۱,۱۸	۰,۶۴	۱,۲۸	۱,۲۹	۱,۳۰	۱,۲۸	۶

مأخذ: یافته های تحقیق

* رتبه بندی براساس روش تک متغیره

۴-۴- ارزش افزوده بخش کشاورزی^۱ طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

ارزش افزوده بخش کشاورزی کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با ۴۳۵۱۰۹ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۷۵،۱۰۳ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۱۹/۲۰ درصد رشد دارد. میانگین ارزش افزوده بخش کشاورزی کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۲۰۷،۹۴۰ میلیارد ریال بوده است.

استان آذربایجان شرقی با ۱۹۵۷۰ میلیارد ریال ارزش افزوده بخش کشاورزی در سال ۱۳۸۹ رتبه هشتم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نیز نسبت به سال ۱۳۷۹ (۳،۹۵۵ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۱۷/۳۴ درصد رشد داشته است. میانگین ارزش افزوده بخش کشاورزی طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۹،۸۰۱ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه هشتم را کسب می‌کند. که این نشان می‌دهد که رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۸) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین دوره (رتبه ۸) تغییری نداشته است.

بیشترین و کمترین ارزش افزوده بخش کشاورزی در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۴۷،۶۹۶ و ۲،۹۸۲ میلیارد ریال مربوط به استان‌های کرمان و کهگیلویه و بویراحمد می‌باشد. همچنین استان‌های کرمان و قم به ترتیب با ۱۹،۰۶۰ و ۱،۶۵۶ میلیارد ریال، بیشترین و کمترین میانگین ارزش افزوده بخش کشاورزی را طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند. (جدول شماره ۴-۴)

۱. ارزش افزوده بخش کشاورزی به ارزشی که در فرآیند تولید به ارزش کالاهای واسطه‌ای در بخش کشاورزی افزوده می‌شود، گفته می‌شود. این مفهوم به فرآیند تولید مربوط است و نه به کالای خاص.

جدول ۴-۱) ارزش افزوده بخش کشاورزی طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۷۹ (میلیارد ریال)

استان/سال	۱۳۸۹	رتبه در سال ۱۳۸۹	درصد رشد طی سال ۸۹-۷۹	میانگین طی سال ۸۹-۷۹	رتبه میانگین
کشور	۴۳۵۱۰۹	-	۱۹,۲۰	۲۰۷۹۴۰	-
۱ آذربایجان شرقی	۱۹۵۷۰	۸	۱۷,۳۴	۹۸۰۱	۸
۲ آذربایجان غربی	۱۵۵۰۹	۹	۱۶,۹۱	۸۳۸۷	۹
۳ اردبیل	۱۳۱۳۹	۱۳	۲۱,۱۴	۶۰۶۵	۱۴
۴ اصفهان	۲۹۶۴۷	۵	۲۳,۳۲	۱۲۵۵۵	۶
۵ ایلام	۴۷۴۴	۲۷	۲۷,۸۹	۱۸۹۴	۲۸
۶ بوشهر	۶۳۲۹	۲۳	۲۲,۶۵	۲۷۷۴	۲۶
۷ تهران	۲۴۰۶۷	۷	۲۰,۴۳	۱۱۰۵۶	۷
۸ چهارمحال و بختیاری	۷۳۳۳	۲۱	۲۱,۶۸	۳۳۴۰	۲۳
۹ خراسان جنوبی	۱۲۲۶۵	۱۵	۴۶,۳۸	۳۴۶۳	۲۱
۱۰ خراسان رضوی	۳۴۴۰۴	۳	۲۳,۴۲	۱۴۸۸۵	۴
۱۱ خراسان شمالی	۶۲۱۷	۲۴	۲۰,۵۴	۲۸۹۳	۲۵
۱۲ قزوین	۲۵۴۰۶	۶	۱۹,۰۴	۱۲۷۲۳	۵
۱۳ زنجان	۷۵۷۳	۲۰	۱۸,۰۷	۳۸۸۵	۱۹
۱۴ سمنان	۴۶۰۴	۲۸	۱۴,۷۱	۲۵۶۲	۲۷
۱۵ سیستان و بلوچستان	۷۷۳۸	۱۹	۲۰,۳۷	۳۶۸۳	۲۰
۱۶ فارس	۳۵۰۸۷	۲	۱۸,۷۹	۱۷۱۸۸	۲
۱۷ قزوین	۹۵۴۹	۱۷	۱۴,۹۲	۴۹۴۳	۱۶
۱۸ قم	۳۱۵۴	۲۹	۱۶,۱۶	۱۶۵۶	۳۰
۱۹ کردستان	۶۳۵۳	۲۲	۱۹,۰۳	۳۴۵۸	۲۲
۲۰ کرمان	۴۷۶۹۶	۱	۱۹,۳۶	۱۹۰۶۰	۱
۲۱ کرمانشاه	۸۲۲۸	۱۸	۱۸,۲۵	۴۸۰۲	۱۷
۲۲ کهگیلویه و بویراحمد	۲۹۸۲	۳۰	۱۷,۷۸	۱۷۸۷	۲۹
۲۳ گلستان	۱۵۳۹۷	۱۱	۱۸,۰۳	۷۶۶۱	۱۰
۲۴ گیلان	۱۲۳۳۲	۱۴	۱۶,۳۵	۶۶۴۶	۱۲
۲۵ لرستان	۹۶۸۷	۱۶	۱۵,۹۶	۵۰۳۵	۱۵
۲۶ مازندران	۳۳۲۱۱	۴	۱۹,۶۶	۱۶۴۷۰	۳
۲۷ مراکزی	۱۵۲۱۶	۱۲	۲۵,۹۳	۶۱۵۳	۱۳
۲۸ هرمزگان	۵۸۱۰	۲۵	۱۲,۱۹	۳۹۱۳	۱۸
۲۹ ممدان	۱۵۴۲۹	۱۰	۱۹,۴۵	۷۳۰۶	۱۱
۳۰ یزد	۵۷۵۷	۲۶	۱۷,۲۳	۲۹۱۰	۲۴

مأخذ: یافته های تحقیق

* رتبه‌بندی براساس روش تک‌متغیره

۵-۴- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش کشاورزی طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

جدول شماره (۵-۴) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش کشاورزی طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ را نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که ارزش افزوده بخش کشاورزی کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط به سال ۱۳۸۶ (۲۶۱،۵۶۰ میلیارد ریال)، با ۲۴/۵۰ درصد رشد بوده است.

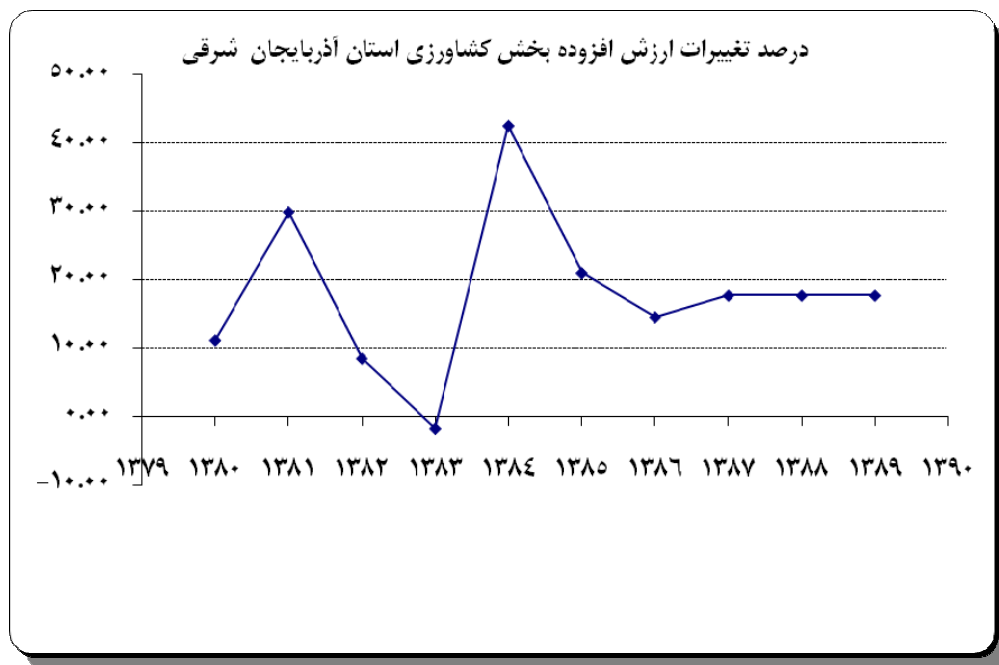
با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که ارزش افزوده بخش کشاورزی طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ برای کلیه استان‌ها به جز استان‌های آذربایجان شرقی (۱/۸۰ درصد رشد منفی) و گیلان (۲/۰۴ درصد رشد منفی) در سال ۱۳۸۳، زنجان (۴/۵۷ درصد رشد منفی)، قزوین (۶/۹۴ درصد رشد منفی) و کرمان (۳۲/۲۹ درصد رشد منفی) در سال ۱۳۸۰، سمنان (۰/۶۴ درصد رشد منفی) در سال ۱۳۸۴ و هرمزگان در سال ۱۳۸۵ (۴/۵۷ درصد رشد منفی)، روند افزایشی داشته است. نمودار شماره (۲-۴) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش کشاورزی در استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ نشان می‌دهد. طی سال‌های مذکور ارزش افزوده بخش کشاورزی در این استان (به جز سال ۱۳۸۳ که ۱/۸۰ درصد رشد منفی دارد) روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۴۲/۵۳ درصد) در سال ۱۳۸۴ (۸۶۶۶ میلیارد ریال) رخ داده است.

جدول ۵-۱۴ درصد تغییرات ارزش افزوده بخش کشاورزی طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹

نام استان	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹
کل کشور	۹,۷۰	۲۸,۷۹	۲۱,۳۷	۱۴,۲۱	۱۷,۲۲	۲۱,۸۶	۲۴,۵۰	۱۶,۴۶	۱۹,۵۱	۱۹,۵۱
۱ آذربایجان شرقی	۱۱,۱۲	۲۹,۹۰	۸,۴۶	-۱,۸۰	۴۲,۵۳	۲۰,۹۷	۱۴,۵۰	۱۷,۶۹	۱۷,۶۹	۱۷,۶۹
۲ آذربایجان غربی	۷,۴۳	۲۶,۰۶	۲۵,۶۲	۱۵,۹۸	۲۳,۲۸	۱۸,۳۳	۱۲,۱۵	۱۵,۴۶	۱۳,۵۵	۱۲,۶۹
۳ اردبیل	۱۸,۰۶	۳۳,۳۸	۲۶,۵۴	۹,۷۳	۸,۱۴	۲۶,۲۸	۴۰,۴۴	۱۰,۷۸	۲۱,۰۲	۲۱,۰۲
۴ اصفهان	۱۲,۴۵	۱۷,۵۷	۴۳,۸۳	۷,۹۹	۲۴,۷۶	۳۱,۱۶	۳۹,۱۵	۱۲,۰۱	۲۴,۶۴	۲۴,۶۴
۵ ایلام	۴۳,۲۶	۳۷,۶۳	۰,۰۱	۵۱,۶۲	۲۱,۹۶	۱۷,۰۹	۳۶,۰۴	۲۶,۳۴	۲۶,۲۹	۲۶,۲۹
۶ بوشهر	۱۴,۳۰	۵۰,۶۸	۳,۵۳	۱۸,۲۵	۲۴,۳۹	۳۲,۴۵	۲۱,۳۳	۲۰,۸۶	۲۲,۹۴	۲۲,۹۴
۷ تهران	۶,۶۸	۲۹,۸۰	۲۵,۷۶	۱۸,۸۷	۹,۴۹	۴۰,۴۸	۱۳,۳۵	۲۱,۷۷	۲۰,۹۰	۲۰,۹۰
۸ چهارمحال و بختیاری	۲۱,۰۴	۲۷,۸۰	۲۸,۲۵	۹,۵۸	۱۵,۴۹	۳۸,۴۸	۱۳,۹۴	۲۱,۳۴	۲۱,۶۵	۲۱,۶۵
۹ خراسان جنوبی	۴۶,۳۸	۴۶,۳۸	۴۶,۳۸	۴۲,۸۸	۵۸,۶۵	۲۷,۷۰	۶۲,۴۶	۴۲,۸۸	۴۶,۳۸	۴۶,۳۸
۱۰ خراسان رضوی	۲۳,۴۲	۲۳,۴۲	۲۳,۴۲	۳۵,۰۱	۳,۸۷	۲۳,۸۵	۴۴,۶۱	۱۴,۰۲	۲۳,۴۲	۲۳,۴۲
۱۱ خراسان شمالی	۲۰,۵۴	۲۰,۵۴	۲۰,۵۴	۲۰,۵۷	۲۱,۴۶	۱۹,۵۳	۲۰,۷۸	۲۰,۴۷	۲۰,۵۴	۲۰,۵۴
۱۲ قزوین	۳۷,۴۷	۱۴,۱۱	۱۲,۵۴	۲۴,۴۵	۲۱,۰۵	۶,۴۸	۲۰,۱۰	۲۰,۸۹	۱۷,۸۸	۱۷,۸۸
۱۳ زنجان	-۴,۵۷	۴۲,۲۳	۲۵,۶۲	۱۸,۳۸	۲۵,۱۴	۱۸,۴۷	۷,۰۵	۲۶,۳۵	۱۴,۵۳	۱۳,۵۵
۱۴ سمنان	۱۵,۶۹	۸,۹۶	۲۲,۴۰	۳۲,۳۶	-۰,۶۴	۱۲,۴۶	۶,۷۵	۲۳,۲۴	۱۴,۶۲	۱۴,۶۲
۱۵ سیستان و بلوچستان	۱۵,۳۳	۳۹,۴۱	۲۴,۲۴	۸,۸۶	۳۳,۴۵	۲,۶۴	۱۷,۱۳	۲۶,۸۷	۲۰,۱۰	۲۰,۱۰
۱۶ فارس	۱۳,۴۹	۲۹,۵۹	۲۱,۴۶	۱۴,۸۱	۱۹,۹۴	۶,۶۲	۲۶,۷۲	۲۰,۰۰	۱۸,۴۷	۱۸,۴۷
۱۷ قزوین	-۶,۹۴	۱۵,۹۹	۱۷,۲۰	۱۷,۳۰	۲۴,۹۳	۲۶,۴۸	۸,۸۳	۱۴,۳۶	۱۷,۳۱	۱۷,۳۱
۱۸ قم	۱۶,۸۵	۱۰,۹۸	۲۶,۲۴	۱۱,۵۳	۵,۵۳	۲۶,۲۴	۱۶,۷۰	۱۳,۸۹	۱۶,۱۴	۱۶,۱۴
۱۹ کردستان	۰,۰۳	۴۲,۳۸	۳۸,۳۳	۳۵,۰۰	۵,۴۲	۲۷,۰۳	۱۹,۱۳	۹,۴۰	۱۱,۵۱	۱۰,۳۲
۲۰ کرمان	-۳۲,۲۹	۳۴,۰۳	۱۵,۰۰	۲۱,۱۷	۱۷,۴۷	۵۳,۹۳	۳۱,۷۳	۲۰,۵۶	۲۷,۱۲	۲۷,۱۲
۲۱ کرمانشاه	۲۴,۷۴	۴۱,۶۰	۱۷,۴۳	۲۳,۰۱	۲۲,۲۴	۲۵,۶۶	۱,۰۶	۱۲,۱۷	۱۰,۱۶	۹,۲۳
۲۲ کهگیلویه و بویراحمد	۳۷,۹۳	۳۹,۳۷	۱۸,۹۳	۱۴,۸۴	۱۹,۵۱	۱۰,۰۰	۱۳,۰۳	۱۰,۵۳	۹,۵۹	۸,۷۵
۲۳ گلستان	۴,۳۲	۳۳,۲۸	۳۰,۱۴	۲۲,۰۹	۳,۵۵	۵,۷۳	۲۸,۲۲	۲۱,۳۷	۱۸,۰۶	۱۸,۰۶
۲۴ گیلان	۹,۵۷	۵۲,۳۱	۱۱,۲۸	-۲,۰۴	۲۳,۷۵	۶,۴۴	۲۵,۵۸	۱۲,۴۶	۱۵,۹۱	۱۵,۹۱
۲۵ لرستان	۴,۰۷	۲۵,۳۵	۱۷,۱۷	۶,۷۷	۱۶,۸۰	۳۲,۰۷	۱۰,۹۵	۱۶,۲۵	۱۶,۳۹	۱۶,۳۹
۲۶ مازندران	۲۹,۴۷	۳۰,۸۰	۲۳,۹۶	۴,۱۹	۱۸,۳۵	۱۵,۱۹	۲۰,۸۸	۱۸,۹۶	۱۸,۴۸	۱۸,۴۸
۲۷ مرکزی	۲۹,۵۶	۱۳,۴۳	۴۵,۴۸	۲۱,۶۵	۳,۴۷	۴۷,۱۵	۲۹,۱۴	۲۴,۰۸	۲۵,۷۵	۲۵,۷۵
۲۸ هرمزگان	۱۶,۱۵	۴۱,۱۵	۰,۶۹	۲۴,۵۳	۱۳,۹۵	-۴,۵۷	۱۱,۶۱	۹,۳۶	۷,۹۱	۷,۳۳
۲۹ همدان	۱۸,۹۶	۲۷,۶۷	۶,۷۶	۲۳,۱۸	۵,۱۷	۲۶,۲۵	۴۷,۱۴	۳,۳۷	۲۰,۸۵	۲۱,۳۲
۳۰ یزد	۵,۹۰	۳۶,۳۳	۱۵,۳۲	۱,۰۰	۱۴,۰۴	۲۹,۶۰	۳۶,۳۳	۴,۶۱	۱۷,۵۹	۱۷,۵۹

مأخذ: یافته های تحقیق

نمودار ۲-۱۴) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش کشاورزی در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹

۴-۴- سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی هر استان از ارزش افزوده بخش کشاورزی کل کشور طی

سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

جدول شماره ۴-۶ نشان دهنده سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی هر استان از ارزش افزوده بخش کشاورزی کل کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ می‌باشد. با توجه به ارقام جدول سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی استان آذربایجان شرقی در سال ۱۳۸۹، ۴/۵ درصد بوده که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۵/۲۷ درصد)، به طور متوسط سالانه ۱/۵۶ درصد رشد منفی داشته است. بیشترین و کمترین رشد سهمی طی دوره مذکور به ترتیب مربوط به استان خراسان جنوبی و هرمزگان با ۲۲/۷۹ و ۵/۸۸- درصد می‌باشد.

جدول ۴-۱) سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی هر استان از ارزش افزوده کشاورزی کل کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

استان/سال	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	لرغ رشد طی سال ۸۹-۷۹	رتبه رشد طی سال ۷۹-۸۹
آذربایجان شرقی	۵,۲۷	۵,۲۳	۵,۳۸	۴,۸۱	۴,۱۳	۵,۰۳	۴,۹۹	۲,۷۶	۴,۶۴	۴,۵۷	۴,۵۰	-۱,۵۶	۲۲
آذربایجان غربی	۴,۲۳	۴,۲۴	۴,۱۵	۴,۳۰	۴,۳۶	۴,۵۹	۴,۴۶	۲,۴۱	۳,۹۸	۳,۷۸	۳,۵۶	-۱,۹۳	۲۴
اردبیل	۲,۵۷	۲,۷۷	۲,۸۷	۲,۹۹	۲,۸۷	۲,۶۵	۲,۷۴	۱,۸۶	۲,۹۴	۲,۹۸	۳,۰۲	۱,۶۲	۸
اصفهان	۴,۸۵	۴,۹۷	۴,۵۴	۵,۳۸	۵,۰۹	۵,۴۱	۵,۸۳	۳,۹۲	۶,۲۶	۶,۵۳	۶,۸۱	۳,۴۵	۵
ایلام	۰,۵۴	۰,۷۰	۰,۷۵	۰,۶۲	۰,۸۲	۰,۸۶	۰,۸۲	۰,۵۴	۰,۹۸	۱,۰۳	۱,۰۹	۷,۲۹	۲
بوشهر	۱,۰۹	۱,۱۴	۱,۳۳	۱,۱۴	۱,۱۸	۱,۲۵	۱,۳۶	۰,۸۰	۱,۳۷	۱,۴۱	۱,۴۵	۲,۸۹	۶
تهران	۴,۹۹	۴,۸۶	۴,۸۹	۵,۰۷	۵,۲۸	۴,۹۳	۵,۶۸	۳,۱۱	۵,۴۱	۵,۴۷	۵,۵۳	۱,۰۳	۱۰
چهارمحال و بختیاری	۱,۳۷	۱,۵۱	۱,۵۰	۱,۵۹	۱,۵۲	۱,۵۰	۱,۷۱	۰,۹۴	۱,۶۳	۱,۶۶	۱,۶۹	۲,۰۷	۷
فارس جنوبی	۰,۳۶	۰,۴۸	۰,۵۵	۰,۶۶	۰,۸۳	۱,۱۲	۱,۱۷	۰,۹۲	۱,۸۸	۲,۳۰	۲,۸۲	۲۲,۷۹	۱
فارس جنوبی	۵,۵۹	۶,۲۹	۶,۰۲	۶,۱۲	۷,۲۴	۶,۴۲	۶,۵۲	۴,۵۵	۷,۴۱	۷,۶۶	۷,۹۱	۳,۵۴	۴
فارس شمالی	۱,۲۸	۱,۴۰	۱,۳۱	۱,۳۱	۱,۳۸	۱,۴۳	۱,۴۰	۰,۸۲	۱,۴۰	۱,۴۲	۱,۴۳	۱,۱۲	۹
فارس جنوبی	۵,۹۲	۷,۴۲	۶,۵۷	۶,۱۰	۶,۶۴	۶,۸۶	۵,۹۹	۳,۴۸	۶,۰۰	۵,۹۲	۵,۸۴	-۰,۱۴	۱۵
زنجان	۱,۹۲	۱,۶۷	۱,۸۴	۱,۹۰	۱,۹۷	۲,۱۱	۲,۰۵	۱,۰۶	۱,۹۱	۱,۸۳	۱,۷۴	-۰,۹۵	۱۹
سمنان	۱,۵۵	۱,۶۴	۱,۳۹	۱,۴۰	۱,۶۲	۱,۳۷	۱,۲۷	۰,۶۵	۱,۱۵	۱,۱۰	۱,۰۶	-۳,۷۷	۲۹
سیستان و بلوچستان	۱,۶۱	۱,۷۰	۱,۸۴	۱,۸۸	۱,۷۹	۲,۰۴	۱,۷۲	۰,۹۷	۱,۷۶	۱,۷۷	۱,۷۸	۰,۹۸	۱۱
فارس	۸,۳۵	۸,۶۴	۸,۶۹	۸,۷۰	۸,۷۴	۸,۹۴	۷,۸۳	۴,۷۹	۸,۲۱	۸,۱۴	۸,۰۶	-۰,۳۵	۱۷
قزوین	۳,۱۷	۲,۶۹	۲,۴۲	۲,۳۴	۲,۴۰	۲,۵۶	۲,۶۵	۱,۳۹	۲,۲۸	۲,۲۴	۲,۱۹	-۳,۶۰	۲۸
قم	۰,۹۴	۱,۰۰	۰,۸۶	۰,۹۰	۰,۸۸	۰,۷۹	۰,۸۲	۰,۴۷	۰,۷۷	۰,۷۵	۰,۷۲	-۲,۵۵	۲۶
کردستان	۱,۴۸	۱,۳۵	۱,۴۹	۱,۷۰	۲,۰۱	۱,۸۱	۱,۸۹	۱,۰۸	۱,۷۰	۱,۵۸	۱,۴۶	-۰,۱۴	۱۶
کرمان	۱۰,۰۸	۶,۶۸	۶,۹۵	۶,۵۹	۶,۹۹	۷,۰۰	۸,۸۵	۵,۶۳	۹,۶۹	۱۰,۳۱	۱۰,۹۶	۰,۱۳	۱۴
کرمانشاه	۲,۰۵	۲,۳۳	۲,۵۶	۲,۴۸	۲,۶۷	۲,۷۸	۲,۸۷	۱,۴۰	۲,۲۴	۲,۰۷	۱,۸۹	-۰,۸۰	۱۸
کهگیلویه و بویراحمد	۰,۷۷	۰,۹۷	۱,۰۵	۱,۰۳	۱,۰۴	۱,۰۶	۰,۹۵	۰,۵۲	۰,۸۲	۰,۷۵	۰,۶۹	-۱,۱۹	۲۱
گلستان	۳,۹۱	۳,۷۲	۳,۸۵	۴,۱۲	۴,۴۱	۳,۸۹	۳,۳۸	۲,۰۹	۳,۶۳	۳,۵۸	۳,۵۴	-۰,۹۹	۲۰
گیلان	۳,۶۱	۳,۶۱	۴,۲۷	۳,۹۱	۳,۳۵	۳,۵۴	۳,۰۹	۱,۸۸	۳,۰۱	۲,۹۲	۲,۸۳	-۲,۳۹	۲۵
لرستان	۲,۹۳	۲,۷۸	۲,۷۱	۲,۶۱	۲,۴۴	۲,۴۴	۲,۶۴	۱,۴۱	۲,۳۵	۲,۲۹	۲,۲۳	-۲,۷۲	۲۷
مازندران	۷,۳۵	۸,۶۷	۸,۸۰	۸,۹۹	۸,۲۰	۸,۲۸	۷,۸۳	۴,۵۷	۷,۷۷	۷,۷۰	۷,۶۳	۰,۳۸	۱۲
مرکزی	۲,۰۲	۲,۳۸	۲,۱۰	۲,۵۲	۲,۶۸	۲,۳۷	۲,۸۶	۱,۷۸	۳,۱۶	۳,۳۲	۳,۵۰	۵,۶۴	۳
هرمزگان	۲,۴۵	۲,۵۹	۲,۸۴	۲,۳۶	۲,۵۷	۲,۵۰	۱,۹۶	۱,۰۵	۱,۶۵	۱,۴۹	۱,۳۴	-۵,۸۸	۳۰
محمدان	۳,۴۷	۳,۷۷	۳,۷۳	۳,۲۹	۳,۵۴	۳,۱۸	۳,۲۹	۲,۳۴	۳,۴۵	۳,۴۹	۳,۵۵	۰,۲۰	۱۳
یزد	۱,۵۶	۱,۵۱	۱,۶۰	۱,۵۲	۱,۳۴	۱,۳۱	۱,۳۹	۰,۹۱	۱,۳۷	۱,۳۴	۱,۳۲	-۱,۶۶	۲۳

مأخذ: یافته های تحقیق

* رتبه بندی براساس روش تک متغیره

۷-۴- ارزش افزوده بخش خدمات^۱ طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

ارزش افزوده بخش خدمات کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با ۲،۹۰۹،۹۱۸ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۳۰۸،۶۷۰ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۲۵/۱۵ درصد رشد دارد. میانگین ارزش افزوده بخش خدمات کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۱،۲۰۴،۱۳۵ میلیارد ریال بوده است.

استان آذربایجان شرقی با ۱۰۰،۸۰۰ میلیارد ریال ارزش افزوده بخش خدمات در سال ۱۳۸۹ رتبه هفتم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نیز نسبت به سال ۱۳۷۹ (۱۴،۰۲۵ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۲۱/۸۰ درصد رشد داشته است. میانگین ارزش افزوده بخش خدمات طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۴۵،۱۶۹ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه هفتم را کسب می‌کند. که این نشان می‌دهد که رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۷) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین دوره (رتبه ۷) تغییری نداشته است.

بیشترین و کمترین ارزش افزوده بخش خدمات در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۱،۲۴۲،۹۹۶ و ۱۳،۶۷۲ میلیارد ریال مربوط به استان‌های تهران و خراسان جنوبی می‌باشد. همچنین استان‌های تهران و ایلام به ترتیب با ۴۹۲،۸۱۴ و ۵،۷۶۸ میلیارد ریال، بیشترین و کمترین میانگین ارزش افزوده بخش خدمات را طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند. (جدول شماره ۷-۴)

۱. ارزش افزوده بخش خدمات به ارزشی که در فرآیند تولید به ارزش کالاهای واسطه‌ای در بخش خدمات افزوده می‌شود، گفته می‌شود. این مفهوم به فرآیند تولید مربوط است و نه به کالای خاص.

جدول (۷-۱۴) ارزش افزوده بخش خدمات طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ (میلیارد ریال)

استان/سال	۱۳۸۹	رتبه در سال ۱۳۸۹	نرخ رشد طی سال ۷۹-۸۹	میانگین طی سال ۷۹-۸۹	رتبه میانگین
کشور	۲۹۰۹۹۱۸	-	۲۵,۱۵	۱۲۰۴۱۳۵	-
آذربایجان شرقی	۱۰۰۸۰۰	۷	۲۱,۸۰	۴۵۱۶۹	۷
آذربایجان غربی	۶۳۵۶۳	۹	۲۳,۰۵	۲۷۵۳۶	۹
اردبیل	۳۰۳۲۰	۲۲	۲۴,۲۲	۱۲۶۸۳	۲۲
اصفهان	۱۶۴۴۸۰	۳	۲۳,۶۹	۷۰۲۸۶	۳
ایلام	۱۳۷۵۰	۲۹	۲۴,۸۴	۵۷۶۸	۳۰
پوشهر	۲۳۵۴۵	۲۴	۲۱,۲۸	۱۱۹۹۴	۲۳
تهران	۱۲۴۲۹۹۶	۱	۲۷,۰۱	۴۹۲۸۱۴	۱
قهرمانان و بختیاری	۲۰۳۸۷	۲۶	۲۵,۴۸	۸۳۳۵	۲۷
خراسان جنوبی	۱۳۶۷۳	۳۰	۲۸,۱۵	۶۳۶۷	۲۸
خراسان رضوی	۱۷۱۷۴۴	۲	۲۳,۴۴	۷۴۱۰۴	۲
خراسان شمالی	۱۹۱۹۴	۲۷	۳۱,۶۵	۸۵۹۶	۲۶
قزستان	۱۴۵۶۹۵	۴	۲۴,۳۲	۶۲۰۶۱	۴
زنجان	۲۳۵۵۱	۲۳	۲۵,۳۱	۹۵۹۲	۲۴
سمنان	۲۲۱۳۹	۲۵	۲۴,۸۳	۹۲۹۲	۲۵
سیستان و بلوچستان	۳۱۷۰۵	۲۰	۲۱,۴۵	۱۴۳۹۵	۱۹
فارس	۱۳۱۹۱۵	۵	۲۵,۱۳	۵۴۵۲۲	۵
قزوین	۳۶۶۶۳	۱۷	۲۵,۴۳	۱۵۰۲۷	۱۷
قم	۳۱۲۰۸	۲۱	۲۲,۸۲	۱۲۸۰۵	۲۱
کردستان	۳۵۶۰۶	۱۸	۲۴,۳۱	۱۴۸۷۳	۱۸
کرمان	۶۱۳۵۲	۱۱	۲۳,۷۲	۲۶۱۳۰	۱۱
کرمانشاه	۵۰۵۳۴	۱۲	۲۴,۸۴	۲۱۰۳۸	۱۲
کهگیلویه و بویراحمد	۱۴۰۳۷	۲۸	۲۴,۱۹	۵۹۶۳	۲۹
گلستان	۴۰۶۸۱	۱۵	۲۳,۱۳	۱۷۵۵۲	۱۵
گیلان	۷۶۱۳۵	۸	۲۳,۷۵	۳۲۴۶۸	۸
لرستان	۴۰۱۳۴	۱۶	۲۴,۲۹	۱۶۸۶۱	۱۶
مازندران	۱۰۹۰۰۲	۶	۲۴,۱۶	۴۶۱۴۷	۶
مرکزی	۴۷۸۲۳	۱۳	۲۴,۵۶	۲۰۲۳۴	۱۳
هرمزگان	۶۳۳۸۷	۱۰	۲۳,۸۲	۲۴۴۱۰	۱۰
همدان	۴۴۷۷۸	۱۴	۲۴,۹۲	۱۸۷۵۵	۱۴
یزد	۳۴۰۵۴	۱۹	۲۵,۱۹	۱۴۰۸۴,۲۲	۲۰

مأخذ: یافته های تحقیق

* رتبه‌بندی براساس روش تک‌متغیره

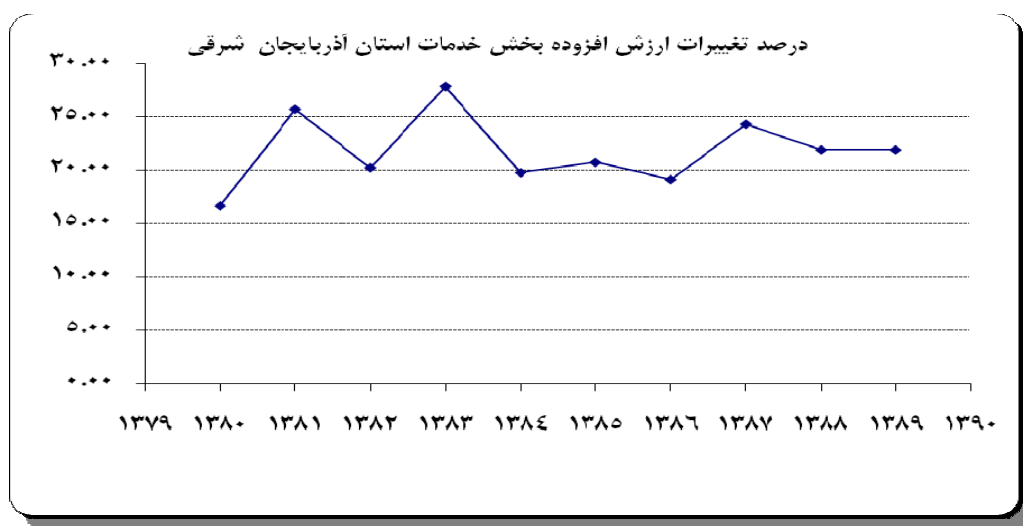
۸-۴- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش خدمات طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

جدول شماره (۸-۴) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش خدمات طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ را نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که ارزش افزوده بخش خدمات کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط به سال ۱۳۸۳ (۷۸۴،۹۹۴ میلیارد ریال)، با ۳۰/۹۰ درصد رشد بوده است.

با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که ارزش افزوده بخش خدمات طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۷۹ برای کلیه استان‌ها روند افزایشی داشته است.

نمودار شماره (۳-۴) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش خدمات در استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ نشان می‌دهد. طی سال‌های مذکور ارزش افزوده بخش خدمات در این استان روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۲۷/۸۶ درصد) در سال ۱۳۸۳ (۳۱،۶۳۹ میلیارد ریال) رخ داده است.

نمودار ۳-۴) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش خدمات در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹

جدول ۸-۴) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش خدمات طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹

نام استان	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹
کل کشور	۲۳,۲۹	۲۵,۵۰	۲۵,۵۶	۳۰,۹۰	۲۱,۵۹	۲۳,۶۰	۲۵,۰۰	۲۵,۶۵	۲۵,۳۲	۲۵,۳۲
۱ آذربایجان شرقی	۱۶,۷۰	۲۵,۷۲	۲۰,۲۶	۲۷,۸۶	۱۹,۸۰	۲۰,۷۷	۱۹,۱۴	۲۴,۳۴	۲۱,۹۲	۲۱,۹۲
۲ آذربایجان غربی	۱۹,۸۸	۲۴,۱۹	۲۱,۲۱	۲۵,۲۲	۲۶,۹۲	۲۴,۷۷	۱۴,۱۹	۲۸,۰۷	۲۳,۳۳	۲۳,۳۳
۳ اردبیل	۱۸,۱۹	۲۲,۰۱	۳۰,۲۱	۲۴,۸۱	۲۸,۲۰	۲۴,۲۱	۱۴,۴۸	۳۱,۹۹	۲۴,۵۸	۲۴,۵۸
۴ اصفهان	۲۱,۸۵	۲۲,۶۱	۲۳,۳۴	۲۸,۹۸	۲۱,۱۱	۲۲,۷۵	۲۶,۰۶	۲۲,۶۸	۲۳,۸۸	۲۳,۸۸
۵ ایلام	۲۹,۲۵	۲۴,۹۹	۲۰,۲۵	۲۶,۹۰	۲۴,۰۲	۲۶,۹۸	۲۰,۴۵	۲۶,۷۰	۲۴,۵۸	۲۴,۵۸
۶ بوشهر	۳۴,۴۸	۱۶,۷۳	۳۵,۶۴	۲۲,۷۹	۲۲,۶۷	۲۲,۹۵	۱۵,۹۷	۱۵,۰۹	۱۴,۸۸	۱۳,۸۵
۷ تهران	۲۴,۷۶	۲۸,۷۱	۲۷,۵۲	۳۲,۵۹	۲۰,۰۲	۲۵,۴۱	۳۱,۹۸	۲۵,۴۸	۲۷,۰۶	۲۷,۰۶
۸ چهارمحال و بختیاری	۲۴,۷۶	۲۳,۷۳	۲۰,۷۴	۲۹,۱۲	۳۱,۳۸	۲۶,۳۰	۲۰,۱۹	۲۷,۶۸	۲۵,۶۷	۲۵,۶۷
۹ خراسان جنوبی	۵۵,۱۷	۴۳,۳۳	۳۵,۶۶	۲۶,۹۱	۳۱,۰۸	۲۲,۴۵	۱۹,۸۷	۱۹,۳۴	۱۷,۲۶	۱۵,۸۹
۱۰ خراسان رضوی	۲۳,۴۴	۲۳,۴۴	۲۳,۴۴	۲۲,۵۶	۲۴,۷۷	۲۳,۲۲	۲۲,۹۶	۲۳,۶۸	۲۳,۴۴	۲۳,۴۴
۱۱ خراسان شمالی	۶۷,۸۱	۵۰,۸۱	۴۰,۵۹	۳۶,۰۸	۲۰,۹۰	۳۵,۴۹	۱۷,۲۳	۲۱,۶۷	۱۸,۴۴	۱۶,۸۰
۱۲ قزوین	۲۳,۶۸	۲۴,۴۳	۲۲,۵۷	۳۹,۳۰	۱۸,۳۳	۲۰,۸۵	۲۱,۲۴	۲۵,۲۱	۲۴,۳۵	۲۴,۳۵
۱۳ زنجان	۱۴,۷۰	۳۴,۰۲	۲۰,۶۰	۳۰,۴۸	۲۸,۲۱	۲۴,۵۲	۲۰,۶۵	۲۹,۷۲	۲۵,۶۷	۲۵,۶۷
۱۴ سمنان	۲۴,۷۳	۲۵,۱۱	۲۲,۸۵	۳۷,۹۳	۲۱,۲۷	۲۰,۸۴	۱۶,۸۸	۳۰,۲۴	۲۴,۸۳	۲۴,۸۳
۱۵ سیستان و بلوچستان	۲۱,۲۸	۲۰,۸۹	۲۱,۳۴	۲۲,۷۸	۲۵,۲۴	۱۸,۱۰	۱۷,۳۵	۲۴,۷۹	۲۱,۴۵	۲۱,۴۵
۱۶ فارس	۲۶,۹۶	۲۵,۲۳	۲۳,۷۵	۲۹,۸۶	۲۰,۸۱	۲۵,۳۸	۱۵,۴۳	۳۴,۹۱	۲۴,۹۴	۲۴,۹۴
۱۷ قزوین	۲۳,۱۴	۲۴,۱۳	۲۳,۵۰	۳۲,۴۳	۲۷,۴۳	۲۲,۸۰	۲۲,۱۰	۲۷,۹۷	۲۵,۵۶	۲۵,۵۶
۱۸ قم	۲۵,۱۳	۲۵,۲۰	۲۶,۳۹	۱۸,۳۹	۲۲,۲۱	۱۶,۰۹	۲۷,۸۳	۲۲,۷۹	۲۲,۳۱	۲۲,۳۱
۱۹ کردستان	۱۶,۳۰	۲۷,۷۲	۲۴,۷۸	۲۷,۷۵	۲۶,۵۸	۲۳,۸۴	۱۷,۷۵	۲۹,۵۹	۲۴,۷۴	۲۴,۷۴
۲۰ کرمان	۲۰,۷۲	۲۵,۱۰	۲۷,۵۵	۲۰,۱۹	۲۹,۱۸	۲۰,۴۷	۱۵,۰۹	۳۲,۲۰	۲۳,۸۲	۲۳,۸۲
۲۱ کرمانشاه	۲۱,۴۳	۲۵,۴۷	۳۰,۴۰	۲۴,۸۷	۲۶,۵۴	۱۸,۷۸	۲۳,۲۶	۲۸,۰۹	۲۴,۹۸	۲۴,۹۸
۲۲ گیلان و بویراحمد	۲۱,۵۸	۳۱,۵۳	۲۲,۱۲	۲۰,۸۶	۲۶,۷۴	۲۵,۷۸	۱۸,۷۱	۲۶,۸۹	۲۴,۰۸	۲۴,۰۸
۲۳ گلستان	۱۶,۸۲	۲۲,۳۲	۲۴,۱۶	۲۹,۸۸	۲۵,۴۱	۲۱,۰۱	۲۰,۲۰	۲۱,۱۰	۲۳,۴۴	۲۳,۴۴
۲۴ گیلان	۱۹,۹۹	۲۴,۸۶	۲۵,۰۰	۲۷,۶۲	۲۲,۵۰	۲۲,۰۴	۲۱,۵۰	۲۶,۲۷	۲۳,۹۴	۲۳,۹۴
۲۵ لرستان	۲۲,۳۹	۲۳,۹۲	۲۵,۵۵	۲۶,۳۰	۲۳,۵۲	۲۴,۷۴	۱۷,۹۹	۳۰,۱۲	۲۴,۳۶	۲۴,۳۶
۲۶ مازندران	۲۳,۵۶	۲۳,۰۹	۲۳,۶۳	۲۶,۱۴	۲۵,۵۴	۲۲,۸۷	۲۴,۱۳	۲۴,۲۵	۲۴,۲۱	۲۴,۲۱
۲۷ مرکزی	۲۷,۵۰	۲۳,۹۱	۲۴,۰۰	۲۹,۹۳	۱۷,۶۰	۲۶,۰۱	۲۳,۹۴	۲۴,۴۸	۲۴,۳۰	۲۴,۳۰
۲۸ هرمزگان	۲۵,۴۸	۱۲,۲۴	۳۵,۳۳	۴۶,۲۵	۹,۷۶	۱۷,۸۷	۲۲,۴۸	۲۵,۱۷	۲۳,۷۶	۲۳,۷۶
۲۹ همدان	۲۶,۳۵	۲۳,۹۷	۲۳,۵۹	۳۶,۱۴	۲۰,۹۹	۲۰,۸۹	۱۸,۹۳	۲۶,۵۸	۲۴,۸۱	۲۴,۸۱
۳۰ یزد	۲۶,۵۷	۲۴,۴۷	۲۳,۴۲	۲۹,۲۵	۲۶,۳۹	۲۱,۷۳	۱۶,۵۹	۳۰,۷۱	۲۵,۰۹	۲۵,۰۹

مأخذ: یافته های تحقیق

۹-۴- سهم ارزش افزوده بخش خدمات هر استان از ارزش افزوده بخش خدمات کل کشور

با توجه به ارقام جدول (۹-۴) سهم ارزش افزوده بخش خدمات استان آذربایجان شرقی در سال ۱۳۸۹، ۳/۴۶ درصد بوده که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۴/۵۴ درصد)، به طور متوسط سالانه

۲/۶۸ درصد رشد منفی داشته است. بیشترین و کمترین رشد سهمی طی دوره مذکور به ترتیب مربوط به استان خراسان شمالی و بوشهر با ۵/۱۹ و ۳/۱۰- درصد می باشد.

جدول ۹-۱۴ سهم ارزش افزوده بخش خدمات هر استان از ارزش افزوده خدمات کل کشور طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹

استان/سال	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	لرغ رشد طی سال ۸۹-۷۹	رتبه رشد طی سال ۸۹-۷۹
آذربایجان شرقی	۴,۰۵۴	۴,۳۰۰	۴,۳۱۱	۴,۰۱۳	۴,۰۰۳	۳,۹۹۷	۳,۸۸۸	۱,۸۸۷	۳,۶۶۶	۳,۰۵۶	۳,۴۶۶	-۲,۶۸۸	۲۸
آذربایجان غربی	۲,۰۵۹	۲,۰۰۸	۲,۰۴۹	۲,۰۴۰	۲,۰۳۰	۲,۰۴۰	۲,۰۴۲	۱,۰۱۲	۲,۰۲۶	۲,۰۲۲	۲,۰۱۸	-۱,۶۸۸	۲۶
اردبیل	۱,۰۱۲	۱,۰۰۸	۱,۰۰۵	۱,۰۰۸	۱,۰۰۳	۱,۰۰۹	۱,۰۱۰	۰,۰۵۱	۱,۰۰۵	۱,۰۰۵	۱,۰۰۴	-۰,۰۷۴	۱۷
اصفهان	۶,۳۵۰	۶,۲۸۸	۶,۱۱۴	۶,۰۰۳	۵,۹۹۴	۵,۹۹۲	۵,۸۸۷	۳,۰۰۰	۵,۷۸۸	۵,۷۷۲	۵,۶۶۵	-۱,۰۱۶	۲۳
ایلام	۰,۰۴۸	۰,۰۵۱	۰,۰۵۱	۰,۰۴۸	۰,۰۴۷	۰,۰۴۸	۰,۰۴۹	۰,۰۲۴	۰,۰۴۸	۰,۰۴۸	۰,۰۴۷	-۰,۰۲۵	۱۱
بوشهر	۱,۰۱۱	۱,۰۲۱	۱,۰۱۲	۱,۰۲۱	۱,۰۱۴	۱,۰۱۵	۱,۰۱۴	۰,۰۵۴	۰,۰۹۷	۰,۰۸۹	۰,۰۸۱	-۳,۰۱۰	۳۰
تهران	۳۶,۸۸۸	۳۷,۳۳۳	۳۸,۲۲۲	۳۸,۸۸۸	۳۹,۳۳۳	۳۸,۸۸۸	۳۹,۴۴۴	۲۱,۱۱۱	۴۱,۰۰۰	۴۲,۱۱۱	۴۲,۷۷۷	۱,۴۴۹	۳
چهارمحال و بختیاری	۰,۰۶۸	۰,۰۶۹	۰,۰۶۸	۰,۰۶۵	۰,۰۶۵	۰,۰۷۰	۰,۰۷۱	۰,۰۳۵	۰,۰۷۰	۰,۰۷۰	۰,۰۷۰	۰,۰۲۶	۴
خراسان جنوبی	۰,۰۳۷	۰,۰۴۷	۰,۰۵۳	۰,۰۵۸	۰,۰۵۶	۰,۰۶۰	۰,۰۶۰	۰,۰۲۹	۰,۰۵۴	۰,۰۵۱	۰,۰۴۷	۲,۰۴۰	۲
خراسان رضوی	۶,۷۸۸	۶,۷۸۸	۶,۶۷۷	۶,۵۶۶	۶,۱۱۴	۶,۳۰۰	۶,۲۸۸	۳,۰۱۳	۶,۰۰۸	۵,۹۹۹	۵,۹۹۰	-۱,۳۷۷	۲۴
خراسان شمالی	۰,۰۴۰	۰,۰۵۴	۰,۰۶۵	۰,۰۷۳	۰,۰۷۶	۰,۰۷۵	۰,۰۸۳	۰,۰۳۹	۰,۰۷۵	۰,۰۷۱	۰,۰۶۶	۵,۰۱۹	۱
فارس	۵,۰۳۵	۵,۰۳۷	۵,۰۳۲	۵,۰۲۰	۵,۰۵۳	۵,۰۳۸	۵,۰۲۶	۲,۰۵۹	۵,۰۰۸	۵,۰۰۵	۵,۰۰۱	-۰,۰۶۶	۱۴
لرستان	۰,۰۸۰	۰,۰۷۴	۰,۰۷۹	۰,۰۷۶	۰,۰۷۶	۰,۰۸۰	۰,۰۸۱	۰,۰۴۰	۰,۰۸۰	۰,۰۸۱	۰,۰۸۱	۰,۰۱۲	۶
سمنان	۰,۰۷۸	۰,۰۷۹	۰,۰۷۹	۰,۰۷۷	۰,۰۸۱	۰,۰۸۱	۰,۰۷۹	۰,۰۳۷	۰,۰۷۷	۰,۰۷۶	۰,۰۷۶	-۰,۰۲۵	۱۲
سیستان و بلوچستان	۱,۰۴۷	۱,۰۴۵	۱,۰۳۹	۱,۰۳۵	۱,۰۲۶	۱,۰۳۰	۱,۰۲۴	۰,۰۵۹	۱,۰۱۶	۱,۰۱۲	۱,۰۰۹	-۲,۰۹۶	۲۹
خراس	۴,۰۵۴	۴,۰۶۸	۴,۰۶۷	۴,۰۶۰	۴,۰۵۶	۴,۰۵۳	۴,۰۶۰	۲,۰۱۵	۴,۰۵۶	۴,۰۵۵	۴,۰۵۳	-۰,۰۰۲	۸
قزوین	۱,۰۲۳	۱,۰۲۳	۱,۰۲۲	۱,۰۲۰	۱,۰۲۱	۱,۰۲۷	۱,۰۲۶	۰,۰۶۲	۱,۰۲۶	۱,۰۲۶	۱,۰۲۶	۰,۰۲۲	۵
قم	۱,۰۲۹	۱,۰۳۱	۱,۰۳۱	۱,۰۳۲	۱,۰۱۹	۱,۰۲۰	۱,۰۱۳	۰,۰۵۸	۱,۰۱۳	۱,۰۱۰	۱,۰۰۷	-۱,۰۸۷	۲۷
کردستان	۱,۰۳۱	۱,۰۲۳	۱,۰۲۶	۱,۰۲۰	۱,۰۲۲	۱,۰۲۷	۱,۰۲۷	۰,۰۶۱	۱,۰۲۴	۱,۰۲۳	۱,۰۲۲	-۰,۰۶۷	۱۵
کرمان	۲,۰۳۶	۲,۰۳۲	۲,۰۳۱	۲,۰۳۴	۲,۰۱۵	۲,۰۲۹	۲,۰۲۳	۱,۰۰۴	۲,۰۱۶	۲,۰۱۳	۲,۰۱۱	-۱,۰۱۴	۲۲
کرمانشاه	۱,۰۷۸	۱,۰۷۵	۱,۰۷۵	۱,۰۸۲	۱,۰۷۴	۱,۰۸۱	۱,۰۷۴	۰,۰۸۷	۱,۰۷۵	۱,۰۷۴	۱,۰۷۴	-۰,۰۲۵	۱۰
کهگیلویه و بویراحمد	۰,۰۵۲	۰,۰۵۱	۰,۰۵۴	۰,۰۵۲	۰,۰۴۸	۰,۰۵۰	۰,۰۵۱	۰,۰۲۵	۰,۰۴۹	۰,۰۴۹	۰,۰۴۸	-۰,۰۷۷	۱۸
گلستان	۱,۰۶۴	۱,۰۵۶	۱,۰۵۲	۱,۰۵۰	۱,۰۴۹	۱,۰۵۴	۱,۰۵۰	۰,۰۷۳	۱,۰۴۴	۱,۰۴۲	۱,۰۴۰	-۱,۰۶۱	۲۵
گیلان	۲,۰۹۳	۲,۰۸۵	۲,۰۸۴	۲,۰۸۲	۲,۰۷۵	۲,۰۷۷	۲,۰۷۴	۱,۰۳۵	۲,۰۶۷	۲,۰۶۵	۲,۰۶۲	-۱,۰۱۲	۲۱
لرستان	۱,۰۴۸	۱,۰۴۷	۱,۰۴۵	۱,۰۴۵	۱,۰۴۰	۱,۰۴۲	۱,۰۴۳	۰,۰۶۹	۱,۰۴۰	۱,۰۳۹	۱,۰۳۸	-۰,۰۶۹	۱۶
مازندران	۴,۰۰۶	۴,۰۰۷	۳,۹۹۹	۳,۹۹۳	۳,۹۷۸	۳,۹۹۱	۳,۹۸۸	۱,۰۹۵	۳,۹۸۱	۳,۹۷۸	۳,۹۷۵	-۰,۰۷۹	۱۹
مرکزی	۱,۰۷۲	۱,۰۷۸	۱,۰۷۶	۱,۰۷۴	۱,۰۷۲	۱,۰۷۰	۱,۰۷۰	۰,۰۸۵	۱,۰۶۷	۱,۰۶۶	۱,۰۶۴	-۰,۰۴۷	۱۳
هرمزگان	۲,۰۴۳	۲,۰۴۷	۲,۰۴۱	۲,۰۳۸	۲,۰۶۶	۲,۰۴۰	۲,۰۲۹	۱,۰۱۴	۲,۰۲۳	۲,۰۲۱	۲,۰۱۸	-۱,۰۰۷	۲۰
همدان	۱,۰۵۷	۱,۰۶۱	۱,۰۵۹	۱,۰۵۶	۱,۰۶۲	۱,۰۶۲	۱,۰۵۸	۰,۰۷۶	۱,۰۵۵	۱,۰۵۵	۱,۰۵۴	-۰,۰۱۹	۹
یزد	۱,۰۱۷	۱,۰۲۰	۱,۰۱۹	۱,۰۱۷	۱,۰۱۵	۱,۰۲۰	۱,۰۱۸	۰,۰۵۷	۱,۰۱۷	۱,۰۱۷	۱,۰۱۷	۰,۰۰۳	۷

مأخذ: یافته های تحقیق

* رتبه بندی براساس روش تک متغیره

۱۰-۴- ارزش افزوده بخش صنعت^۱ طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹

ارزش افزوده بخش صنعت کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با ۲,۸۲۸,۲۹۳ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۲۴۵,۹۸۰ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۲۷/۶۶ درصد رشد دارد. میانگین ارزش افزوده بخش صنعت کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۱,۰۷۱,۱۲۵ میلیارد ریال بوده است.

استان آذربایجان شرقی با ۷۰,۲۲۶ میلیارد ریال ارزش افزوده بخش صنعت در سال ۱۳۸۹ رتبه هشتم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نیز نسبت به سال ۱۳۷۹ (۶,۹۲۸ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۲۶/۰۶ درصد رشد داشته است. میانگین ارزش افزوده بخش صنعت طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۲۸,۵۰۸ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه هفتم را کسب می‌کند. که این نشان می‌دهد که رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۸) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین دوره (رتبه ۷) افزایش داشته است که به نظر می‌رسد ناشی از کاهش ارزش افزوده بخش صنعت این استان در مقایسه با سایر استان‌ها بوده است.

بیشترین و کمترین ارزش افزوده بخش صنعت در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۹۳۹,۹۶۴ و ۸۰,۳۲ میلیارد ریال مربوط به استان‌های خوزستان و چهارمحال و بختیاری می‌باشد. همچنین استان‌های خوزستان و خراسان جنوبی به ترتیب با ۳۳۳,۰۷۶ و ۲,۸۹۰ میلیارد ریال، بیشترین و کمترین میانگین ارزش افزوده بخش صنعت را طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند. (جدول شماره

(۴-۱۰)

۱. ارزش افزوده بخش صنعت به ارزشی که در فرآیند تولید به ارزش کالاهای واسطه‌ای در بخش صنعت افزوده می‌شود، گفته می‌شود. این مفهوم به فرآیند تولید مربوط است و نه به کالای خاص.

جدول ۱۰-۱۴ ارزش افزوده بخش صنعت طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ (میلیارد ریال)

استان/سال	۱۳۸۹	رتبه در سال ۱۳۸۹	درصد رشد طی سال ۷۹-۸۹	میانگین طی سال ۷۹-۸۹	رتبه میانگین
کشور	۲۸۲۸۲۹۳	-	۲۷,۶۶	۱۰۷۱۱۲۵	-
آذربایجان شرقی	۷۰۲۲۶	۸	۲۶,۰۶	۲۸۵۰۸	۷
آذربایجان غربی	۲۳۸۹۷	۱۶	۲۴,۲۹	۹۳۷۴	۱۷
اردبیل	۹۰۷۵	۲۹	۲۴,۸۶	۳۶۳۴	۲۸
اصفهان	۱۹۲۷۵۵	۴	۲۸,۶۴	۷۰۸۵۱	۳
ایلام	۱۲۰۱۵۵	۵	۵۰,۴۴	۲۸۲۳۸	۸
بوشهر	۱۹۴۴۵۷	۳	۵۵,۸۵	۵۳۵۵۴	۵
تهران	۲۶۳۲۶۲	۲	۲۱,۹۷	۱۱۸۴۵۵	۲
چهارمحال و بختیاری	۸۰۳۲	۳۰	۲۷,۷۹	۳۰۰۲	۲۹
خراسان جنوبی	۱۰۷۶۶	۲۸	۵۰,۳۳	۲۸۹۰	۳۰
خراسان رضوی	۶۷۸۰۹	۹	۲۵,۵۴	۲۷۷۷۳	۹
خراسان شمالی	۱۳۳۳۱	۲۳	۴۵,۱۹	۳۸۳۴	۲۶
فارس	۹۳۹۹۶۴	۱	۲۹,۶۸	۳۳۳۰۷۶	۱
زنجان	۱۴۳۵۴	۲۱	۲۴,۱۲	۶۴۳۹	۲۱
سمنان	۲۳۱۲۷	۱۸	۳۵,۰۹	۷۷۲۵	۱۹
سیستان و بلوچستان	۱۲۴۶۰	۲۵	۲۶,۶۵	۴۸۸۹	۲۴
فارس	۱۰۲۰۱۳	۶	۳۳,۵۹	۳۴۱۲۱	۶
قزوین	۲۶۳۲۵	۱۵	۲۱,۱۷	۱۱۷۵۹	۱۴
قم	۱۲۷۹۲	۲۴	۲۶,۸۸	۵۹۴۵	۲۲
کردستان	۱۱۰۰۲	۲۷	۲۹,۵۹	۳۸۲۶	۲۷
کرمان	۶۰۹۲۵	۱۰	۲۹,۲۰	۲۲۹۶۴	۱۰
کرمانشاه	۲۰۶۰۲	۱۹	۲۸,۲۵	۷۸۵۸	۱۸
کهگیلویه و بویراحمد	۹۳۲۶۱	۷	۱۱,۸۴	۶۴۴۶۵	۴
گلستان	۱۱۲۷۲	۲۶	۲۶,۸۸	۴۴۰۹	۲۵
گیلان	۲۳۸۳۳	۱۷	۱۹,۷۷	۱۱۱۳۴	۱۵
لرستان	۱۳۳۷۹	۲۲	۲۴,۶۳	۵۵۲۹	۲۳
مازندران	۳۵۰۲۸	۱۳	۲۴,۴۴	۱۴۷۷۶	۱۲
مرکزی	۴۷۷۹۱	۱۱	۲۱,۲۳	۲۲۰۱۲	۱۱
هرمزگان	۲۷۶۳۵	۱۴	۲۶,۴۹	۱۱۰۲۳	۱۶
همدان	۱۹۰۵۵	۲۰	۲۸,۲۱	۷۲۵۳	۲۰
یزد	۴۲۴۱۲	۱۲	۳۲,۹۹	۱۴۵۴۷	۱۳

مأخذ: یافته های تحقیق

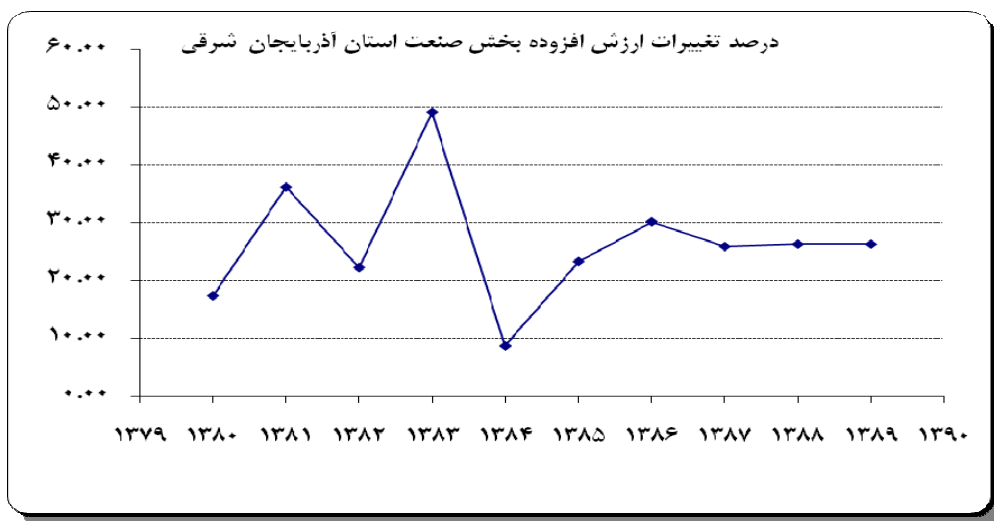
* رتبه بندی براساس روش تک متغیره

۱۱-۴- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش صنعت طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹

جدول شماره (۱۱-۴) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش صنعت طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ را نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که ارزش افزوده بخش صنعت کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط به سال ۱۳۸۱ (۳۶۶۶۰۳ میلیارد ریال)، با ۳۶/۶۹ درصد رشد بوده است.

با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که ارزش افزوده بخش صنعت طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۷۹ برای کلیه استان‌ها به جز استان‌های کهگیلویه و بویراحمد در سال ۱۳۸۰ (۷/۸۳) درصد رشد منفی، ایلام در سال ۱۳۸۱ (۳۴/۹۵) درصد رشد منفی، لرستان در سال ۱۳۸۱ (۰/۶۰) درصد رشد منفی، کرمان در سال ۱۳۸۲ (۱/۲۸) درصد رشد منفی و بوشهر در سال ۱۳۸۴ (۲۴/۳۱) درصد رشد منفی) روند افزایشی داشته است. نمودار شماره (۴-۴) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش صنعت در استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ نشان می‌دهد. طی سال‌های مذکور ارزش افزوده بخش صنعت در این استان روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۴۹/۰۳ درصد) در سال ۱۳۸۳ (۲۰،۱۳۵) میلیارد ریال رخ داده است.

نمودار (۴-۴) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش صنعت در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹

جدول ۱۱-۱۴) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش صنعت طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

نام استان	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹
۱ کل کشور	۹,۰۳	۳۶,۶۹	۲۴,۳۹	۳۴,۶۲	۳۳,۳۰	۳۱,۴۷	۳۱,۴۲	۲۹,۷۶	۲۹,۱۷	۲۹,۱۷
۲ آذربایجان شرقی	۱۷,۲۸	۳۶,۰۹	۲۲,۱۸	۴۹,۰۳	۸,۶۱	۲۳,۲۲	۳۰,۰۹	۲۵,۸۰	۲۶,۲۰	۲۶,۲۰
۳ آذربایجان غربی	۰,۸۲	۲۹,۱۳	۲۲,۰۴	۱۲,۸۸	۲۵,۳۷	۳۷,۷۳	۳۰,۳۸	۲۴,۳۸	۲۷,۳۵	۲۷,۳۵
۴ اردبیل	۳,۱۷	۵۳,۱۲	۷,۵۴	۳۸,۳۰	۱۷,۴۱	۲۸,۹۸	۲۵,۲۵	۲۷,۵۹	۲۷,۲۶	۲۷,۲۶
۵ اصفهان	۲,۹۸	۳۳,۴۷	۴۴,۷۱	۵۰,۵۹	۱۵,۶۱	۱۴,۴۲	۲۵,۳۶	۳۳,۴۷	۳۱,۶۶	۳۱,۶۶
۶ ایلام	۱۹,۴۲	-۳۴,۹۵	۴۳,۷۰	۱۸۴,۴۲	۱۰۸,۳۲	۴۳,۵۱	۵۰,۹۹	۴۸,۴۷	۶۵,۱۶	۶۸,۹۶
۷ بوشهر	۵۴,۱۱	۷۵,۱۴	۳۶۴,۶۲	۳۰,۵۰	-۳۴,۳۱	۲۱,۰۴	۵۹,۱۲	۶۳,۲۰	۵۴,۸۳	۵۴,۸۳
۸ تهران	۲۵,۵۷	۲۳,۲۹	۲۶,۹۰	۵,۳۴	۳۰,۵۸	۲۱,۰۴	۲۴,۵۱	۲۰,۷۵	۲۱,۷۵	۲۱,۷۵
۹ چهارمحال و بختیاری	۲۴,۱۲	۳۳,۸۵	۱۸,۰۱	۱۴,۰۹	۵۳,۲۵	۱۲,۴۰	۳۹,۰۸	۲۶,۳۷	۳۰,۹۲	۳۱,۹۵
۱۰ خراسان جنوبی	۵۰,۳۳	۵۰,۳۳	۵۰,۳۳	۵۳,۹۳	۳۸,۹۵	۶۸,۲۰	۳۸,۶۷	۵۳,۹۳	۵۰,۳۳	۵۰,۳۳
۱۱ خراسان رضوی	۲۵,۵۴	۲۵,۵۴	۲۵,۵۴	۲۴,۱۶	۲۸,۳۶	۲۶,۳۴	۱۹,۷۲	۲۹,۳۸	۲۵,۵۴	۲۵,۵۴
۱۲ خراسان شمالی	۴۵,۱۹	۴۵,۱۹	۴۵,۱۹	۴۴,۰۹	۴۷,۴۱	۵۶,۹۴	۲۶,۳۸	۵۳,۱۳	۴۵,۱۹	۴۵,۱۹
۱۳ قزوین	۱,۵۰	۵۴,۲۳	۱۲,۳۹	۴۱,۲۸	۳۹,۴۵	۲۰,۹۹	۳۶,۹۵	۳۲,۸۱	۳۲,۸۱	۳۲,۸۱
۱۴ زنجان	۷,۵۸	۱۹,۰۸	۳۷,۱۶	۴۳,۰۵	۴۱,۲۷	۲۵,۰۸	۱۰,۸۳	۲۶,۲۱	۱۹,۰۲	۱۷,۳۷
۱۵ سمنان	۲۱,۷۳	۴۱,۶۷	۳۱,۳۸	۶۴,۷۵	۱۹,۳۵	۳۲,۸۵	۳۵,۳۵	۳۶,۵۷	۳۶,۰۴	۳۶,۰۴
۱۶ سیستان و بلوچستان	۲۳,۰۰	۸,۲۴	۱۶,۲۳	۵۶,۱۲	۴۵,۱۴	۱۸,۵۹	۲۲,۹۸	۲۸,۳۷	۲۷,۱۹	۲۷,۱۹
۱۷ فارس	۱۴,۱۰	۶۵,۴۴	۲۶,۶۹	۳۵,۴۹	۱۲,۷۶	۳۷,۵۸	۴۵,۲۱	۳۲,۶۰	۳۶,۳۱	۳۷,۲۴
۱۸ قزوین	۳۱,۰۰	۵,۵۹	۱۹,۰۷	۱۲,۹۳	۳۰,۸۳	۲۹,۳۷	۲۰,۵۴	۱۷,۴۸	۲۲,۹۱	۲۲,۴۲
۱۹ قم	۲۸,۹۰	۵۸,۳۵	۹,۷۳	۷۲,۴۷	۱۵,۰۹	۲۳,۱۰	۲۴,۶۸	۱۶,۶۰	۱۷,۲۶	۱۵,۸۹
۲۰ کردستان	۱۳,۹۵	۴۹,۶۱	۶,۴۱	۱۳,۰۳	۳۴,۲۵	۴۹,۰۲	۴۹,۲۳	۱۸,۶۶	۳۴,۹۵	۳۶,۳۰
۲۱ کرمان	۲۲,۹۹	۱۷,۰۴	-۱,۲۸	۳۳,۷۱	۶۱,۰۴	۵۴,۸۷	۲۵,۶۶	۳۰,۱۷	۲۶,۲۳	۲۳,۲۰
۲۲ کرمانشاه	۱۷,۰۶	۲۶,۸۷	۲۸,۴۰	۵۷,۷۲	۱۲,۶۳	۲۳,۶۴	۳۸,۹۴	۲۳,۷۴	۲۹,۳۱	۲۹,۳۱
۲۳ کهگیلویه و بویراحمد	-۷,۸۳	۱۸,۳۳	۱۱,۱۴	۵۰,۵۰	۳۱,۸۵	۱۲,۷۷	۰,۱۶	۸,۴۸	۲,۴۶	۱,۳۵
۲۴ گلستان	۸,۱۲	۳۹,۶۲	۳۴,۳۳	۳۵,۵۹	۱۶,۲۵	۱۷,۵۳	۳۹,۶۶	۲۶,۸۳	۲۷,۴۷	۲۷,۴۷
۲۵ گیلان	۱۶,۹۱	۱۹,۴۴	۱۹,۶۴	۱۳,۰۷	۲۱,۰۳	۲۱,۲۵	۳۸,۹۳	۶,۸۷	۲۱,۲۶	۲۱,۷۱
۲۶ لرستان	۳۷,۹۸	-۰,۶۰	۱۸,۹۴	۳۳,۹۸	۳۶,۷۵	۳۵,۴۶	۱۰,۸۶	۲۸,۳۳	۲۵,۳۵	۲۵,۳۵
۲۷ مازندران	۲۱,۷۲	۲۷,۵۳	۳۰,۶۱	۲۳,۵۵	۳۰,۳۳	۵,۸۱	۲۹,۶۲	۲۸,۴۲	۲۴,۴۲	۲۴,۴۲
۲۸ مرکز	۲۵,۸۳	۲۸,۳۰	۶,۰۹	۲۵,۵۶	۲۱,۵۹	۲۸,۶۰	۱۴,۳۴	۲۱,۳۲	۲۱,۳۴	۲۱,۳۴
۲۹ هرمزگان	۲۲,۷۰	۱۶,۵۳	۳۶,۷۳	۳۶,۳۵	۲۲,۴۵	۲۴,۴۵	۲۶,۳۸	۲۷,۰۴	۲۶,۸۲	۲۶,۸۲
۳۰ مازندران	۱۹,۸۰	۳۴,۱۴	۱۴,۵۵	۴۱,۲۳	۲۶,۵۱	۲۲,۰۰	۳۴,۵۷	۲۳,۴۰	۲۸,۹۸	۲۸,۹۸
یاد	۲۲,۸۰	۳۱,۷۶	۱۷,۱۸	۱۲,۰۰	۶۵,۲۲	۴۶,۳۰	۳۴,۲۰	۳۱,۲۰	۲۳,۰۹	۲۳,۰۹

مأخذ: یافته های تحقیق

۱۲-۴- سهم ارزش افزوده بخش صنعت هر استان از ارزش افزوده صنعت کل کشور طی ۸۹-۷۹

جدول شماره ۱۲-۴ نشان می‌دهد که سهم ارزش افزوده بخش صنعت استان آذربایجان شرقی در سال ۱۳۸۹، ۲/۴۸ درصد بوده که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۲/۸۲ درصد)، به طور متوسط سالانه ۱/۲۵ درصد رشد منفی داشته است. بیشترین و کمترین رشد سهمی طی دوره مذکور به ترتیب مربوط به استان بوشهر و کهگیلویه و بویراحمد با ۲۲/۰۸ و ۱۲/۴۰- درصد می‌باشد.

جدول ۱۲-۱۴) سهم ارزش افزوده بخش صنعت هر استان از ارزش افزوده صنعت کل کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

استان/سال	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	رشد طی سال	رتبه رشد طی سال ۸۹-۷۹
آذربایجان شرقی	۲,۸۲	۳,۰۳	۳,۰۲	۲,۹۶	۳,۲۸	۲,۶۷	۲,۷۱	۱,۲۴	۲,۵۴	۲,۴۸	-۱,۲۵	۱۹	
آذربایجان غربی	۱,۱۰	۱,۰۲	۰,۹۶	۰,۹۵	۰,۷۹	۰,۸۱	۰,۹۱	۰,۴۲	۰,۸۷	۰,۸۴	-۲,۶۴	۲۴	
اردبیل	۰,۴۰	۰,۳۸	۰,۴۲	۰,۳۷	۰,۳۸	۰,۳۳	۰,۳۵	۰,۱۶	۰,۳۳	۰,۳۲	-۲,۲۰	۲۱	
اصفهان	۶,۲۲	۵,۹۷	۵,۸۲	۶,۷۸	۷,۵۸	۶,۵۷	۶,۱۹	۲,۹۵	۶,۵۶	۶,۶۹	۰,۷۶	۱۱	
ایلام	۰,۸۲	۰,۹۰	۰,۴۳	۰,۵۰	۱,۰۵	۱,۶۴	۱,۹۳	۱,۰۳	۲,۵۴	۳,۲۵	۱۷,۸۴	۲	
بوشهر	۰,۹۳	۱,۳۲	۱,۶۹	۶,۲۲	۶,۱۳	۳,۴۸	۳,۱۴	۱,۷۶	۴,۱۹	۵,۷۴	۶,۸۸	۱	
تهران	۱۴,۶۸	۱۶,۹۱	۱۵,۲۵	۱۵,۵۶	۱۲,۱۸	۱۱,۹۳	۱۱,۸۸	۵,۲۰	۱۰,۴۸	۹,۸۸	-۴,۴۶	۲۶	
چهارمحال و بختیاری	۰,۲۸	۰,۳۲	۰,۳۱	۰,۳۰	۰,۲۵	۰,۲۹	۰,۲۷	۰,۱۳	۰,۲۷	۰,۲۸	۰,۱۰	۱۴	
فارس جنوبی	۰,۰۷	۰,۱۰	۰,۱۱	۰,۱۴	۰,۱۶	۰,۱۶	۰,۲۲	۰,۱۱	۰,۲۸	۰,۳۳	۱۷,۷۶	۳	
فارس جنوبی	۲,۸۳	۳,۲۶	۳,۰۰	۳,۰۳	۲,۷۹	۲,۶۹	۲,۷۹	۱,۱۸	۲,۵۴	۲,۴۷	-۱,۶۶	۲۰	
فارس شمالی	۰,۱۳	۰,۱۷	۰,۱۸	۰,۲۱	۰,۲۳	۰,۲۵	۰,۲۳	۰,۱۵	۰,۲۷	۰,۴۲	۰,۴۷	۴	
فارس مرکزی	۲,۸۴۰	۲,۶۴۴	۲,۹۸۳	۲,۶۹۵	۲,۸۲۹	۲,۹۶۰	۲,۹۴۸	۱,۴۱۹	۳,۱۴۴	۳,۲۳۲	۱,۵۸	۸	
زنجان	۰,۶۷	۰,۶۶	۰,۵۸	۰,۶۴	۰,۶۸	۰,۷۲	۰,۷۴	۰,۲۹	۰,۶۱	۰,۵۶	-۲,۷۷	۲۵	
سمنان	۰,۴۶	۰,۵۲	۰,۵۴	۰,۵۷	۰,۶۹	۰,۶۲	۰,۶۸	۰,۳۲	۰,۷۴	۰,۷۸	۰,۸۲	۵	
سیستان و بلوچستان	۰,۴۸	۰,۵۴	۰,۴۳	۰,۴۰	۰,۴۶	۰,۵۰	۰,۴۹	۰,۲۱	۰,۳۵	۰,۴۵	-۰,۷۹	۱۷	
فارس	۲,۲۹	۲,۴۰	۲,۹۰	۲,۹۵	۲,۹۷	۲,۵۲	۲,۸۵	۱,۴۵	۳,۲۲	۳,۲۹	۳,۶۱	۶	
قزوین	۱,۵۷	۱,۸۸	۱,۴۶	۱,۳۹	۱,۱۸	۱,۱۶	۱,۲۳	۰,۵۲	۱,۰۲	۰,۹۷	-۰,۹۳	۲۸	
قم	۰,۴۸	۰,۵۷	۰,۶۶	۰,۵۸	۰,۷۳	۰,۶۴	۰,۶۵	۰,۲۹	۰,۵۶	۰,۵۰	-۰,۶۱	۱۵	
کردستان	۰,۳۳	۰,۳۵	۰,۳۸	۰,۳۳	۰,۲۸	۰,۳۴	۰,۳۴	۰,۱۸	۰,۳۵	۰,۳۷	۰,۳۹	۹	
کرمان	۱,۹۱	۲,۱۶	۱,۸۵	۱,۴۷	۱,۵۶	۱,۸۹	۲,۴۱	۱,۰۶	۲,۳۱	۲,۲۶	۲,۱۵	۱۰	
کرمانشاه	۰,۷۰	۰,۷۵	۰,۶۹	۰,۷۳	۰,۸۴	۰,۷۱	۰,۷۲	۰,۳۵	۰,۷۳	۰,۷۳	۰,۴۶	۱۲	
گیلویه و بویراحمد	۱۲,۳۹	۱۰,۴۷	۹,۰۶	۸,۱۰	۹,۰۵	۸,۹۶	۸,۳۱	۲,۹۳	۵,۳۰	۴,۲۰	-۱۲,۴	۳۰	
گلستان	۰,۴۲	۰,۴۲	۰,۴۳	۰,۴۶	۰,۴۷	۰,۴۱	۰,۳۹	۰,۱۹	۰,۴۱	۰,۴۰	-۰,۶۱	۱۶	
گیلان	۱,۶۰	۱,۷۱	۱,۳۹	۱,۴۴	۱,۳۱	۱,۱۰	۱,۰۹	۰,۵۳	۰,۹۵	۰,۸۹	-۰,۹۱	۲۹	
لرستان	۰,۶۰	۰,۷۶	۰,۵۵	۰,۵۳	۰,۵۳	۰,۵۴	۰,۶۰	۰,۲۳	۰,۵۰	۰,۴۹	-۰,۳۷	۲۲	
مازندران	۱,۶۰	۱,۷۹	۱,۶۷	۱,۷۵	۱,۶۱	۱,۵۷	۱,۳۷	۰,۶۲	۱,۲۳	۱,۲۹	۱,۲۴	۲۳	
مرکزی	۲,۸۳	۳,۲۷	۳,۰۷	۲,۶۲	۲,۴۲	۲,۲۳	۲,۲۶	۰,۹۵	۱,۹۲	۱,۸۰	۱,۶۹	۲۷	
هرمزگان	۱,۰۷	۱,۳۱	۱,۰۳	۱,۱۳	۱,۱۴	۱,۰۵	۱,۰۸	۰,۲۸	۱,۰۱	۱,۰۰	-۰,۹۲	۱۸	
محمدرضا	۰,۶۵	۰,۷۱	۰,۷۰	۰,۶۴	۰,۶۷	۰,۶۴	۰,۶۹	۰,۳۳	۰,۶۸	۰,۶۷	۰,۴۳	۱۳	
یزد	۱,۰۰	۱,۲۱	۱,۱۷	۱,۱۰	۰,۹۲	۱,۱۴	۱,۲۷	۰,۶۵	۱,۴۱	۱,۴۶	۱,۴۸	۷	

مأخذ: یافته های تحقیق

* رتبه‌بندی براساس روش تک‌متغیره

۱۳-۴- سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف از ارزش افزوده کل کشوری سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

جدول ۱۳-۴ نشان دهنده سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف (کشاورزی، صنعت، خدمات) از ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ می‌باشد. همانطور که از ارقام جدول نیز قابل مشاهده است سهم ارزش افزوده بخش‌های کشاورزی، خدمات و صنعت در سال ۱۳۸۹ از ارزش افزوده کل کشور به ترتیب برابر با ۷/۱۷، ۴۷/۹۵ و ۴۶/۶۰ درصد می‌باشد، که این نشان می‌دهد سهم ارزش افزوده بخش خدمات نسبت به سهم سایر بخش‌ها از ارزش افزوده کل کشور بیشتر می‌باشد. نرخ رشد سهم ارزش افزوده بخش‌های کشاورزی، خدمات و صنعت در سال ۸۹ نسبت به سال ۷۹ به طور متوسط سالانه به ترتیب ۴/۹۶-، ۲۲/۰- و ۷۸/۱ درصد بوده که این نشان می‌دهد سهم ارزش افزوده بخش صنعت بیشترین رشد را طی سال‌های مذکور نسبت به سایر بخش‌ها داشته است و این در حالیست که سهم ارزش افزوده بخش خدمات و کشاورزی طی این سال‌ها کاهش یافته است. میانگین سهم ارزش افزوده بخش‌های کشاورزی، خدمات و صنعت طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ از ارزش افزوده کل کشور به ترتیب برابر با ۹/۴۳، ۴۹/۴۹ و ۴۱/۴۲ می‌باشد، که این نیز نشان می‌دهد میانگین سهم ارزش افزوده بخش خدمات نسبت به سهم سایر بخش‌ها از ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های مذکور نیز بیشتر می‌باشد.

جدول ۱۳-۴) سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف از ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

سال	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	نرخ رشد طی سال ۸۹-۷۹	میانگین طی سال ۸۹-۷۹
سهم ارزش افزوده کشاورزی	۱۱،۹۳	۱۱،۲۷	۱۱،۱۷	۱۰،۸۷	۹،۵۱	۸،۸۶	۸،۸۱	۸،۶۰	۷،۹۷	۷،۵۶	۷،۱۷	-۴،۹۶	۹،۴۳
سهم ارزش افزوده خدمات	۴۹،۰۱	۵۲،۰۵	۵۰،۲۶	۵۰،۶۳	۵۰،۷۸	۴۹،۰۷	۴۹،۴۹	۴۸،۴۷	۴۸،۴۹	۴۸،۲۲	۴۷،۹۵	-۰،۲۲	۴۹،۴۹
سهم ارزش افزوده صنعت	۳۹،۰۶	۳۶،۶۸	۳۸،۵۸	۳۸،۵۰	۳۹،۷۱	۴۲،۰۷	۴۱،۷۰	۴۲،۹۳	۴۴،۳۶	۴۵،۴۷	۴۶،۶۰	۱،۷۸	۴۱،۴۲

مأخذ: یافته‌های تحقیق

جدول شماره (۴-۱۴) و نمودار (۴-۵) درصد تغییرات سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف (کشاورزی، صنعت، خدمات) از ارزش افزوده کل کشور را طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی از ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ در تمام سال‌ها روند کاهشی داشته است و بیشترین کاهش نیز مربوط به سال ۱۳۸۳ (۹/۵۱ درصد)، با ۱۲/۵ درصد رشد منفی بوده است.

طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ سهم ارزش افزوده بخش خدمات از ارزش افزوده کل کشور به جز سال‌های ۱۳۸۰ (۶/۲ درصد)، ۱۳۸۲ (۰/۷ درصد)، ۱۳۸۳ (۰/۳ درصد)، ۱۳۸۵ (۰/۹ درصد) و ۱۳۸۷ (۰/۵ درصد)، روند کاهشی داشته است. بیشترین افزایش و کاهش نیز به ترتیب مربوط به سال‌های ۱۳۸۰ (۶/۲ درصد) و ۱۳۸۱ (۳/۴ درصد رشد منفی) می‌باشد.

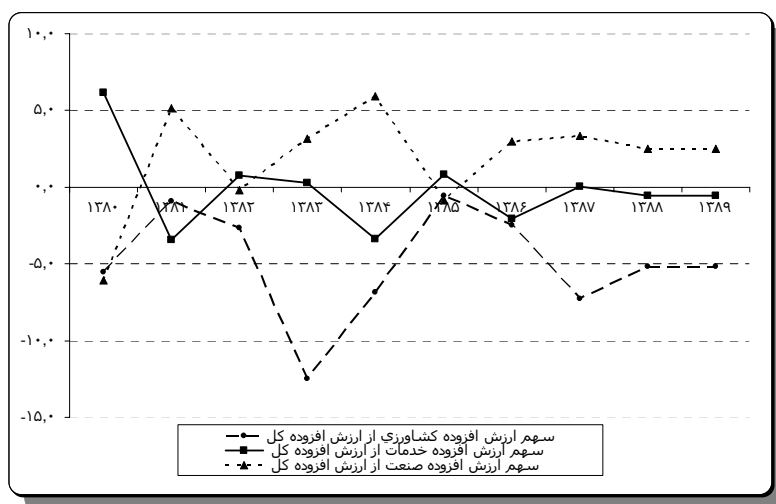
این در حالیست که سهم ارزش افزوده بخش صنعت از ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ به جز سال‌های ۱۳۸۰ (۶/۱ درصد رشد منفی)، ۱۳۸۲ (۰/۲ درصد رشد منفی) و ۱۳۸۵ (۰/۹ درصد رشد منفی) که کاهش یافته است، در باقی سال‌ها روند افزایشی داشته است.

جدول ۱۴-۱۴ درصد تغییرات ارزش افزوده بخش‌های مختلف از ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

سال	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹
سهم ارزش افزوده کشاورزی از ارزش افزوده کل	-۵,۵	-۰,۹	-۲,۶	-۱۲,۵	-۶,۸	-۰,۶	-۲,۵	-۷,۳	-۵,۲	-۵,۲
سهم ارزش افزوده خدمات از ارزش افزوده کل	۶,۲	-۳,۴	۰,۷	۰,۳	-۳,۳	۰,۹	-۲,۱	۰,۰۵	-۰,۶	-۰,۶
سهم ارزش افزوده صنعت از ارزش افزوده کل	-۶,۱	۵,۲	-۰,۲	۳,۱	۵,۹	-۰,۹	۳,۰	۳,۳	۲,۵	۲,۵

مأخذ: یافته‌های تحقیق

نمودار ۵-۴) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش‌های مختلف از ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

۱۴-۴- سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف استان آذربایجان شرقی از ارزش افزوده کل استان طی

سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

جدول ۱۵-۴ نشان دهنده سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف (کشاورزی، صنعت، خدمات) از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ می‌باشد. همانطور که از ارقام جدول نیز قابل مشاهده است سهم ارزش افزوده بخش‌های کشاورزی، خدمات و صنعت در سال ۱۳۸۹ از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی به ترتیب برابر با ۱۰/۴۵، ۵۳/۸۳ و ۳۷/۵۰ درصد می‌باشد، که این نشان می‌دهد بیشترین سهم ارزش افزوده در استان مربوط به بخش خدمات در مقایسه با سایر بخش‌ها بوده است. نرخ رشد سهم ارزش افزوده بخش‌های کشاورزی، خدمات و صنعت در سال ۸۹ نسبت به سال ۷۹ به طور متوسط سالانه به ترتیب ۴/۱۰-، ۰/۴۵- و ۳/۰۳ درصد بوده است.

میانگین سهم ارزش افزوده بخش‌های کشاورزی، خدمات و صنعت طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی به ترتیب برابر با ۱۲/۷۷، ۵۴/۹۷ و ۳۲/۶۱ می‌باشد، که این نیز

نشان می‌دهد میانگین سهم ارزش افزوده بخش خدمات نسبت به سهم سایر بخش‌ها از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی طی سال‌های مذکور نیز بیشتر می‌باشد.

جدول ۱۵-۴) سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف از ارزش افزوده استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

سال	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	لرغ رشد طی سال ۸۹-۷۹	میانگین طی سال ۸۹-۷۹
سهم ارزش افزوده کشاورزی	۱۵,۸۸	۱۵,۲۱	۱۵,۲۹	۱۳,۹۳	۱۰,۵۱	۱۲,۶۶	۱۲,۶۰	۱۱,۸۲	۱۱,۳۰	۱۰,۸۷	۱۰,۴۵	-۴,۱۰	۱۲,۷۷
سهم ارزش افزوده خدمات	۵۶,۳۱	۵۶,۶۶	۵۵,۱۰	۵۵,۶۷	۵۴,۶۹	۵۵,۳۸	۵۵,۰۲	۵۳,۶۸	۵۴,۲۴	۵۴,۰۴	۵۳,۸۳	-۰,۴۵	۵۴,۹۷
سهم ارزش افزوده صنعت	۲۷,۸۱	۲۸,۱۳	۲۹,۶۱	۳۰,۴۰	۳۴,۸۰	۳۱,۹۵	۳۲,۳۸	۳۴,۵۰	۳۵,۲۷	۳۶,۳۷	۳۷,۵۰	۳,۰۳	۳۲,۶۱

مأخذ: یافته‌های تحقیق

جدول شماره (۴-۱۶) و نمودار (۴-۶) درصد تغییرات سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف (کشاورزی، صنعت، خدمات) از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۷۹ نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ در تمام سال‌ها به جز سال‌های ۱۳۸۱ (۵/۰ درصد) و ۱۳۸۴ (۵/۲۰ درصد) که افزایش یافته است، همراستا با سهم ارزش افزوده کشاورزی از ارزش افزوده کل کشور روند کاهشی دارد و بیشترین کاهش نیز مربوط به سال ۱۳۸۳ (۵۱/۱۰ درصد)، با ۶/۲۴ درصد رشد منفی بوده است.

طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ سهم ارزش افزوده بخش خدمات از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی به جز سال‌های ۱۳۸۰ (۶۲/۰ درصد)، ۱۳۸۲ (۳/۱۰ درصد)، ۱۳۸۴ (۲۷/۱ درصد) و

۱۳۸۷ (۱/۰۴ درصد)، روند کاهشی داشته است. بیشترین افزایش و کاهش نیز به ترتیب مربوط به سال‌های ۱۳۸۴ (۱/۲۷ درصد) و ۱۳۸۱ (۲/۷۴ درصد رشد منفی) می‌باشد.

این در حالیست که سهم ارزش افزوده بخش صنعت از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ به جز سال ۱۳۸۴ (۸/۲ درصد رشد منفی) که کاهش یافته است، در باقی سال‌ها روند افزایشی داشته است.

مدول ۱۶-۴) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش‌های مختلف از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۸۹-

۱۳۷۹

سال	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹
سهم ارزش افزوده کشاورزی	-۴,۲	۰,۵	-۸,۹	-۲۴,۶	۲۰,۵	-۰,۵	-۶,۲	-۴,۴	-۳,۸	-۳,۸
سهم ارزش افزوده خدمات	۰,۶۲	-۲,۷۴	۱,۰۳	-۱,۷۷	۱,۲۷	-۰,۶۶	-۲,۴۲	۱,۰۴	-۰,۳۸	-۰,۳۸
سهم ارزش افزوده صنعت	۱,۱	۵,۳	۲,۷	۱۴,۵	-۸,۲	۱,۳	۶,۵	۲,۲	۳,۱	۳,۱

مأخذ: یافته های تحقیق

نمودار ۴-۴) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش‌های مختلف از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی

